

Vlaanderen
is inclusief

Jaarrapport Inburgering 2024

AGENTSCHAP
BINNENLANDS
BESTUUR

vlaanderen.be/inclusie

Depotnummer: depot D/2025/3241/269

Verantwoordelijke uitgever:
Jeroen Windey, administrateur-generaal

Redactie:
Gerlinde Doyen, Laure Mostinckx

INHOUD

Inhoud	3
Overzicht figuren- en tabellen.....	5
Inleiding	10
1. Inburgering in Vlaanderen en Brussel	13
1.1 Aanpak tot en met februari 2022	13
1.2 Aanpak vanaf maart 2022	17
1.3 Oekraïne-crisis	19
1.4 Methodologie	20
2. Instroom in Vlaanderen	22
2.1 Evolutie en regionale spreiding	22
2.2 Instroom naar nationaliteit	24
2.3 Instroom naar leeftijd, verblijfsstatuut, geslacht en doelgroep	30
2.4 Verhuizers vanuit Brussel en Wallonië naar Vlaanderen	37
2.5 Instroom van minderjarige nieuwkomers in Vlaanderen	38
3. Aanmeldingen in Vlaanderen en Brussel	39
3.1 Evolutie per regio	39
3.2 Aanmeldingen naar ingeschat taallevermogen	42
4. Inburgeringscontracten	44
4.1 Evolutie en regionale spreiding	44
4.2 Nationaliteit	47
4.3 Verblijfsstatuut, geslacht en leeftijd	51
4.4 Rechthebbend en verplicht	55
4.5 Scholingsgraad en leervermogen	59
4.6 Moedertaal	65
5. Maatschappelijke oriëntatie en NT2	66
5.1 Deelnemers vrijstellingstoets MO	66
5.2 Al dan niet vrijstelling MO en NT2 op contract	70
5.3 Deelnemers maatschappelijke oriëntatie	71
5.4 Duur tot instap in MO en mediane duur van een cursus	81
5.5 Doorverwijzingen naar NT2	88
5.6 Inschrijvingen in opleidingen NT2	93
5.7 Duur tot instap in A1	96
5.8 Duur van NT2	99
6. Inschrijving bij VDAB	100
6.1 Inschrijvingen en vrijstellingen	100
7. Het participatie- en netwerktraject	105
7.1 Participatietraject opgenomen in contract	105

////////////////////////////////////

OVERZICHT FIGUREN- EN TABELLEN

Figuren

Figuur 2.1.1: Instroom van meerderjarige nieuwkomers in Vlaanderen, 2015-2024.....	22
Figuur 2.1.2: Instroom van meerderjarige nieuwkomers in Vlaanderen, 2018-2024, per regio.....	23
Figuur 2.2.1: Instroom van meerderjarige nieuwkomers in Vlaanderen, 2018-2024, naar EU+/derdelander	24
Figuur 2.2.2: Instroom van meerderjarige nieuwkomers, 2018-2024, naar nationaliteitsgroep - Europa.....	25
Figuur 2.2.3: Instroom van meerderjarige nieuwkomers, 2018-2024, naar nationaliteitsgroep – Buiten Europa	26
Figuur 2.2.4: Top 10 van meest voorkomende nationaliteiten bij instroom, 2018-2024.....	27
Figuur 2.2.5: Top 10 van meest voorkomende EU+ nationaliteiten bij instroom, 2018-2024	28
Figuur 2.2.6: Top 10 van meest voorkomende niet-EU+ nationaliteiten bij instroom, 2018-2024	29
Figuur 2.3.1: Instroom van meerderjarige nieuwkomers in Vlaanderen, 2024, naar leeftijdscategorie.....	30
Figuur 2.3.2: Evolutie meest voorkomende verblijfsstatuten voor instroom van niet-EU nieuwkomers in Vlaanderen, 2020-2024.....	33
Figuur 2.3.3: Evolutie meest voorkomende verblijfsstatuten voor instroom van EU nieuwkomers in Vlaanderen, 2020-2024.....	34
Figuur 2.3.4: Evolutie instroom van meerderjarige nieuwkomers in Vlaanderen, 2018-2024, naar doelgroep	35
Figuur 2.3.5: Instroom meerderjarige nieuwkomers in Vlaanderen, 2024, naar doelgroep en regio (aandeel)	36
Figuur 2.4.1: Evolutie verhuizers uit Brussel en Wallonië, 2018-2024, naar regio van vestiging.....	37
Figuur 2.5.1: Evolutie instroom van minderjarige nieuwkomers in Vlaanderen, 2018-2024, naar leeftijdscategorie	38
Figuur 3.1.1: Evolutie aanmeldingen van nieuwkomers in Vlaanderen en Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 2015-2024	40
Figuur 3.1.2: Evolutie aanmeldingen van nieuwkomers in Vlaanderen en Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 2018-2024, per regio.....	41
Figuur 3.2.1: Aanmeldingen van nieuwkomers in Vlaanderen en Brussel, 2024, per ingeschat leervermogen	42
Figuur 4.1.1: Aantal personen die voor het eerst een inburgeringscontract ondertekenen, 2015-2024	44
Figuur 4.1.2: Aantal personen met een ondertekend inburgeringscontract 2015-2024, eerste of volgende	45
Figuur 4.1.3: Aantal personen met een eerste inburgeringscontract, 2018-2024, per regio.....	46
Figuur 4.2.1: Aantal personen met een eerste ondertekende inburgeringscontract, 2018-2024, per EU+/derdelander	47
Figuur 4.2.2: Aantal personen met een eerste ondertekende inburgeringscontract, 2018-2024, per nationaliteitsgroep - Europa ..	48
Figuur 4.2.3: Aantal personen met een eerste ondertekende inburgeringscontract, 2018-2024, per nationaliteitsgroep - buiten Europa.....	49
Figuur 4.2.4: Aantal personen met een eerste ondertekende inburgeringscontract, 2018-2024, top-10 nationaliteit	50
Figuur 4.3.1: Aantal EU-persone met een eerste ondertekende inburgeringscontract, 2020-2024, per verblijfsstatus.....	52
Figuur 4.3.2: Aantal derdelanders met een eerste ondertekende inburgeringscontract, 2020-2024, per verblijfsstatus	53
Figuur 4.3.3: Aantal personen met een eerste ondertekende inburgeringscontract in 2024, per leeftijdscategorie en geslacht	54
Figuur 4.4.1: Aantal en aandeel personen met een eerste inburgeringscontract in Vlaanderen en Brussel samen, 2018-2024, per doelgroep.....	55
Figuur 4.4.2: Aantal personen met een eerste inburgeringscontract in het Vlaamse Gewest, 2018-2024, per doelgroep	56
Figuur 4.4.3: Aandeel personen met een eerste inburgeringscontract, 2022-2024, per doelgroep en agentschap	57
Figuur 4.4.4: Aantal personen met een eerste inburgeringscontract in het Vlaams Gewest, 2024, per doelgroep en verblijfsstatus	58
Figuur 4.5.1: Aantal personen met een eerste inburgeringscontract, 2024, naar scholingsgraad en geslacht	59
Figuur 4.5.2: Aandeel personen met een eerste inburgeringscontract, 2018-2024 per scholingsgraad.....	60
Figuur 4.5.3: Aandeel personen met een eerste inburgeringscontract, 2024, per scholingsgraad, geslacht en EU+/derdelander	61
Figuur 4.5.4: Aandeel personen met een eerste inburgeringscontract, 2024, per scholingsgraad en per regio.....	62
Figuur 4.5.5: Aandeel personen met een eerste inburgeringscontract, 2018-2024, per inschatting taalleervermogen.....	63

Figuur 14.10.1: Aantal inbreukdossiers en aantal personen met een eerste inbreukdossier, 2015-2024, per jaar van doorsturen naar de handhavingsambtenaren..... 168

Tabellen

Tabel 2.3.1: Instroom van nieuwkomers in het Vlaamse Gewest naar verblijfsstatuut en geslacht, 2024 31

Tabel 2.3.2: Meest voorkomende verblijfsstatuten van de belangrijkste niet-EU landen in Vlaanderen..... 32

Tabel 4.3.1: Aantal personen met een eerste ondertekende inburgeringscontract, 2024, per verblijfsstatus en geslacht 51

Tabel 5.3.1: Inburgeraars die voor het eerst deelnemen aan een cursus MO, 2024, per taal en agentschap..... 73

Tabel 6.1.1: Werkzoekende categorie bij de VDAB na inschrijving voor personen met een eerste inburgeringscontract tussen 1/1/2024 en 31/12/2024, Vlaamse Gewest, situatie 30/4/2025 103

Tabel 9.2.1: Aantal afgelegde pre-screenings en testonderdelen lezen, luisteren, schrijven en spreken, 2018-2024, naar testdoel.... 116

Tabel 11.3.1: Mediane duur van contract tot attest in maanden naargelang profielkenmerken 141

Tabel 14.9.1: Mediane duur van contract tot attest in maanden naargelang profielkenmerken 167

INLEIDING

Voor u ligt een rapport met een stand van zaken van het inburgeringsbeleid in 2024. Dit werd opgemaakt door het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB). ABB staat in voor de beleidsvoorbereiding, opvolging en monitoring van o.a. het integratie- en inburgeringsbeleid.

Het Vlaamse inburgeringstraject wordt vormgegeven vanuit het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid en bijhorende uitvoeringsbesluiten. Het traject is van toepassing in Vlaanderen en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Vanuit het Vlaams Regeerakkoord 2019 – 2024 werd een hervorming van het traject doorgevoerd. Die trad gefaseerd in werking vanaf 1 maart 2022. We starten dit rapport met een korte duiding van de regelgeving voor en na 1 maart 2022.

Het rapport betreft een cijfermatige weergave van het inburgeringstraject voor en al deels na de hervorming. Het participatie- en netwerktraject en de retributies voor de vormingspakketten traden pas in werking op respectievelijk 1 januari 2023 en 1 september 2023. Over de nieuwe verplichting tot het behalen van het taalniveau B1 mondeling twee jaar na het behalen van het inburgeringsattest zijn nog geen cijfers beschikbaar.

Er worden aan de weergegeven cijfers geen verregaande interpretaties of verklaringen gekoppeld. Dat is voer voor verder onderzoek en dialoog met de beleidsuitvoerende actoren. De cijfers op zich geven wel een aantal tendensen weer en tonen de werkpunten voor het toekomstige inburgeringstraject.

Het inburgeringstraject ondervond invloed van twee grote crisissen. In het begin van de legislatuur 2019 – 2024 brak de coronapandemie uit, wat de werking vooral in 2020 grondig door elkaar schudde. Om te voorkomen dat de trajecten volledig zouden stilvallen zetten de agentschappen integratie en inburgering en het Huis van het Nederlands Brussel in op digitalisering. Intakes gebeurden digitaal, inburgeraars volgden MO via afstandsonderwijs, laptops werden uitgeleend, etc. De agentschappen startten ook met het screenen van inburgeraars op digitale vaardigheden en het versterken van zij die daar moeite mee hebben. In 2021 gaven verschillende indicatoren aan dat activiteiten terug op kruissnelheid zaten. We stellen wel vast dat de coronaperiode de duur van het inburgeringstraject heeft verlengd, vooral voor de laagst geletterden.

Begin 2022 viel Rusland Oekraïne binnen en startte een oorlog die in 2025 nog steeds bezig is. Op 3 maart 2022 besloten de Europese lidstaten om toepassing te maken van Richtlijn 2001/55, waardoor vluchtelingen uit Oekraïne tijdelijke bescherming verwierven. Gelet op de verwachte druk op de capaciteit van de agentschappen en het Huis en het tijdelijk karakter van verblijf, werd beslist Oekraïense tijdelijk ontheemden niet onmiddellijk in een volwaardig inburgeringstraject te laten instappen. Als alternatief werd een basisbegeleiding opgezet door middel van een voortraject, bestaande uit individuele begeleiding, een infosessie 'Welkom in Vlaanderen' en begeleiding naar een NT2-cursus. Die voortrajecten werden geregistreerd in een apart cliëntopvolgingssysteem en zijn dus niet vervat in de cijfers van dit jaarrapport. Gezien heel wat Oekraïense vluchtelingen aangaven toch graag het volledige inburgeringstraject te willen volgen om een inburgeringsattest te behalen, werd dit in 2023 al deels mogelijk gemaakt. Sinds 1 januari

2024 wordt het voortraject niet meer aangeboden en stappen alle tijdelijk ontheemden rechtstreeks in het reguliere traject.

Voor een overzicht van de volledige werking van de agentschappen integratie en inburgering en het Huis van het Nederlands Brussel biedt, verwijzen we de lezer graag door naar de betreffende jaarverslagen.¹

In dit jaarrapport 2024 overlopen we de verschillende onderdelen van het Vlaamse inburgeringsbeleid tijdens de voorbije 7 tot 10 jaren. Het inburgeringsbeleid bestond tot 28 februari 2022 enkel uit maatschappelijke oriëntatie, NT2 en trajectbegeleiding. Nadien kwamen daar verplichte inschrijving bij de VDAB en het netwerk- en participatietraject bij. Voor een deel van de niet-EU nieuwkomers is inburgering verplicht. Andere nieuwkomers zijn rechthebbend en kunnen inburgering vrijwillig volgen. Eenmaal zij een inburgeringscontract ondertekenen, engageren zij zich wel. Wie zijn of haar engagement niet nakomt, werd tot 28 februari 2022 gesanctioneerd. Sinds 1 maart 2022 worden enkel verplichte inburgeraars gesanctioneerd.

Vooraleer over te gaan tot de uitgebreide weergave van de cijfers wordt in dit rapport een overzicht van de voornaamste bevindingen van 2024 opgenomen.

Ieder jaar vestigen zich nieuwkomers in Vlaanderen en Brussel.

In 2024 lag de **instroom** opnieuw hoog met **52.976 nieuwkomers**. Dit is wel een daling van 3% ten opzichte van 2023. Van deze meerderjarige nieuwkomers in het Vlaamse Gewest, is **44% EU+-inwoner en 56% derdelander**. **47%** van deze instroom is **tussen 18 en 29 jaar**. Van de instroom was **23% verplicht** om inburgering te volgen. Dit zijn vooral gezinsherenigers met derdelanders, gezinsherenigers met Belgen, erkend vluchtelingen en gezinsherenigers van vluchtelingen. De **76% rechthebbende inburgeraars** zijn in 2024 vooral tijdelijk ontheemden, studenten, en arbeidsmigranten en hun gezinsleden.

In 2024 waren er **2.484 verplichte inburgeraars die verhuisd waren van Brussel of Wallonië naar Vlaanderen**. Dit is een daling van 12% t.o.v. 2023. Zij wonen het vaakst in West-Vlaanderen, stad Antwerpen, Vlaams-Brabant en Oost-Vlaanderen. Er waren 2.148 rechthebbende verhuizers uit Brussel of Wallonië. Dat is een sterke daling van -48%. Deze personen vestigen zich het vaakst (35%) in Vlaams-Brabant.

In 2024 waren er **15.535 minderjarige nieuwkomers** in het Vlaamse Gewest. Dat ligt op hetzelfde niveau als 2023 en is een stuk lager dan in 2022 toen er onder invloed van de oorlog in Oekraïne in totaal 23.719 2 tot 17-jarigen zich in Vlaanderen vestigden.

24.248 nieuwkomers ondertekenden in 2024 voor het eerst een inburgeringscontract in Vlaanderen of Brussel. Dit is een **kleine daling van 3% t.o.v. 2023**. In het Vlaamse Gewest koos 39% van hen vrijwillig voor inburgering, **61% was verplicht** dit te doen. In 2024 is het aantal contracten van **rechthebbenden** in Vlaanderen **gedaald met 23%** ten opzichte van 2023 en het aantal contracten van verplichte inburgeraars

¹ Agentschap Integratie en Inburgering: <https://www.integratie-inburgering.be/nl/2024>

Atlas: [Jaarverslag](#)

Amal: [Jaarverslagen Amal | Amal](#)

gestegen met 9%. **93%** van de inburgeringscontracten werden ondertekend door **derdelanders**. Het aandeel inburgeringscontracten van **EU-nieuwkomers** is in 2024 met **53%** gedaald t.o.v. 2023. Het aantal tijdelijk ontheemden dat een inburgeringscontract ondertekende is gestegen met 98%.

44% van de inburgeraars is **hooggeschoold** (bachelor of master). Het aandeel hooggeschoolden ligt hoger bij vrouwen (50%) dan bij mannen (37%). 26% heeft geen onderwijs, lager onderwijs of lager secundair onderwijs gevolgd. Het aandeel personen met een bachelor of master diploma (=hooggeschoold) is gestegen van 33% in 2017 naar 44% in 2024.

In 2024 startten 19.435 inburgeraars met een cursus maatschappelijke oriëntatie (MO). Dit is een stijging van 7% ten opzichte van 2023. Het aandeel dat de cursus MO 's avonds volgt, is gestegen van 12% à 14% in de periode 2018-2020 tot 25% in 2024.

Van de personen met een contract in 2023 had 63% een afgesproken startmoment MO binnen de drie maanden en 91% binnen de zes maanden. Een jaar eerder (contracten van 2022) had 78% een eerste afgesproken startmoment binnen de drie maanden en 92% binnen de zes maanden.

De cursus MO werd in 2024 in 46 **verschillende talen** ingericht, op verschillende lesmomenten en verschillende lesplaatsen in Vlaanderen en Brussel. De 10 belangrijkste talen waarin werd lesgegeven zijn Engels, Arabisch, Oekraïens, Frans, Turks, Russisch, Pashtu, Tigrinya, Nederlands, Spaans en Dari. Er werden in 2024 **1.359 cursussen MO** ingericht met een gemiddeld aantal deelnemers van 16. In het Vlaams Gewest lag het aandeel geslaagden in 2024 op 94%, in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op 92%. Van de personen die niet geslaagd of afgehaakt zijn, was een deel geen doelgroep meer (bv. door verhuis naar het buitenland).

Niet alleen nieuwkomers maar ook personen die al langer in Vlaanderen of Brussel wonen, willen Nederlands leren. In 2024 schreven 136.869 unieke personen zich in voor een opleiding NT2.

Wanneer we kijken naar de **eerst afgesproken startdatum** van de taalopleiding Nederlands, stellen we vast dat 58% van de inburgeraars die een contract ondertekenden in 2023, binnen de drie maanden zou starten 79% zou starten binnen de zes maanden. Van de nieuwkomers met een contract in 2022 zou 68% binnen de drie maanden starten en 86% binnen de zes maanden.

16.598 inburgeraars met een contract in 2024 hebben zich **ingeschreven bij VDAB**. **89% van hen deed dit binnen de 2 maanden** na ondertekening van het inburgeringscontractcontract.

Sinds 1 januari 2023 maakt een **participatie-en netwerktraject** van 40 uur deel uit van het inburgeringstraject van verplichte inburgeraars. Rechthebbende inburgeraars kunnen kiezen voor dit onderdeel. In 2023 hebben 469 personen dit onderdeel voltooid, in 2024 bijkomend **2.659 personen**. Vaak gaat het om deelname aan Nederlandse **conversatiegroepen of vrijwilligerswerk**.

In 2024 behaalden **17.938** personen een inburgeringsattest. Dit aantal lag nooit hoger. De personen die in 2024 een **inburgeringsattest behaald hebben, hebben hier gemiddeld 14 maanden over gedaan** vanaf het ondertekenen van het inburgeringscontract. Dat is een **stijging** van twee maanden t.o.v. vorig jaar en van drie maanden t.o.v. 2022. De duur van het behalen van niveau A2 is de belangrijkste parameter voor de

duur van het inburgeringstraject. Hoe lager het ingeschatte taalleervermogen, hoe langer de duurtijd tot het behalen van het attest. Verplichte inburgeraars doen er een stuk langer over dan vrijwillige inburgeraars, mannen doen er iets langer over dan vrouwen. Personen met drie kinderen of meer doen er dubbel zo lang over als personen zonder kinderen².

Eenmaal de MO-cursus van start is gegaan, duurt het gemiddeld ongeveer twee maanden (62 dagen) om de cursus af te ronden. Voor NT2 is dit anders. De duur van de trajecten om niveau A2 te behalen is vooral afhankelijk van het taalleervermogen van de cursist. Een alfacursist die het niveau A2 behaald heeft in 2024, deed er gemiddeld 34 maanden (2 jaar en 10 maanden) over om van start A1 tot einde niveau A2 te geraken. Voor andere laaggeletterden uit basiseducatie is dit 2 jaar en 4 maanden. Cursisten uit een standaard opleiding bij CVO hebben een mediane duur van 12 maanden tussen de start niveau A1 en het behalen van niveau A2. Deze mediane duurtijden zijn voor de laaggeletterden sterk gestegen in de periode 2021-2023, maar zijn in 2024 ten opzichte van 2023 terug sterk gedaald (voor alfaklanten van 45 maanden in 2023 tot 34 maanden in 2024).

1. INBURGERING IN VLAANDEREN EN BRUSSEL

1.1 AANPAK TOT EN MET FEBRUARI 2022

Tot 28 februari 2022 definieert het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid het inburgeringstraject als een vormingsprogramma, ondersteund door trajectbegeleiding, dat mensen moet toeleiden naar de reguliere voorzieningen in functie van participatie op professioneel, educatief en sociaal vlak. Het traject laat mensen toe tot een grotere zelfredzaamheid te komen. Het is een belangrijk onderdeel van het integratiebeleid en kan gezien worden als een eerste, begeleide opstap naar een volwaardige deelname aan de samenleving.

Het vormingsprogramma omvat een cursus 'maatschappelijke oriëntatie' (MO) en een opleiding Nederlands als tweede taal (NT2). MO heeft tot doel inburgeraars zelfstandiger te laten functioneren, enerzijds door hen kennis aan te reiken over hun rechten en plichten, onze samenleving en haar basiswaarden. Anderzijds worden ze aangezet tot het ontwikkelen van een aantal competenties in functie van zelfredzaamheid. De opleiding NT2 reikt inburgeraars een basistaalvaardigheid van het Nederlands aan. Basistaalvaardigheid wordt ingevuld als het taalniveau A2 van het Europees Referentiekader voor Talen (ERK). Voor laag- of andersgeletterde inburgeraars geldt een uitzondering en wordt basistaalvaardigheid ingevuld als het taalniveau A2 voor de mondelinge vaardigheden.

Het is de bedoeling het inburgeringstraject in de mate van het mogelijke op maat van de klant en indien nodig flexibel vorm te geven, bijvoorbeeld als mensen overdag niet beschikbaar zijn om les te volgen. Via trajectbegeleiding worden inburgeraars individueel begeleid naargelang hun persoonlijke situatie. Er

² Laaggeletterde inburgeraars zijn vaker verplicht om inburgering te volgen en hebben vaker meerdere kinderen dan rechthebbende inburgeraars.

wordt bepaald welke kennis of vaardigheden de inburgeraar reeds verworven heeft. Op basis daarvan gaat men samen na hoe de levensloopbaan van de betrokkene in Vlaanderen er kan uitzien, met inbegrip van het leren kennen van de arbeidsmarkt en het onderwijssysteem.

Het vormingsprogramma wordt opgenomen in een inburgeringscontract. Als de inburgeraar minstens de doelstellingen van het vormingsprogramma bereikt, wordt een inburgeringsattest uitgereikt.

Volgende doelgroepen kunnen een inburgeringstraject volgen:

1. meerderjarige vreemdelingen³ met een wettig verblijf, ingeschreven in het Rijksregister in een gemeente van het Nederlandse taalgebied of van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, behalve vreemdelingen die hier met een tijdelijk doel verblijven en verzoekers om internationale bescherming tijdens de eerste vier maanden van hun procedure;
2. meerderjarige Belgen geboren in het buitenland, met minstens één ouder geboren in het buitenland en ingeschreven in het Rijksregister in een gemeente van het Nederlandse taalgebied of van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad;
3. minderjarige vreemdelingen met een wettig verblijf, ingeschreven in het Rijksregister in een gemeente van het Nederlandse taalgebied of van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, die voldaan hebben aan de deeltijdse leerplicht of die, voor zover ze nog geen achttien jaar zijn, aanvullend bij de leerplicht baat hebben bij het volgen van een inburgeringstraject.

Bepaalde personen zijn **verplicht** om een inburgeringstraject te volgen. Opgelet: deze verplichting geldt slechts voor personen die ingeschreven zijn in een gemeente van het *Nederlandse taalgebied*. Vanuit Vlaanderen kan geen verplichting tot het volgen van een inburgeringstraject opgelegd worden aan burgers ingeschreven in een gemeente van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Dat is een bevoegdheid van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC)⁴.

De volgende groepen zijn verplicht tot het volgen van een inburgeringstraject, voor zover ze dus ingeschreven zijn in het Rijksregister in een gemeente van het Nederlandse taalgebied:

1. meerderjarige vreemdelingen, die zoals hierboven – onder punt 1 – omschreven tot de doelgroep van inburgering behoren, die:
 - a. voor het eerst met een verblijfstitel van meer dan drie maanden ingeschreven worden in het Rijksregister in een Belgische gemeente;
 - b. tijdens de afgelopen vijf jaar voor het eerst ingeschreven werden in het Rijksregister in een gemeente van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, het Franse of Duitse taalgebied;
2. meerderjarige Belgen, zoals hierboven – onder punt 2 – omschreven bij de doelgroep van inburgering, die:
 - a. voor het eerst ingeschreven worden in het Rijksregister in een Belgische gemeente;
 - b. tijdens de afgelopen vijf jaar voor het eerst, en voor zover ten volle 18 jaar oud, ingeschreven werden in het Rijksregister in een gemeente van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, het Franse taalgebied of het Duitse taalgebied;

³ Vreemdelingen worden in navolging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen gedefinieerd als personen die niet beschikken over de Belgische nationaliteit.

⁴ Op 11 mei 2017 werd in dat kader de ordonnantie betreffende het inburgeringstraject voor de nieuwkomers goedgekeurd. De ordonnantie voert een verplichting tot inburgering in voor personen uit het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad. De regelgeving trad in werking op 1 juni 2022.

3. inburgeraars die bedienaar van een eredienst zijn en inburgeraars die de vervanger van de bedienaar van een eredienst zijn in een door de Vlaamse overheid erkende plaatselijke kerk- of geloofsgemeenschap⁵.

Een aantal van deze personen wordt **vrijgesteld van de plicht** tot inburgering. Ze kunnen wel vrijwillig een inburgeringstraject volgen (= 'rechthebbende inburgeraars'). Het gaat om de volgende categorieën:

1. personen met de nationaliteit van een lidstaat van de EU+⁶. De vrijstelling geldt niet voor personen die alleen de Belgische nationaliteit hebben of die de Belgische nationaliteit en de nationaliteit van een staat buiten de EU+ hebben, maar niet de nationaliteit van een andere staat van de EU+;
2. bepaalde familieleden van personen met de nationaliteit van een lidstaat van de EU+, met uitzondering van familieleden van personen die de Belgische nationaliteit hebben, maar niet de nationaliteit van een andere staat van de EU+;
3. Belgen en hun familie- en gezinsleden die gebruik gemaakt hebben van het vrij personenverkeer in de EU+ en daardoor inburgeringsplichtig zouden zijn geworden;
4. inburgeraars die door een ernstige ziekte of handicap blijvend niet in staat zijn om een inburgeringstraject te volgen;
5. inburgeraars die een attest van inburgering hebben behaald;
6. inburgeraars die een volledig schooljaar onthaalonderwijs gevolgd hebben;
7. tijdelijk verblijfsstatuut van arbeidsmigrant of studiemigrant en hun gezinsmigranten dat mogelijk definitief kan worden;
8. personen met het statuut 'tijdelijke bescherming voor ontheemden' op basis van Europese Richtlijn 2001/55/EG en hun gezinsmigranten;
9. inburgeraars die een getuigschrift of diploma hebben behaald in het Belgische of Nederlandse onderwijs;
10. inburgeraars die 65 jaar of ouder zijn.

De laatste vier vrijstellingsgronden gelden niet voor inburgeraars die bedienaar van een eredienst zijn in een door de Vlaamse overheid erkende plaatselijke kerk- of geloofsgemeenschap.

Personen die uitgesloten zijn van het recht op inburgering en dus niet kunnen deelnemen aan een inburgeringstraject zijn:

- vreemdelingen zonder wettig verblijf;
- vreemdelingen met een kort verblijf van maximaal drie maanden dat niet verlengbaar is;
- verzoekers om internationale bescherming van wie de procedure nog geen vier maanden loopt;
- vreemdelingen met een tijdelijk verblijfsdoel:
 - Australiërs, Nieuw-Zeelanders, Canadezen, Taiwanese en Zuid-Koreanen die op werkvakantie komen (tussen 18 en 30 jaar) en hun gezinsmigranten;
 - niet-EU+ uitwisselingsscholieren of niet-EU+ stagiair-studenten die op basis van hun studies in het kader van een uitwisselingsprogramma of stage maximaal een jaar in België verblijven en hun gezinsmigranten;
 - niet-EU+ arbeidsmigranten die niet langer dan een maximumtermijn van één jaar kunnen werken en hun gezinsmigranten;

⁵ Het gaat meer bepaald om: de door de bisschop aangestelde verantwoordelijke van de parochie voor de rooms-katholieke eredienst en zijn vervanger, de predikant voor de protestantse eredienst en zijn vervanger, de bedienaar van de eredienst voor de anglicaanse eredienst en zijn vervanger, de rabbijn voor de Israëlische eredienst en zijn vervanger, de kerkbedienaar en zijn vervanger voor de orthodoxe eredienst en de eerste imam en zijn vervanger voor de islamitische eredienst.

⁶ Onder EU+ wordt verstaan: de EU-landen, IJsland, Liechtenstein, Noorwegen en Zwitserland.

niet altijd een goed beeld geeft van het (taal)leervermogen, wordt in dit rapport het advies NT2 ook meegenomen naast de andere variabele i.v.m. scholingsgraad. De duurtijd van het inburgeringstraject wordt sterk beïnvloed door het (taal)leervermogen van de inburgeraar. Daarom schetsen we hierbij kort de verschillende opleidingen en hun lestijden.

Voor niet- of laaggeletterden is een traject in een Centrum voor Basiseducatie (**CBE**) aangewezen. De recente naam is LIGO maar in dit rapport houden we het bij de indeling uit de kruispuntbank inburgering. Cursisten die niet of nauwelijks kunnen lezen of schrijven krijgen het advies 'CBE alfa' en starten bij de basiseducatie in een 'NT2 alfa'-traject. Dit bestaat in 2 versies. In de meest uitgebreide versie (1.140 lestijden) verwerven de kandidaten de mondelinge vaardigheden tot op niveau A2 (Waystage) en leren ze lezen en schrijven op niveau A1 (Breakthrough). Voor kandidaten voor wie lezen en schrijven niet lukt, is er een aangepaste, kortere versie (600 lestijden) waarin ze de mondelinge vaardigheden verwerven tot op niveau A2 (Waystage) en voor de schriftelijke vaardigheden enkel aan een beperkte zelfredzaamheid werken.

Cursisten die wel gealfabetiseerd zijn, maar heel traag een nieuwe taal kunnen leren, krijgen het advies 'CBE NT2' en volgen bij de basiseducatie een NT2-traject, dat in 480 lestijden leidt naar een volwaardig A2-niveau, voor zowel de mondelinge als de schriftelijke vaardigheden (Waystage). Sommige cursisten die starten in 'NT2 alfa' stappen na enkele modules over naar het niet-alfa-NT2-traject, anderen blijven het hele traject door in NT2 alfa.

Een tussengroep is, meestal beperkt, gealfabetiseerd in een ander dan het Latijns schrift (bv. Arabisch). Voor hen bestaat er zowel bij de basiseducatie (180 u) als bij de CVO's (40u) een speciale module Latijns schrift. Na deze module sluiten de cursisten aan bij de NT2-trajecten.

In sommige regio's wordt bij de intake door agentschappen en het HvN Brussel al een onderscheid gemaakt tussen een niet-gealfabetiseerde persoon (**CBE alfa**) en een laaggeletterde maar wel gealfabetiseerde persoon (**CBE NT2**). In andere regio's krijgen beide categorieën het algemene advies **CBE**. Omdat we zo geen duidelijk beeld krijgen van de alfaklanten, de laagst geschoolde inburgeraars, hebben we voor deze groep de indicator **alfaklant** gebruikt, wat wil zeggen dat ze ooit zijn ingestapt in een alfa module. Iedere persoon wordt uiteraard maar één keer geteld. Alfaklanten zijn dus niet inbegrepen in de groep CBE. Daar waar we in dit rapport geen opdeling maken binnen de groep CBE, zijn de alfaklanten dus inbegrepen in de groep CBE.

Voor gemiddeld of snel lerenden is een NT2-traject bij een Centrum voor Volwassenenonderwijs of een Universitair Talencentrum aangewezen. De CVO's bieden trajecten aan voor 3 verschillende leersnelheden. Voor een absolute beginner duurt een standaardtraject (advies CVO-standaard) om niveau A2 te behalen bij een CVO 240 uur, een verlengd traject (advies CVO verlengd) 360 uur en een verkort traject (CVO verkort of UTC) 160 uur.

1.2 AANPAK VANAF MAART 2022

Het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 omvatte duidelijke ambities voor een hervorming van het inburgeringstraject. Het hiervoor vermelde decreet van 7 juni 2013 over het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid en de bijhorende uitvoeringsbesluiten werden daartoe gewijzigd. De nieuwe regelgeving trad gefaseerd in werking vanaf 1 maart 2022.

Waar het inburgeringstraject voor 1 maart 2022 bestond uit trajectbegeleiding en de vormingspakketten MO en NT2, is het hertekende traject inhoudelijk uitgebreid. Het nieuwe traject bestaat uit in totaal vier onderdelen, aangevuld met trajectbegeleiding:

- MO;
- NT2;
- een verplichte inschrijving bij VDAB/Actiris;
- een participatie- en netwerktraject.

De reeds bestaande onderdelen werden via verschillende maatregelen versterkt en aangescherpt.

Een volledig, gedetailleerd overzicht van de nieuwe regelgeving leidt ons in het licht van voorliggend rapport te ver. We belichten hierna wel kort een aantal kernelementen.

Ten eerste werden verzoekers om internationale bescherming geschrapt als doelgroep van inburgering. Zij weten nog niet zeker of ze in ons land mogen blijven, waardoor de keuze gemaakt werd de middelen voor inburgering prioritair in te zetten voor nieuwkomers met een duurzaam verblijfsrecht.

Daarnaast komt het vraaggestuurd en op maat werken binnen het inburgeringstraject sterker naar voor. Dit uit zich niet alleen in het belang van zelfreflectie en eigenaarschap van de inburgeraar over zijn traject, maar ook in aanpassingen in de vorm en inhoud van de onderdelen van inburgering. Flexibilisering en digitalisering zijn kernfactoren die ervoor moeten zorgen dat de inburgeraar zijn traject makkelijker kan combineren met werken of studeren en dat het traject optimaal aansluit op zijn ambities en competenties. Daarnaast werd de resultaatsverbintenis aangescherpt.

Om de doelstellingen van de vormingspakketten MO en NT2 te behalen moet de inburgeraar slagen voor testen. Ook de doelstellingen van de twee nieuwe onderdelen van het inburgeringstraject, met name de verplichte inschrijving bij VDAB/Actiris en het participatie- en netwerktraject, moeten volbracht worden om het inburgeringsattest te behalen.

Voor de vormingspakketten MO en NT2 werd een retributie ingevoerd. Voor MO bedraagt deze in totaal 180 euro: 90 euro voor de cursus en 90 euro voor de test. Voor NT2 geldt een inschrijvingsgeld van 180 euro, waarin cursus en test vervat zijn. Er bestaan vrijstellingen voor bepaalde doelgroepen.

De verplichte inschrijving bij de VDAB/Actiris is verplicht voor iedere nieuwkomer op beroepsactieve leeftijd die niet werkt. De inschrijving moet gebeuren binnen twee maanden na de ondertekening van het inburgeringscontract. De snelle doorstroom en de dienstverlening richting economische zelfredzaamheid wordt gemonitord.

Het vierde onderdeel is een participatie- en netwerktraject van 40 uur en is een standaard trajectonderdeel voor verplichte inburgeraars. Dit onderdeel laat inburgeraars toe om kennis te maken met de omgeving en samenleving door hen actief te betrekken bij organisaties, verenigingen of vrijwilligerswerk. Uit onderzoek weten we dat sommige nieuwkomers zonder eigen netwerk volledig op zichzelf staan en nauwelijks contacten buiten het eigen gezin hebben. Nochtans leren nieuwkomers de taal, gewoonten,... vooral in interactie met 'de ontvangende samenleving'. Dit het participatie- en netwerktraject speelt hierop in door de focus op het sociaal netwerk van de inburgeraar te leggen.

De sanctiëringsmogelijkheden voor rechthebbende inburgeraars zijn afgeschaft. Zij kunnen niet langer gesanctioneerd worden, bijvoorbeeld bij het vroegtijdig stopzetten van hun traject. Deze wijziging hangt samen met de invoering van retributies: rechthebbende inburgeraars worden sindsdien op een andere manier geresponsabiliseerd en gemotiveerd om hun traject te voltooien.

Tot slot wordt gewerkt aan een versterking van het taalvaardigheidsniveau na het inburgeringstraject. Verplichte inburgeraars die 24 maanden na het behalen van het inburgeringsattest niet werken en/of studeren, moeten aantonen dat ze het taalvaardigheidsniveau B1 mondeling volgens het ERK beheersen. Voor dit aspect beschikken we momenteel nog over onvoldoende gegevens om deze op te nemen in dit jaarrapport.

Zoals vermeld trad het nieuwe inburgeringstraject gefaseerd in werking. Op 1 maart 2022 startte het nieuwe traject, met uitzondering van het participatie- en netwerktraject als verplicht onderdeel van inburgering en de retributies voor MO en NT2. Het participatie- en netwerktraject trad in werking op 1 januari 2023. De retributies voor MO en NT2 traden in werking op 1 september 2023.

1.3 OEKRAÏNECRISIS

Eind februari 2022 brak een oorlog uit tussen Oekraïne en Rusland, met een vluchtelingenstroom uit Oekraïne tot gevolg. Op 3 maart 2022 besloten de Europese lidstaten daarom toepassing te maken van Richtlijn 2001/55 op de situatie van Oekraïne. Die richtlijn laat toe om in geval van een massale toestroom van ontheemden afkomstig uit derde landen die niet naar hun land van oorsprong kunnen terugkeren, onmiddellijke en tijdelijke bescherming te bieden.

In maart 2022 kon geen precieze inschatting gemaakt worden van het aantal Oekraïense tijdelijk ontheemden dat richting Vlaanderen zou vluchten. De Vlaamse Regering besliste een aantal noodmaatregelen in te richten, ook op het vlak van het inburgeringsbeleid. Tijdelijk ontheemden, zoals gedefinieerd in de hierboven vermelde Europese Richtlijn, zijn in Vlaanderen rechthebbende inburgeraars. Een grote instroom kon leiden tot capaciteitsproblemen bij de agentschappen integratie en inburgering, waartoe beslist werd een voortraject inburgering te organiseren om een antwoord te kunnen bieden op de eerste, meest dringende noden. Het voortraject bestond uit drie onderdelen: individuele begeleiding, een infosessie 'Welkom in Vlaanderen' en begeleiding richting een NT2-aanbod. Dit voortraject volgde niet de reguliere bepalingen van een inburgeringstraject (inburgeringscontract, regelmatige deelname,...). Deelnemers werden ook niet geregistreerd in de KBI, waardoor zij in onderstaande cijfers niet zichtbaar zijn. Tegelijk stroomden veel Oekraïense vluchtelingen in in NT2-opleidingen, naast of in combinatie met het voortraject inburgering. Cijfers daarover zijn wel beschikbaar in het jaarrapport.

Gezien heel wat Oekraïense vluchtelingen later aangaven toch graag het volledige inburgeringstraject te willen volgen en een inburgeringsattest te willen behalen, werd dit in 2023 al deels mogelijk gemaakt. Sinds 1 januari 2024 wordt het voortraject niet meer aangeboden en stappen alle tijdelijk ontheemden rechtstreeks in het reguliere traject in.

1.4 METHODOLOGIE

Alle cijfers uit dit rapport zijn gebaseerd op KBI-connect. Dat is het cliëntvolgsysteem dat gebruikt wordt door de drie agentschappen integratie en inburgering en het Huis van het Nederlands Brussel. Op KBI-connect is een rapporteringsomgeving gebouwd. Op 7 februari 2025 is van de databank een ‘foto 2024’ getrokken. Alles cijfers van 2023 en 2024 zijn gebaseerd op deze foto. De rapporteringsomgeving wordt immers telkens aangepast in functie van optimalisatie. Het is dan niet meer opportuun cijfers van na de verbeteringen in 2024 te vergelijken met cijfers van vóór die aanpassingen. Daarom vergelijken we 2024 met 2023 die op hetzelfde fotomoment getrokken zijn. Door archivering in de KBI zijn cijfers 2010-2022 gebaseerd op vorige foto’s voorafgaand aan de archiveringsbewegingen. Dit maakt dat de cijfers 2010-2022 zijn overgenomen uit het vorige jaarrapport maar dat de cijfers van 2023 licht afwijken van de cijfers in dit rapport.

Enkel daar waar gekeken wordt naar bepaalde doorlooptijden, slaagcijfers, etc. waarbij het nuttiger was om de meest recente situatie van de inburgeraars te kennen, werden berekeningen gemaakt op de 'levende' databank. De datum van de trekking van de gegevens wordt telkens vermeld.

Bij het begin van een hoofdstuk tonen we de evolutie 2015-2024. Nadien geven we over het algemeen de data vanaf 2018 weer.

Voor inburgeraars die voor sanctionering vallen onder het handhavingsbeleid van het decreet (dus niet sanctionering door OCMW, VDAB of VMSW), wordt de opvolging van hun inbreuk geregistreerd in KBI connect. Personen bij wie een inbreuk wordt vastgesteld, worden in gebreke gesteld. Hierbij wordt er de mogelijkheid geboden om zich in regel te stellen. Indien dit niet gebeurt, wordt het inbreukdossier overgemaakt aan de handhavingsambtenaren. In alle fases kan het voorvallen dat de inbreuk door gewijzigde gegevens geannuleerd wordt. Dit kan door adreswijziging, update verblijfsstatus,...

Onder Brussel wordt Brussels Hoofdstedelijk Gewest verstaan.

Onder EU+ wordt verstaan: de EU-landen, IJsland, Liechtenstein, Noorwegen en Zwitserland.

Bij de indeling EU/niet-EU gaat het om het volgende:

EU:

- Buurlanden: Nederland, Frankrijk, Duitsland en Luxemburg;
- West- en Noord-EU14-landen (W- en N-EU14): Ierland, Oostenrijk, Denemarken, Zweden en Finland;
- Zuid-EU14-landen: Italië, Spanje, Portugal en Griekenland;
- EU13-landen: Estland, Letland, Litouwen, Polen, Tsjechië, Slowakije, Hongarije, Slovenië, Bulgarije, Roemenië, Malta, Cyprus en Kroatië.

Niet-EU:

- Europa niet-EU: Zwitserland, Noorwegen, Verenigd Koninkrijk, Albanië, Wit-Rusland, Kosovo, Moldavië, Rusland, Bosnië, Oekraïne, Liechtenstein, Andorra, Monaco, San Marino, Macedonië, IJsland, Servië en Montenegro;
- Turkije;

////////////////////////////////////

- Maghreb-landen (Maghreb): Marokko, Algerije, Tunesië, Libië en Mauritanië;
- DR Congo, Burundi en Rwanda (DR C, B, R);
- Overig Azië: Aziatische landen zonder Turkije;
- Overig Afrika: Afrikaanse landen zonder Maghreb-landen;
- Noord-Amerika en Oceanië (N-Amerika en Oc.): Canada, Verenigde Staten van Amerika, Mexico en alle landen van Oceanië;
- Zuid- en Midden-Amerika (Z- en M-Amerika): alle Amerikaanse landen zonder Canada, Verenigde Staten van Amerika en Mexico;
- Ander en onbekend (Ander en onb.): personen met een Rijksregistercode die niet eenduidig aan een bepaald land kan worden toegewezen zoals 'staatloos', personen waarvan de nationaliteit 'nog niet definitief is bewezen' en personen met een onbekende buitenlandse nationaliteit.

Om consistente vergelijkingen over de tijd te kunnen maken, werden alle huidige EU27-landen voor de gehele periode 2015 tot 2024 bij de EU27 gerekend. Het Verenigd Koninkrijk werd in de hele periode 2015 tot 2024 niet meer bij de EU27 gerekend, maar bij de niet-EU-landen. We volgen hierbij de aanpak Statistiek Vlaanderen.

2. INSTROOM IN VLAANDEREN

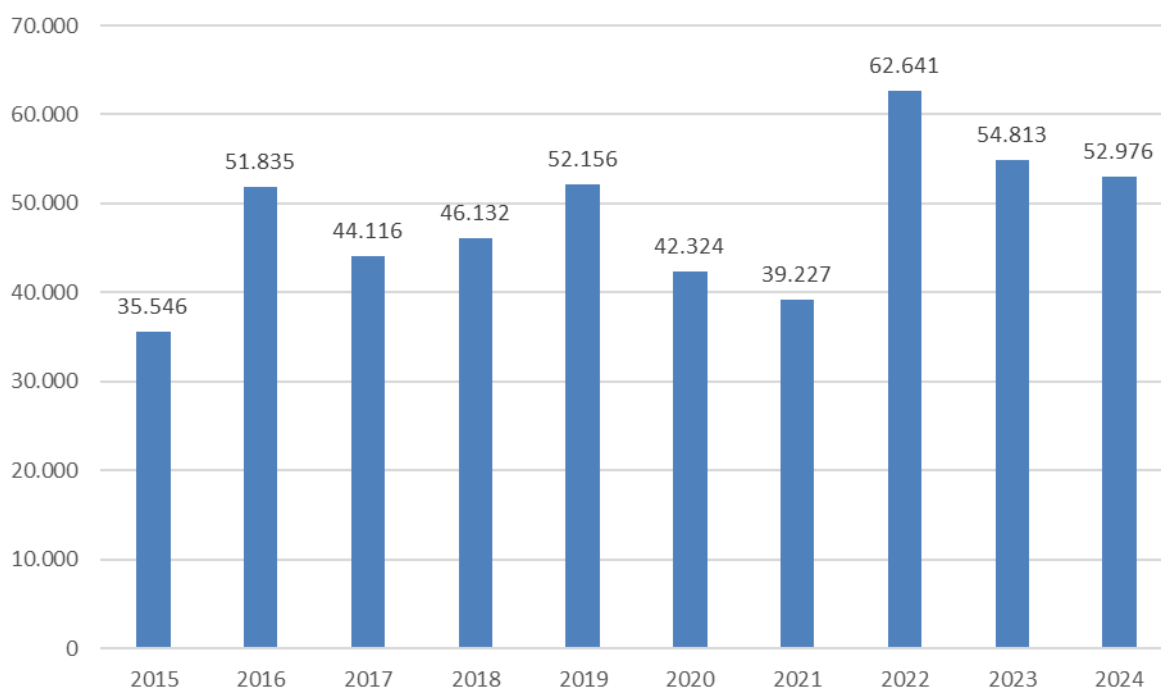
Iedere maand wordt er een extractie gemaakt uit het rijksregister met de nieuwkomers van de voorbije maand in het Vlaamse Gewest. Het gaat om personen met een eerste inschrijving van meer dan drie maand in het Rijksregister op een adres in het Vlaamse Gewest. Voor Brussel bestonden er tot eind 2023 geen extracties van nieuwkomers. Daarom worden in het hoofdstuk over instroom enkel cijfers voor Vlaanderen gegeven.

Bij het uitbreken van de oorlog in Oekraïne en de start van de stroom van vluchtelingen, werd beslist om de gegevens van de tijdelijk ontheemden uit Oekraïne niet in het cliëntvolgsysteem op te nemen. Pas in november 2023 werd een deel van de tijdelijk ontheemden in KBI geïmporteerd.

Om toch een zicht te krijgen op de instroom van de volledige doelgroep van inburgering werd op basis van de extractielijsten de instroom van tijdelijk ontheemden zo goed als mogelijk gereconstrueerd. Onderstaande cijfers zijn daarom een redelijke benadering van de werkelijke instroom in 2022 en 2023.

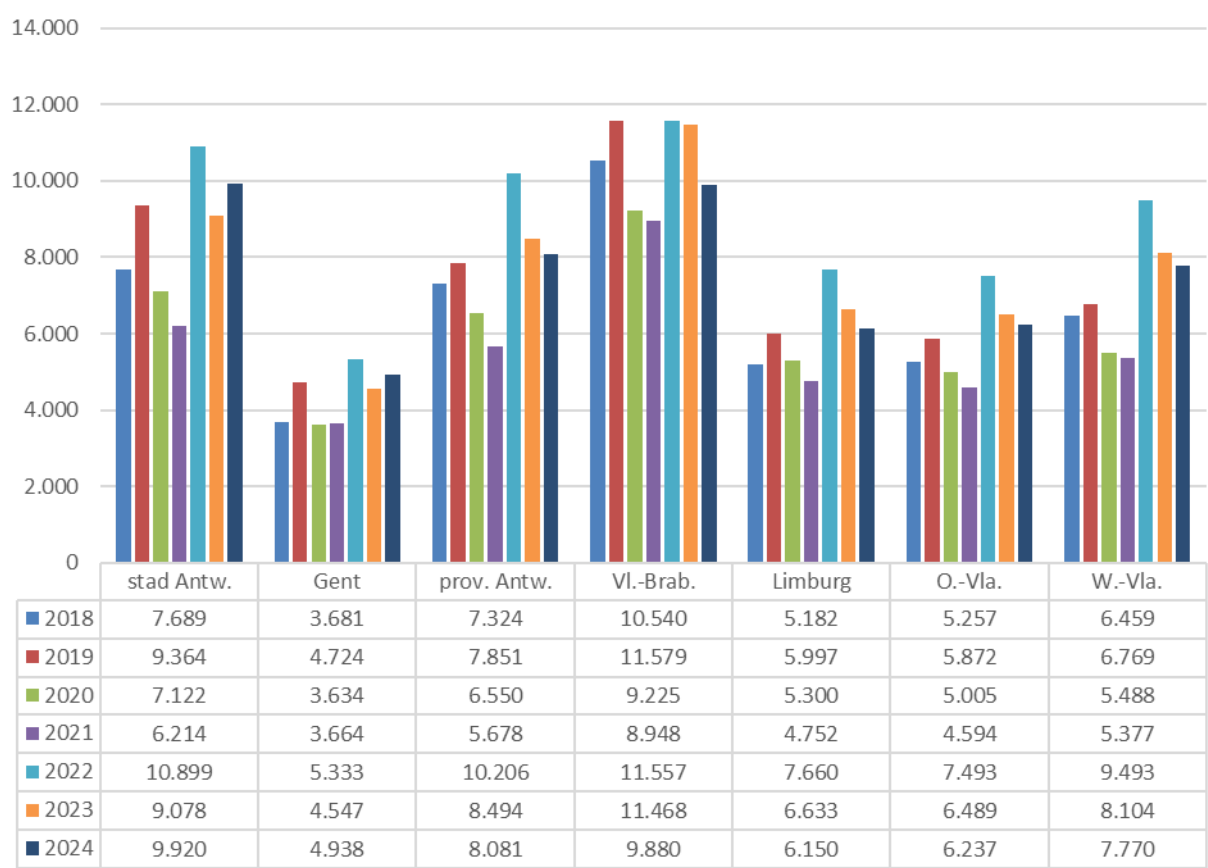
2.1 EVOLUTIE EN REGIONALE SPREIDING

Figuur 2.1.1: Instroom van meerderjarige nieuwkomers in Vlaanderen, 2015-2024

In 2024 vestigden zich 52.976 meerderjarige nieuwkomers in Vlaanderen. Tussen 2015 en 2024 lag de jaarlijkse instroom van nieuwkomers tussen de 35.000 en 62.000 personen per jaar, met piekjaren in 2016, 2019 en 2022. Sinds 2022 blijft de instroom hoog. De hoge instroom in 2016 kan zowel verklaard worden door de verhoogde instroom van asielzoekers als de uitbreiding van de doelgroep met niet-EU studenten en verhuizers uit Brussel en Wallonië. De stijging tussen 2018 en 2019 wordt vooral verklaard door de stijging van EU-13 inwoners. In 2020 en 2021 daalde de instroom onder andere door de coronacrisis waarbij vooral het aantal EU-13 inwoners en in mindere mate het aantal personen uit de EU14 daalden. In 2022 steeg de instroom sterk met 60%, onder invloed van de instroom van tijdelijk ontheemden uit Oekraïne. Na 2022 daalde de instroom terug met 12% in 2023 en 3% in 2024, maar deze blijft hoger dan in de jaren voordien.

Figuur 2.1.2: Instroom van meerderjarige nieuwkomers in Vlaanderen, 2018-2024, per regio

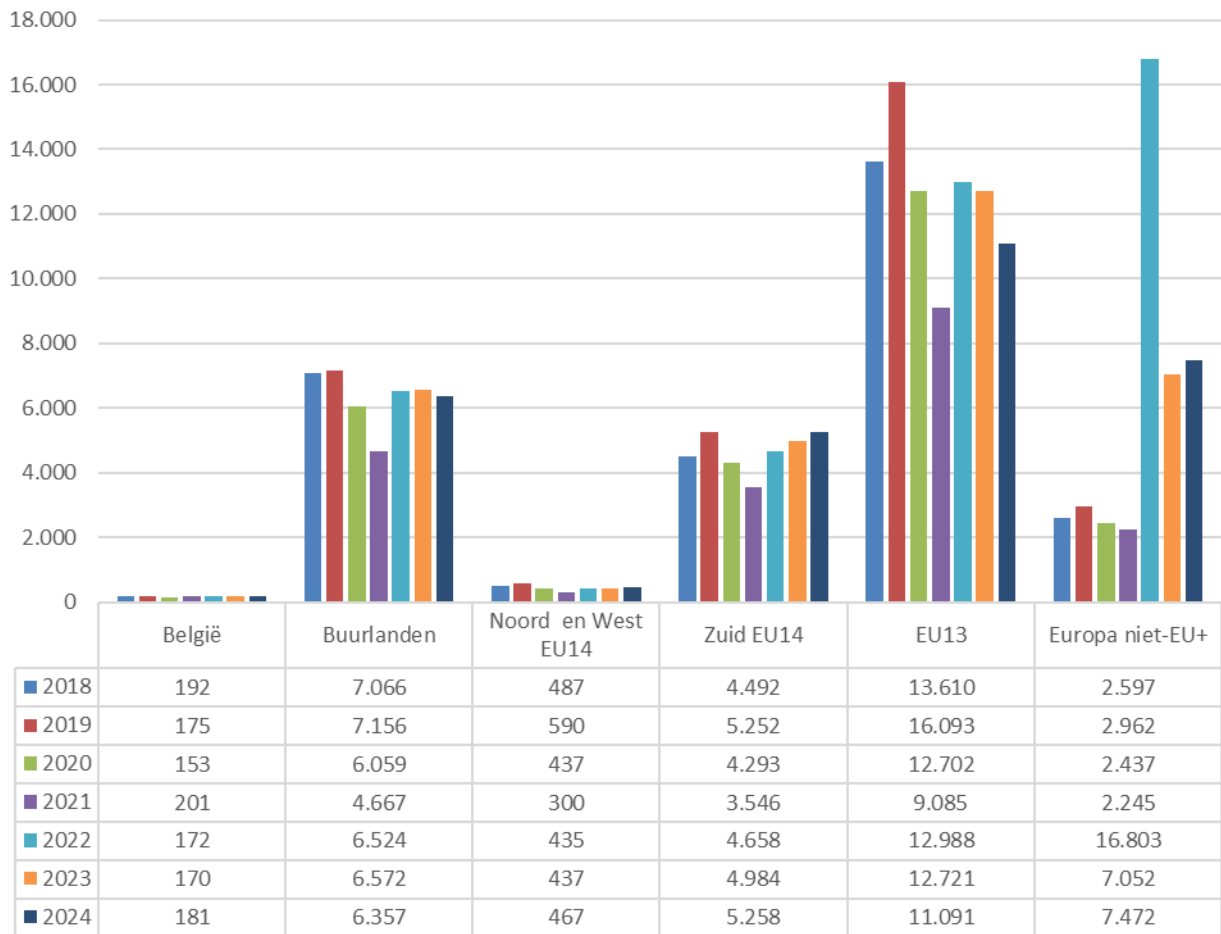
Gezien de regionale werking van de agentschappen integratie en inburgering zijn cijfers in dit rapport verdeeld in regio's waarbij Stad Antwerpen niet wordt opgenomen in de provincie Antwerpen en Gent niet is opgenomen in de provincie Oost-Vlaanderen. Deze regio's overlappen niet.

2.2 INSTROOM NAAR NATIONALITEIT

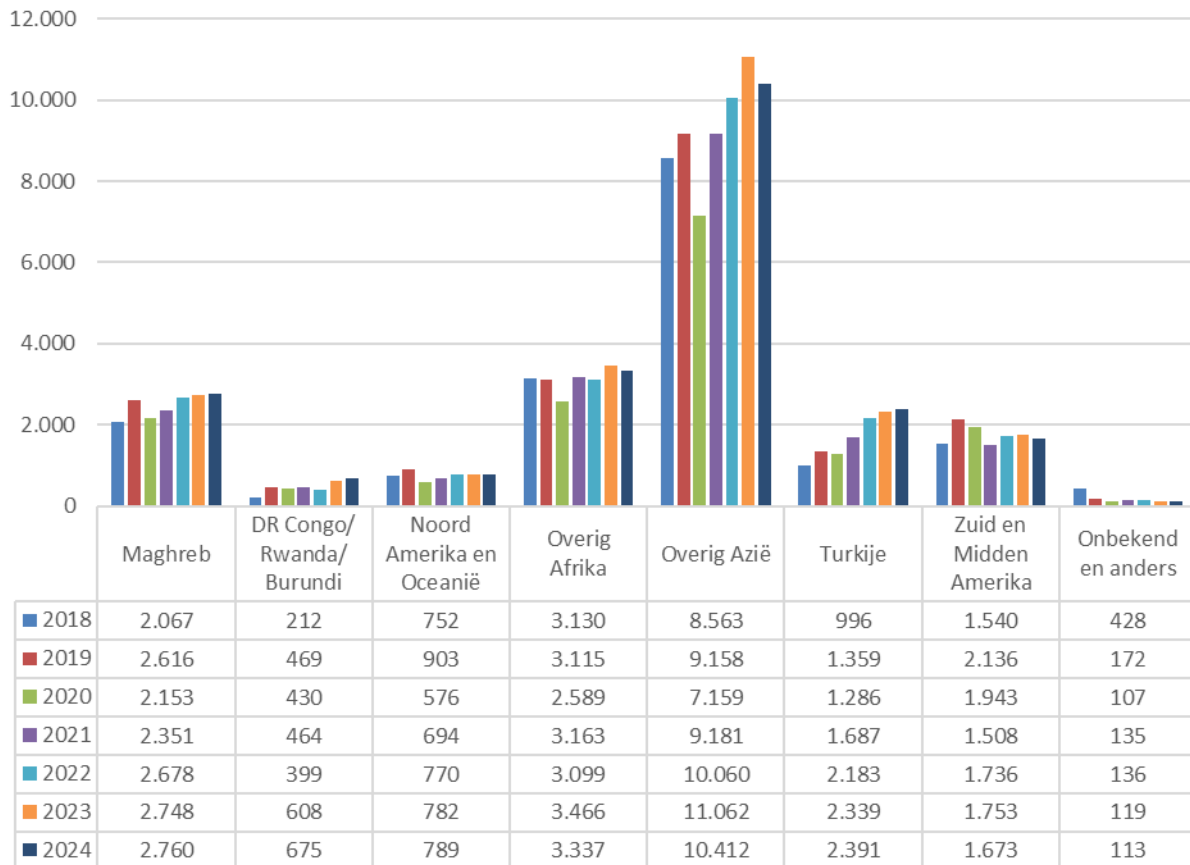
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
onbepaald	411	132	77	90	88	58	72
derdelander	19.073	22.587	18.505	21.237	37.668	29.757	29.436
EU+	26.648	29.437	23.742	17.900	24.885	24.998	23.468

⁸ Verhuizers zijn personen die tijdens de afgelopen vijf jaar voor het eerst, en voor zover ten volle 18 jaar oud, ingeschreven werden in het Rijksregister in een gemeente van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad, het Franse taalgebied of het Duitse taalgebied.

Figuur 2.2.2: Instroom van meerderjarige nieuwkomers, 2018-2024, naar nationaliteitsgroep - Europa

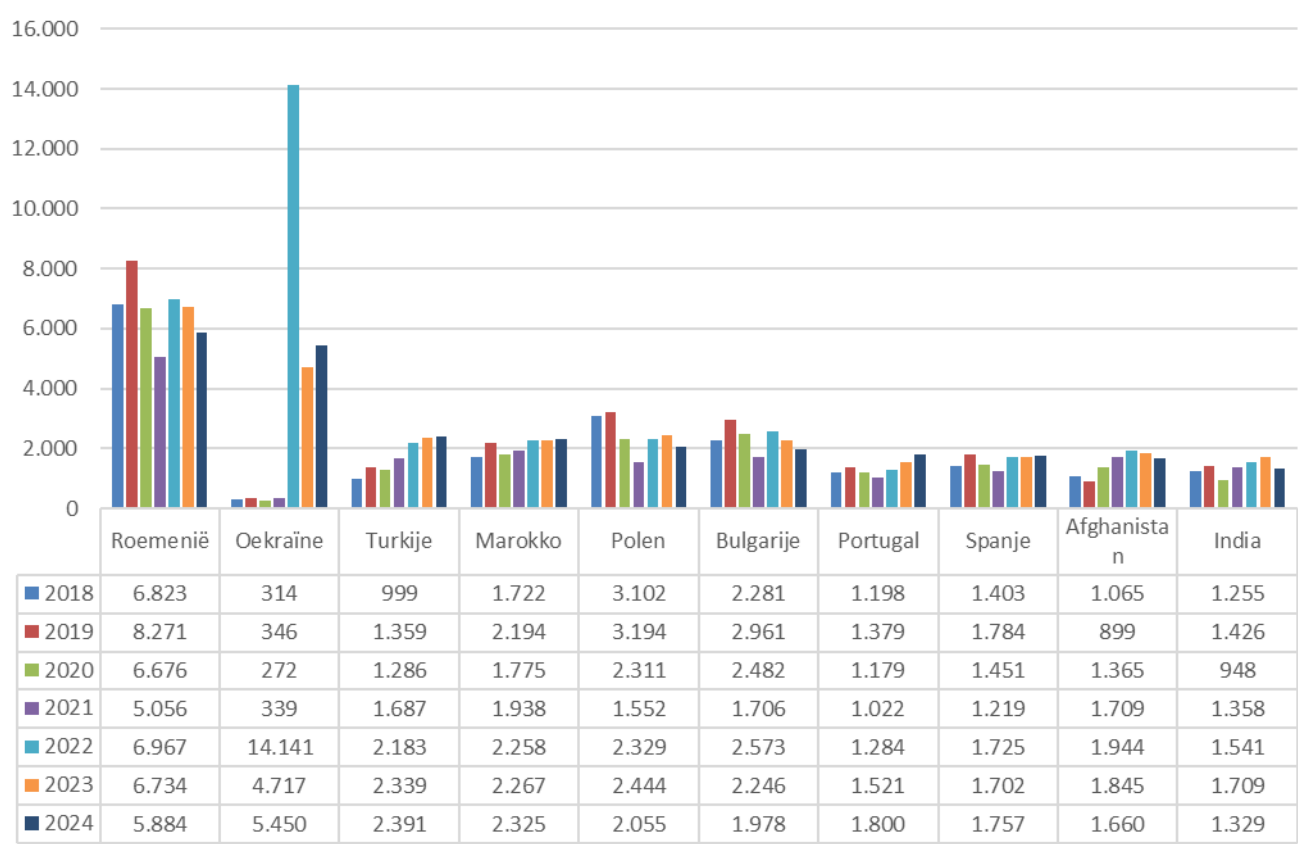
Figuur 2.2.3: Instroom van meerderjarige nieuwkomers, 2018-2024, naar nationaliteitsgroep – Buiten Europa

In 2024 kwamen de meeste nieuwkomers uit EU-13 landen (20,9%), overig Azië⁹ (19,7%) en Europa niet-EU+ (14,1%). Het grote aandeel nieuwkomers uit 'Europa niet-EU' zijn tijdelijk ontheemden uit Oekraïne sinds 2022. Dit aandeel is wel gedaald van 26,8% in 2022 tot 14,1% in 2024. Het aantal nieuwkomers uit EU13 is de voorbije jaren gedaald. Het aantal nieuwkomers uit 'overig Azië' is in 2024 iets lager dan in 2023 maar is sinds 2018 wel gestegen van 8.563 naar 10.412. Het aantal nieuwkomers uit Turkije is sinds 2018 ieder jaar gestegen van 996 naar 2.391 in 2024.

⁹ Overig Azië: Aziatische landen zonder Turkije, waaronder (in volgorde van voorkomen) Afghanistan, India, China, Syrië, Palestina, Iran, Pakistan, Filippijnen, Irak, ...
Overig Afrika: Afrikaanse landen zonder Maghreb-landen en zonder DR Congo, Burundi en Rwanda.

Figuur 2.2.4: Top 10 van meest voorkomende nationaliteiten bij instroom, 2018-2024

Oekraïne kwam in 2022 op de eerste plaats, in 2023 op de derde plaats en in 2024 op de tweede plaats met en 5.450 nieuwkomers.

Er zijn 5 EU+-landen in de top 10 van meest voorkomende nationaliteiten bij nieuwkomers, namelijk Roemenië, Nederland, Polen, Bulgarije en Spanje.

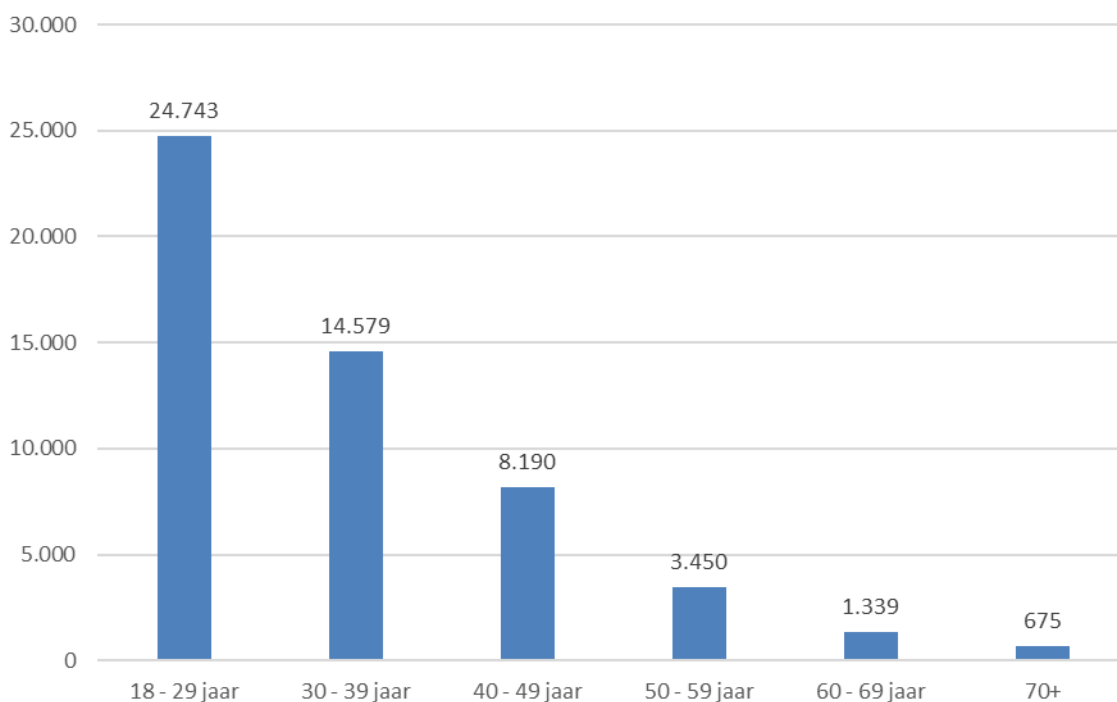
Met uitzondering van 2022 komt het grootste aantal nieuwkomers sinds 2018 steeds uit Roemenië.

	Roemenië	Nederland	Polen	Bulgarije	Portugal	Spanje	Italië	Frankrijk	Duitsland	Griekenland
2018	6.823	5.294	3.102	2.281	1.198	1.403	1.456	1.138	634	444
2019	8.271	5.235	3.194	2.961	1.379	1.784	1.595	1.238	662	494
2020	6.676	4.444	2.311	2.482	1.179	1.451	1.315	1.024	569	348
2021	5.056	3.334	1.552	1.706	1.022	1.219	1.011	842	482	294
2022	6.967	4.922	2.329	2.573	1.284	1.725	1.224	1.057	527	425
2023	6.734	4.955	2.444	2.246	1.521	1.702	1.324	1.050	553	437
2024	5.884	4.801	2.055	1.978	1.800	1.757	1.275	1.032	510	426

De instroom vanuit Polen en Bulgarije ligt eerder rond de 2000 personen. Portugal, Spanje, Italië, Frankrijk, Duitsland en Griekenland vervolledigen de top-10 van EU-instroomlanden.

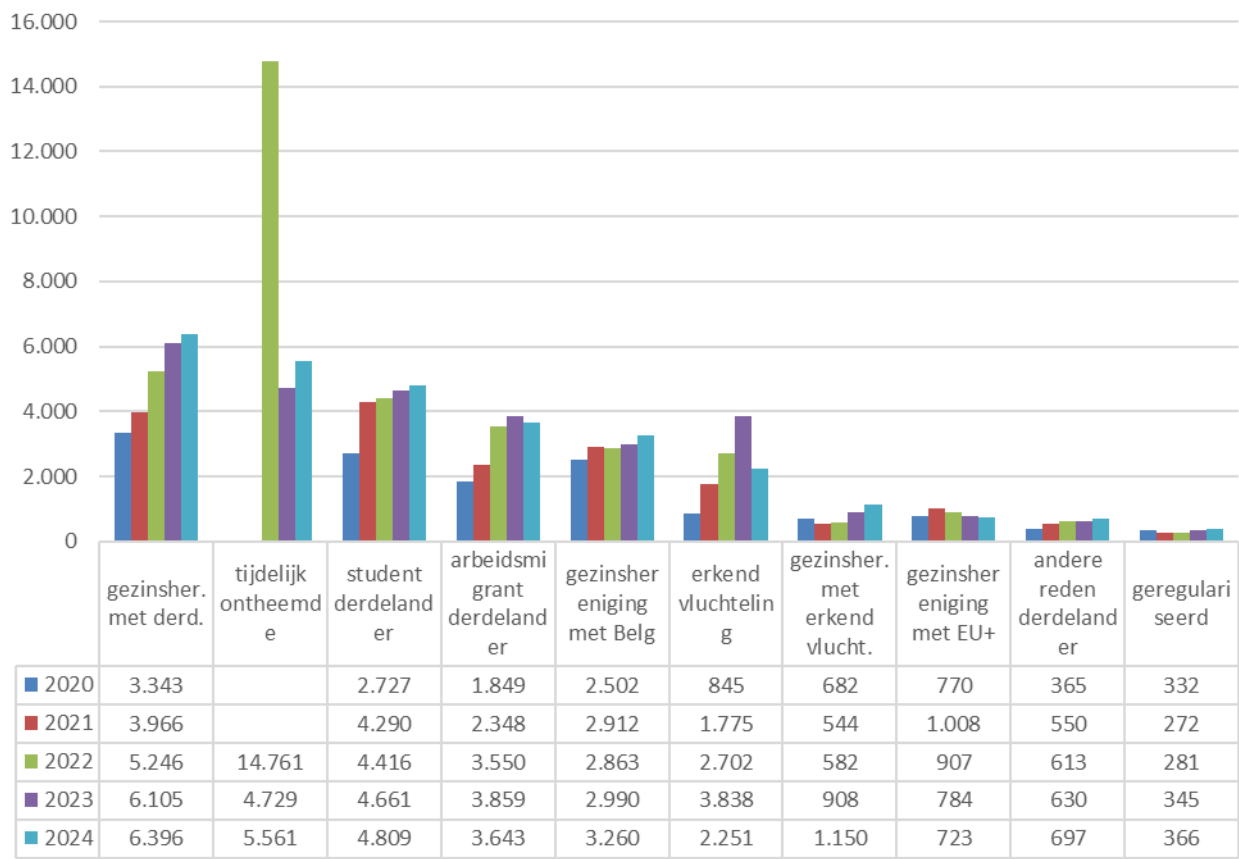
DOELGROEP

2.3.1: Instroom van meerderjarige nieuwkomers in Vlaanderen, 2024, naar leeftijdscategorie

In 2024 is zoals ieder jaar het grootste deel (47%) van de meerderjarige nieuwkomers tussen de 18 en 29 jaar oud. Hoe hoger de leeftijdscategorie, hoe kleiner de groep nieuwkomers.

Figuur 2.3.2: Evolutie meest voorkomende verblijfsstatuten voor instroom van niet-EU nieuwkomers in Vlaanderen, 2020-2024

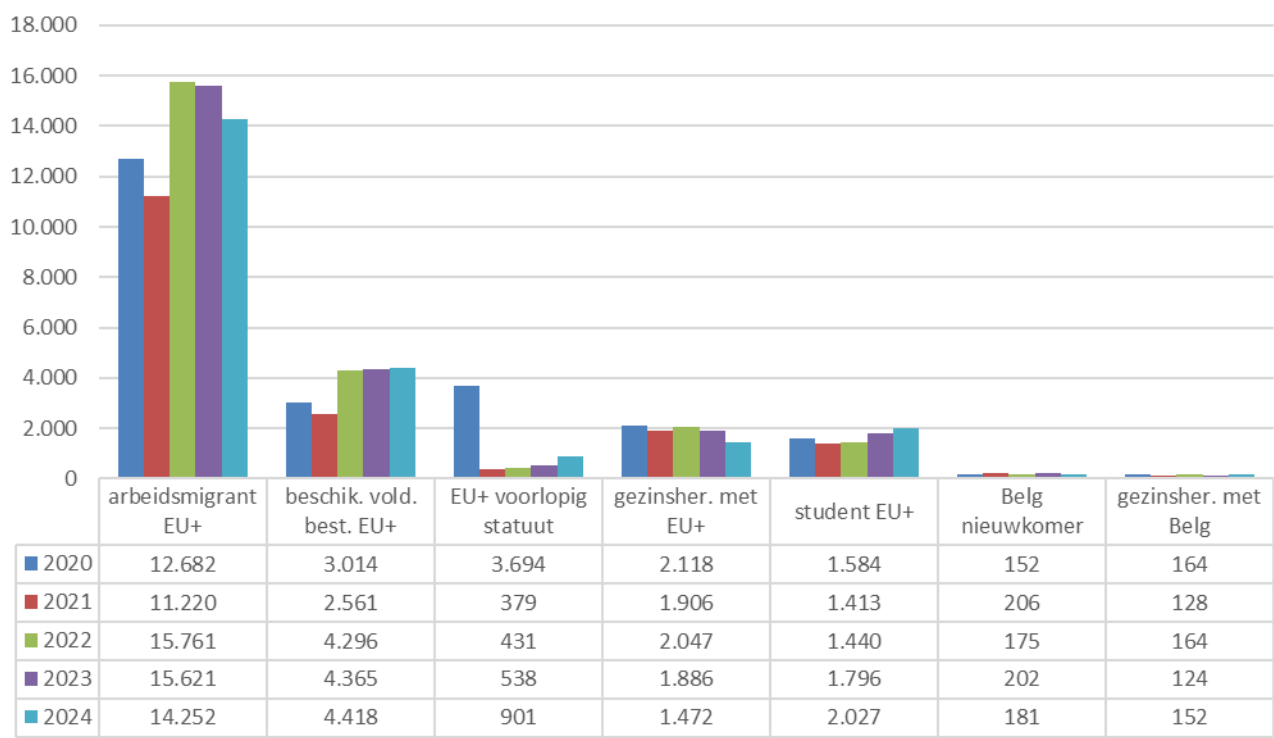
Net als in 2023, is in 2024 ‘gezinshereniging met derdelander’ het meest voorkomende verblijfsstatuut bij niet-EU nieuwkomers. Sinds 2016 zijn de niet-EU studenten ook doelgroep van inburgering en vormen zij een grote instroom.

Het aantal ‘gezinsherenigers met Belgen’ en aantal erkend vluchtelingen wisselen af in de top 5 van meest voorkomende verblijfsstatuten.

In 2022 bedroeg het aantal tijdelijk ontheemden uit Oekraïne 14.761. Dit is in 2024 gedaald tot 5.561 nieuwkomers. Het aantal erkende vluchtelingen is gedaald van 3.838 personen in 2023 naar 2.251 in 2024. Tenslotte zijn er gezinsherenigers met EU+, geregulariseerden en overige redenen¹¹.

¹¹ Derdelander – door een internationaal verdrag, derdelander – houder visum D, langdurig ingezetene – andere redenen.

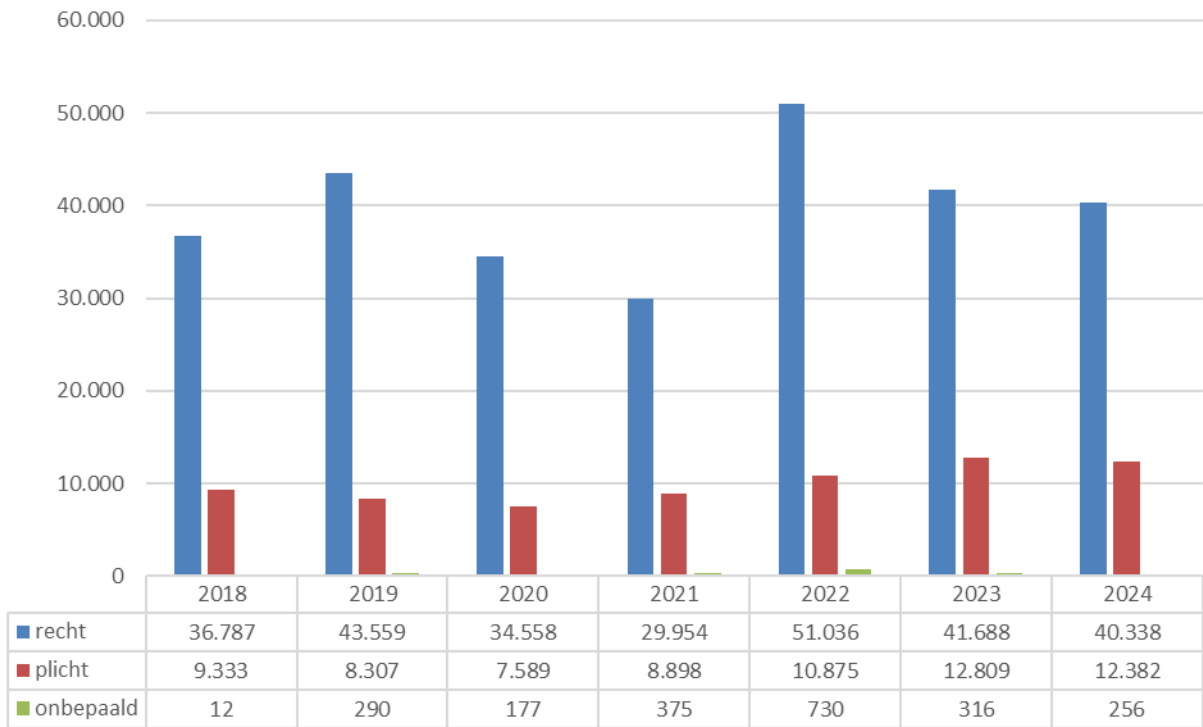
Figuur 2.3.3: Evolutie meest voorkomende verblijfsstatuten voor instroom van EU nieuwkomers in Vlaanderen, 2020-2024

Net als in voorgaande jaren is arbeidsmigratie het belangrijkste verblijfsstatuut in 2024 bij nieuwkomers van de EU+ met 61% (14.234). Andere veel voorkomende verblijfsmotieven zijn 'beschikker over voldoende bestaansmiddelen' (19%)¹², 'gezinshereniging met EU+' (6%), en 'EU+ studenten' (9%).

¹² <https://www.agii.be/thema/verblijfsrecht-uitwijzing-reizen/unieburger/economisch-niet-actieve-unieburger/wat-zijn-de-voorwaarden-voor-verblijf-als-economisch-niet-actieve-unieburger>

Figuur 2.3.4: Evolutie instroom van meerderjarige nieuwkomers in Vlaanderen, 2018-2024, naar doelgroep

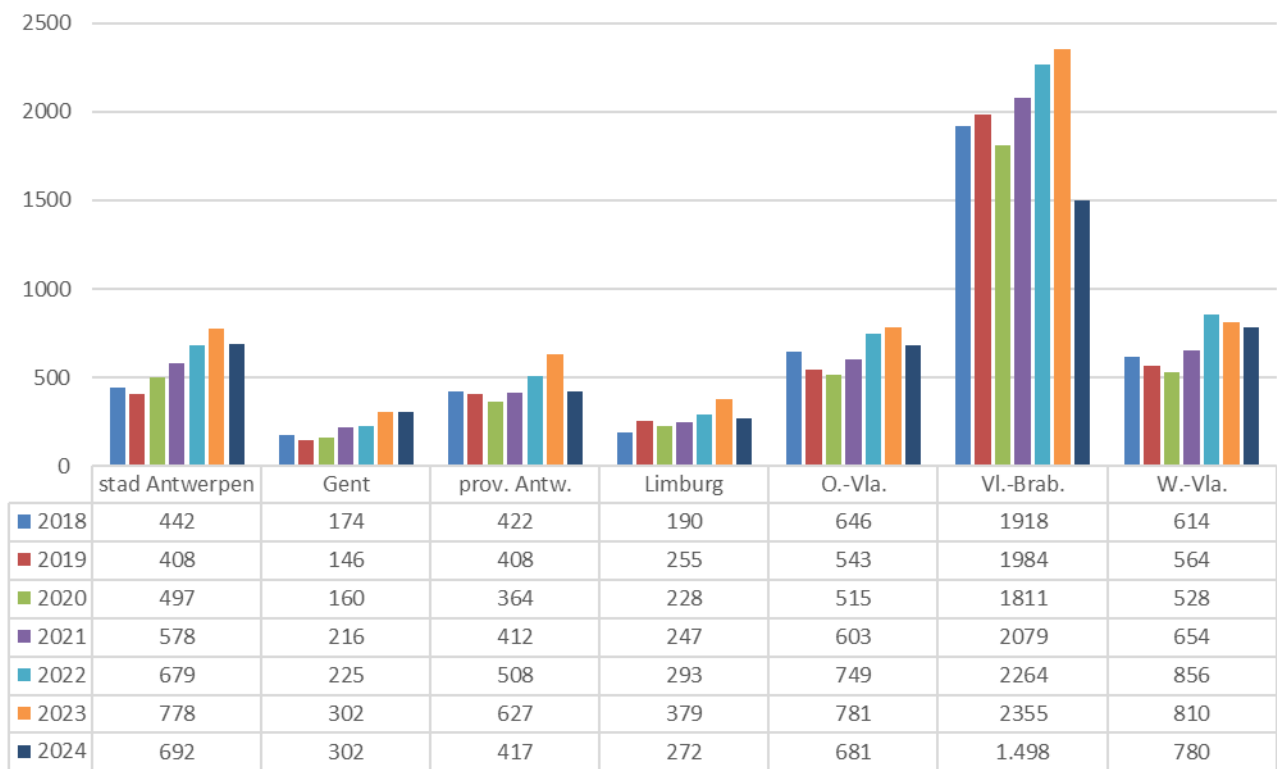
In 2024 vielen 40.338 of 76% nieuwkomers onder de doelgroep rechthebbende en 12.382 of (23%) onder de doelgroep verplichte inburgeraars. Het laagste aandeel verplichte inburgeraars was in 2019 (16%).

2.4 VERHUIZERS VANUIT BRUSSEL¹³ EN WALLONIË NAAR VLAANDEREN

In 2016 is de inburgeringsplicht uitgebreid naar inburgeraars die binnen de 5 jaar na vestiging in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest of Wallonië¹⁴ naar het Vlaamse Gewest verhuizen.

Zij zijn opgenomen in de instroom cijfers van het voorbije hoofdstuk, maar gezien de specificiteit, worden ze hier uitgelicht.

Figuur 2.4.1: Evolutie verhuizers uit Brussel en Wallonië, 2018-2024, naar regio van vestiging

In 2024 waren er 4642 nieuwkomers die vanuit Brussel of Wallonië naar Vlaanderen verhuisden Dit is een daling van 34% t.o.v. 2023.

32% van de verhuizers uit Brussel of Wallonië komt terecht in Vlaams-Brabant, 17% in West-Vlaanderen, 15% in stad Antwerpen, 15% in Oost-Vlaanderen. In provincie Antwerpen (9%), Limburg (6%) en stad Gent (7%) betreft het kleinere aandelen.

¹³ Wanneer we spreken over Brussel gaat het in dit rapport om het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

¹⁴ Er is niet geweten of personen uit Brussel dan wel uit Wallonië naar Vlaanderen verhuisd zijn.

Van alle nieuwkomers die binnen de vijf jaar vanuit Brussel of Wallonië naar Vlaanderen verhuisde, vestigde zich in de periode 2018-2020 ongeveer 20% in één van de 19 gemeenten van de Vlaamse Rand. Het aandeel daalt tot 14% in 2024. Van de verhuizers die zich in Vlaams-Brabant vestigden, vestigde zich 43% in de Vlaamse Rand rond Brussel.

de periode 2021-2024 waren er tegelijk ook meer dan 2000 nieuwkomers die zich in de loop van hun burgeringstraject verhuisden naar het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De meeste interne verhuizingen van inburgeraars tijdens hun traject gaan naar Stad Antwerpen (3000 personen in de periode 2021-2024).

Het inburgeringsbeleid is hoofdzakelijk gericht op meerderjarige nieuwkomers. Minderjarigen tussen 2,5 en 17 jaar worden uit het Rijksregister geselecteerd en krijgen een brief toegestuurd vanuit één van de drie agentschappen. Indien ouders hulp willen bij het inschrijven van deze kinderen en jongeren in een school, kunnen zij hiervoor terecht bij de agentschappen. Hieronder een evolutie van de instroom van minderjarigen.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
12 - 18 jaar	3.359	4.081	3.055	3.775	9.018	5.700	5.703
6 - 11 jaar	4.022	4.693	3.071	3.848	8.917	5.314	5.559
2 - 5 jaar	3.551	3.806	2.809	3.170	5.784	4.261	4.273

De instroom van minderjarigen kent in 2022 een grote piek met de komst van minderjarigen uit Oekraïne (23.719 minderjarigen). De instroom van minderjarigen blijft in de jaren nadien hoog met 15.275 minderjarigen in 2023 en 15.535 in 2024. Sinds 2018 is het aantal minderjarige nieuwkomers gestegen met 42%. In 2024 is het aandeel kleuters 28%. Het aandeel 6 tot 11 jarigen ligt op 36% en het aandeel 12 tot 18 jarigen op 37%. In vergelijking met 2018 is het aantal 12 tot 18 jarigen sterker gestegen dan het aantal jongere kinderen.

3. AANMELDINGEN IN VLAANDEREN EN BRUSSEL

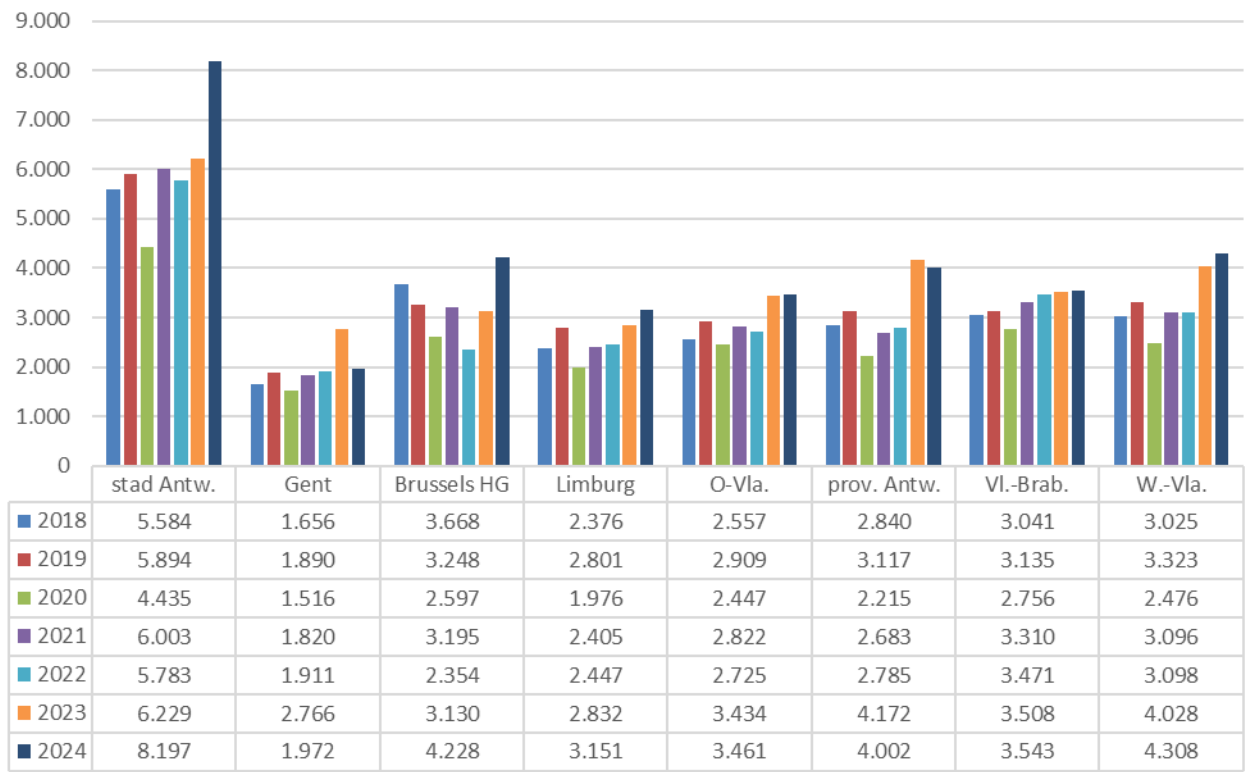
3.1 EVOLUTIE PER REGIO

In hoofdstuk 2 bekeken we de aantallen en het profiel van de personen die zich voor het eerst in Vlaanderen gevestigd hebben. In dit hoofdstuk bekijken we de aanmeldingen bij de Agentschappen Integratie en Inburgering. In hoofdstuk 4 gaan we dan in op het aantal ondertekende inburgeringscontracten en het profiel van de inburgeraars die een inburgeringscontract ondertekenen.

De nieuwkomers worden uitgenodigd met een brief om zich aan te melden bij één van de afdelingen van de Agentschappen Integratie en Inburgering. Daarnaast wordt in Vlaanderen ook via alternatieve kanalen geworven, zoals via lokale besturen, sociale media, websites en doorverwijzers. Daardoor melden sommige nieuwkomers zich spontaan aan nog voor ze een brief ontvangen hebben. In Brussel krijgen nieuwkomers sinds 2024 ook een uitnodigingsbrief maar wordt daarnaast het Vlaamse inburgeringsaanbod in de kijker gezet via verschillende communicatiekanalen¹⁵. In hoofdstuk 10 bieden we inzicht in het bereik en de uitval tussen instroom en inburgeringsattest. Dit wil zeggen dat we daar nagaan hoeveel van de nieuwkomers (instroom) zich effectief aanmelden en we dus bereiken. Hieronder geven we enkel de aanmeldingen op zich weer. Zo zijn er ook rechthebbende nieuwkomers die zich voor het eerst in Vlaanderen vestigden in 2022 maar zich pas aanmeldden bij de agentschappen integratie en inburgering in 2024. In hoofdstuk 10 behoren zij tot het bereik van de instroom van 2022, maar hier worden zij geteld bij de aanmeldingen van 2024.

¹⁵ Voor de verplichte inburgering vanuit de GGC: zie <https://bewelcome.brussels/nl/welkom/>

Figuur 3.12: Evolutie aanmeldingen van nieuwkomers in Vlaanderen en Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 2018-2024, per regio

Het aantal aanmeldingen lag in 2024 opnieuw het hoogst in de stad Antwerpen (8.197). Hierna volgt West-Vlaanderen (4.308), Brussel (4.228) en de provincie Antwerpen (4.002), Vlaams-Brabant (3.543), Oost-Vlaanderen (3.461), de provincie Limburg (3.151) en de stad Gent (1.972). Ten opzichte van 2023 was de stijging het grootst in Brussel (+35%) en de stad Antwerpen (+32%). In de stad Gent vond een sterke daling plaats van-29%. Wanneer we kijken naar de nationaliteiten van de personen die zich hebben aangemeld zien we een sterke stijging van het aantal Oekraïners in alle regio's behalve in stad Gent waar er een sterke daling is van deze groep. Ook is er in stad Gent een sterke daling van het aantal Bulgaren dat zich heeft aangemeld. In stad Antwerpen en Brussel is er daarnaast een aanzienlijke stijging van het aantal Marokkanen. Er meldden zich in 2024 ook heel wat meer Afghanen aan in stad Antwerpen en Turken in Brussel dan in 2023.

Tijdens een intake bij de agentschappen of het Huis van het Nederlands Brussel wordt uitgezocht welke opleiding NT2 het meest geschikt is. Een belangrijke indicator hiervoor is het 'taalleervermogen' of de verwachte snelheid waarmee de kandidaat een nieuwe taal zal leren. Die verwachte leersnelheid wordt geregistreerd als 'advies NT2' in de KBI en is bindend voor het onderwijscentrum waar de kandidaat een NT2-opleiding zal volgen. Omdat het scholingsniveau in het land van herkomst niet steeds gekend is of niet altijd een goed beeld geeft van het (taal)leervermogen, wordt in dit rapport het advies NT2 ook meegenomen naast de andere variabele i.v.m. scholingsgraad. De duurtijd van het inburgeringstraject wordt sterk beïnvloed door het (taal)leervermogen van de inburgeraar. Zie hoofdstuk 1 voor de verschillende opleidingen en hun lestijden.

	stad Antw.	Gent	Brussels HG.	Limburg	O.-Vla.	prov. Antw.	Vl.-Brab.	W.-Vla.	totaal
onbepaald	358	113	1.131	193	227	494	267	178	2.961
CVO verkort of UTC	1.229	703	1.089	786	730	805	1.048	303	6.693
CVO standaard	3.954	545	1.561	1.378	1.554	1.664	1.446	2.148	14.250
CVO verlengd	862	250	175	201	315	306	285	560	2.954
CBE	1.427	298	195	354	362	380	271	550	3.837
alfaklant	367	63	77	239	273	353	226	569	2.167

¹⁶ Alfaklanten zijn personen die effectief gestart zijn met een alfamodule bij een CBE, los van het advies dat ze hadden gekregen.

In stad Gent, het Brussel, Vlaams-Brabant en Limburg is het aandeel personen dat een alfamodule gevolgd heeft, het kleinst. Bij rechthebbende personen die na aanmelding en vóór de inschatting van hun taalleervermogen aangeven niet in te stappen in inburgering of NT2 is het advies 'onbepaald'. Het grote aandeel 'onbepaald' in Brussel maakt vergelijking wel moeilijker.

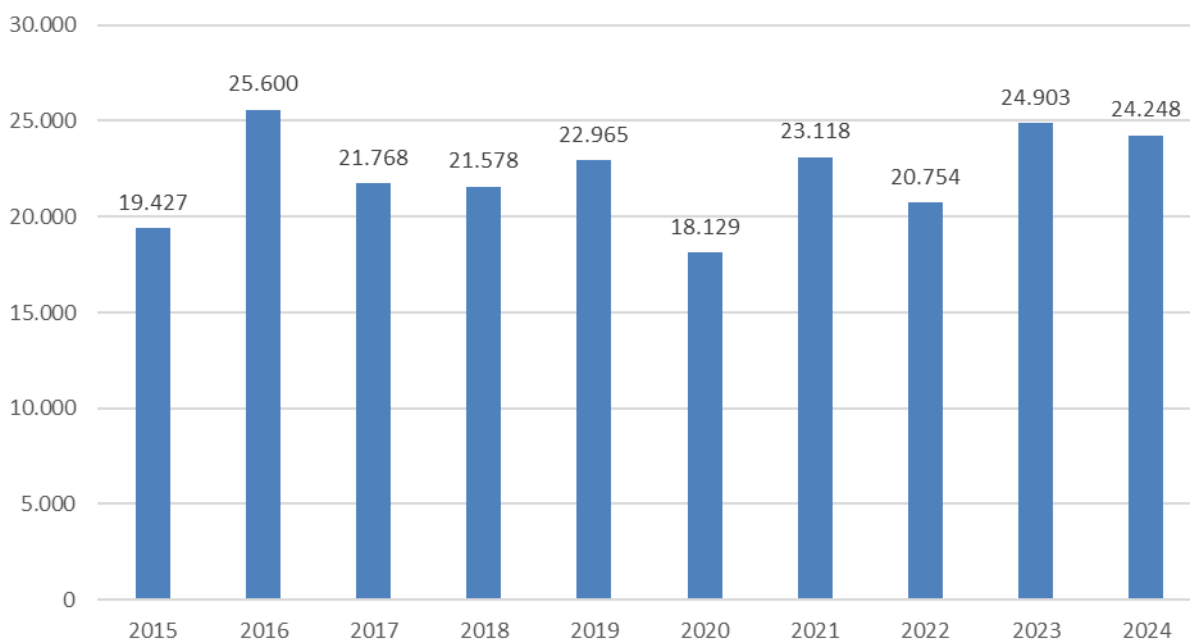
Wanneer we het aandeel alfaklanten en personen met een advies 'Centrum voor Basiseducatie' (CBE) samennemen, is dit aandeel kleiner dan gemiddeld (18%) in Brussel (6%) en Vlaams-Brabant (14%) en groter in stad Antwerpen (22%) West-Vlaanderen (26%). Stad Gent heeft het grootste aandeel ingeschatte snellerende taalleerders (CVO verkort of UTC) met 36%. Stad Antwerpen (15%) en vooral West-Vlaanderen (7%) hebben het kleinste aandeel.

4. INBURGERINGSCONTRACTEN

Inburgeraars krijgen bij hun aanmelding uitleg over de mogelijkheden van het inburgeringstraject met de hierbij horende rechten en plichten. Eenmaal inburgeraars in het Vlaamse Gewest een inburgeringscontract ondertekenen, engageren zij zich om de lessen maatschappelijke oriëntatie en NT2 te volgen. Sinds 1/3/2022 is ook de inschrijving bij VDAB/Actiris een vereiste om het inburgeringsattest te behalen voor personen die niet werken. Sinds 1/1/2024 is er ook het participatie-en netwerktraject. Om een inburgeringsattest te krijgen, dienen inburgeraars te slagen voor maatschappelijke oriëntatie en voor NT2 op het niveau A2 (behalve analfabete inburgeraars, zie eerder). Voor maatschappelijke oriëntatie werd dit slagen tot begin 2022 beoordeeld door een combinatie van actieve en regelmatige aanwezigheid in de les en het realiseren van een persoonlijk actieplan dat in het begin van de cursus afgesproken wordt. Voor contracten vanaf 1/3/2022 wordt een eindtoets MO afgelegd. Bij NT2 betekent slagen, geslaagd zijn op de eindtoets van de opleiding NT2 op het niveau A2. Hoewel bepaalde minderjarigen via specifieke projecten¹⁷ een inburgeringstraject kunnen volgen, is hun aantal beperkt en wordt in de rest van dit jaarrapport enkel rekening gehouden met de meerderjarige inburgeraars met een ondertekend inburgeringscontract.

4.1 EVOLUTIE EN REGIONALE SPREIDING

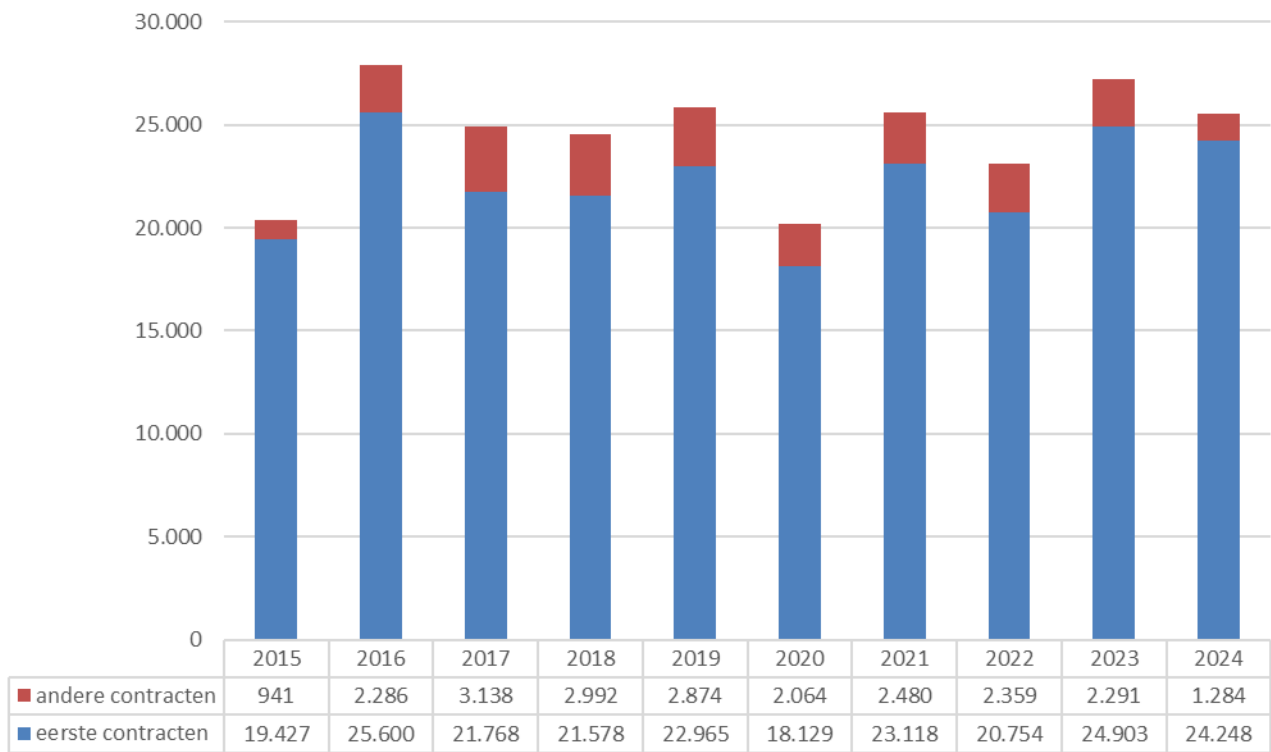
Figuur 4.11: Aantal personen die voor het eerst een inburgeringscontract ondertekenen, 2015-2024

¹⁷ Zie bijvoorbeeld <https://www.integratie-inburgering.be/centrale-begeleiding-van-17-19-jarige-nieuwkomers>

In 2024 ondertekenden 24.248 nieuwkomers een eerste inburgeringscontract. Dit aantal is een kleine daling van 3% ten aanzien van de 24.903 contracten in 2023. De meeste contracten in de periode 2015-2024 werden ondertekend in 2016, gevolgd door 2023 en 2024.

Figuur 4.1.2: Aantal personen met een ondertekend inburgeringscontract 2015-2024, eerste of volgende

Soms zetten personen hun contract stop, omdat ze geen doelgroep van inburgering meer zijn of niet meer tot de verplichte doelgroep behoren. Het gebeurt dat ze nadien toch opnieuw doelgroep worden of vrijwillig hun traject opnieuw willen verder zetten. Zij ondertekenen dan soms een nieuw inburgeringscontract. Deze tellen we in bovenstaande grafiek als ‘andere contracten’.

In dit jaarrapport vertrekken we meestal vanuit het eerste contract. Tot 2016 is het aandeel ‘niet eerste’ contracten beperkt tot 5 à 9% van alle contracten¹⁸. Tussen 2017 en 2022 bedraagt dit aandeel tussen 10 tot 13% van alle contracten. Dit aandeel daalt terug vanaf 2023 waar het aantal ‘andere contracten’ 8% was tot slechts 5% in 2024.

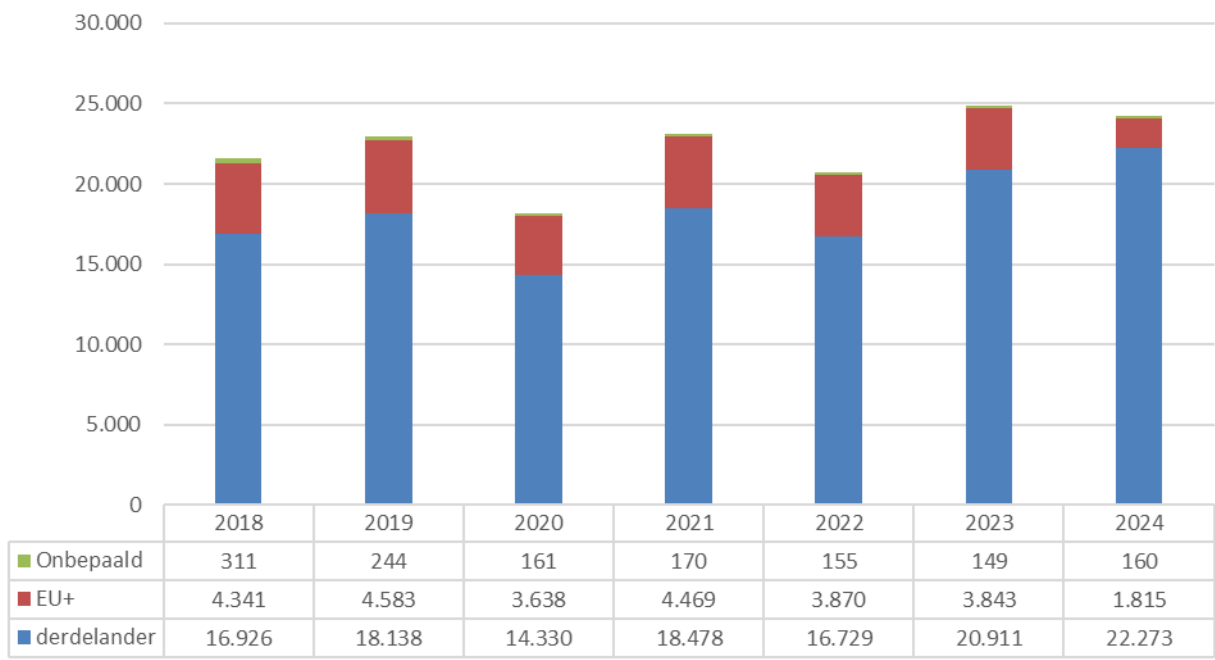
¹⁸ Er werd gewerkt met ‘moedercontracten’ die 5 jaar geldig waren. Daar is men van afgestapt waardoor meer personen een tweede contract ondertekenen.

	Stad Antw.	Gent	Brus. HG	Limburg	O.-Vla.	prov. Antw.	Vla-Brab.	W.-Vla.
2018	4.577	1.501	3.149	2.017	2.328	2.456	2.751	2.799
2019	4.649	1.810	2.935	2.538	2.542	2.693	2.783	3.015
2020	3.934	1.493	2.273	1.725	2.103	2.002	2.158	2.441
2021	5.323	1.790	2.847	2.106	2.598	2.583	2.732	3.139
2022	4.608	1.619	1.915	2.223	2.284	2.371	2.616	3.118
2023	5.342	2.490	2.470	2.397	2.909	2.997	2.749	3.549
2024	6.084	1.642	3.177	2.195	2.606	2.796	2.623	3.125

Opgelet: hierbij wordt enkel rekening gehouden met het eerste contract. We tellen hier niet de vele personen die vooral verhuizen naar stad Antwerpen en Brussel uit andere delen van Vlaanderen en daar een tweede contract ondertekenen.

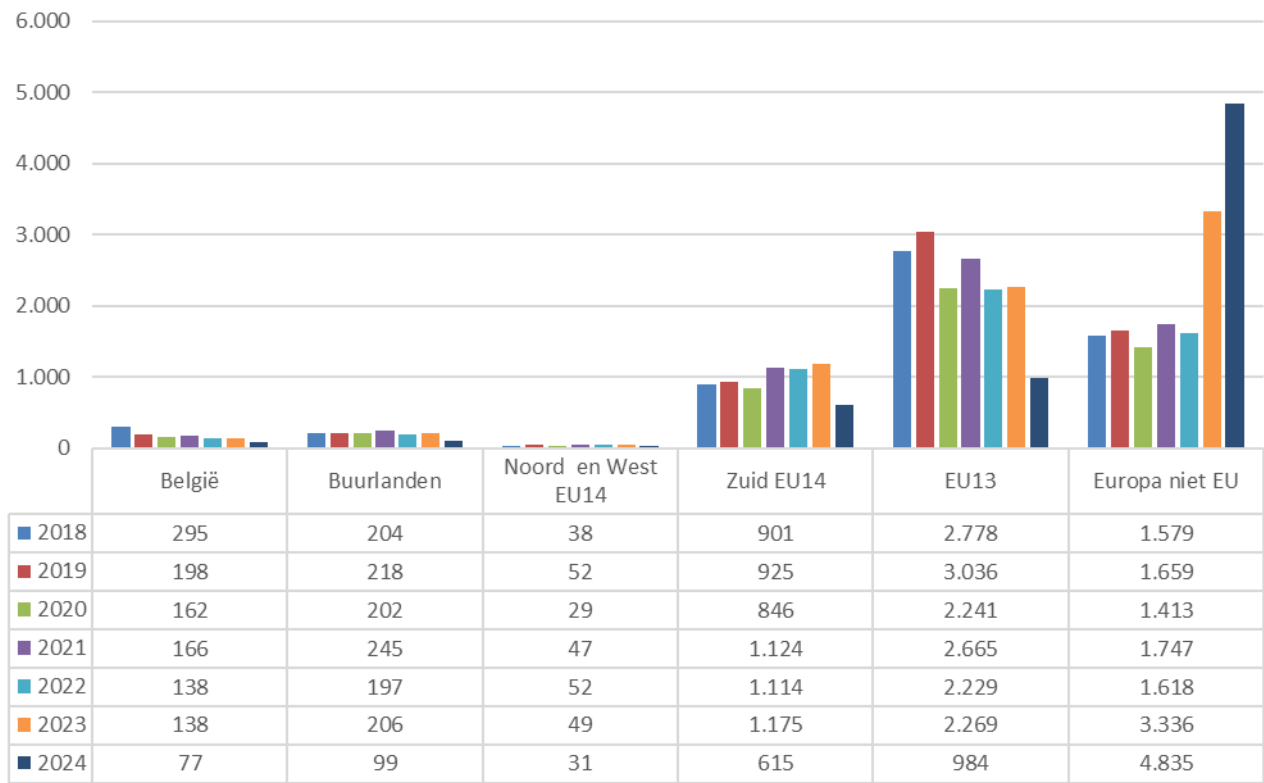
4.2 NATIONALITEIT

Figuur 4.2.1: Aantal personen met een eerste ondertekende inburgeringscontract, 2018-2024, per EU+/derdelander

In 2024 hadden 1.815 nieuwkomers (7%), die een eerste inburgeringscontract ondertekenden, een nationaliteit van de EU+ (EU en Noorwegen, Liechtenstein, Zwitserland en IJsland) en waren 22.273 nieuwkomers (93%) derdelanders. In de periode 2018-2023 was de verhouding ongeveer 80% derdelander en 19% EU+. In 2024 is het aantal en aandeel nieuwkomers met een eerste contract uit een EU+ land sterk gedaald met 53%. Het aantal en aandeel derdelanders stijgt wel elk jaar en steeg in 2024 met 7% ten opzichte van 2023.

Figuur 4.2.2: Aantal personen met een eerste ondertekende inburgeringscontract, 2018-2024, per nationaliteitsgroep¹⁹ - Europa

Van de personen met een Europese nationaliteit die een inburgeringscontract hebben ondertekend is in 2024 de groep ‘Europa niet EU’ duidelijk de grootste met 4.835 personen. Deze groep is onder invloed van de tijdelijk ontheemden sterk gestegen ten aanzien van 2023 met 45%. Zoals eerder vermeld volgden tijdelijk ontheemden in 2022 en een deel van 2023 een apart verkort inburgeringspakket zonder een inburgeringscontract te ondertekenen. In 2024 bestond er geen apart traject meer.

De groep EU13 ondertekenden in de periode 2018-2023 meer dan 2.200 inburgeringscontracten per jaar maar dat is teruggefallen tot 984 contracten in 2024. Ook het aantal Zuid-Europeanen dat een contract heeft ondertekend in 2024 is bijna gehalveerd ten opzichte van 2023. De aantallen Belg-nieuwkomers, personen uit de buurlanden of Noord en West EU14 zijn beperkt. De relatieve daling in 2024 ten opzichte van 2023 is de volgende: EU-13 (-57%), buurlanden (-52%), Zuid EU-14 (-48%), Noord en West EU-14 (-37%) en België (-44%).

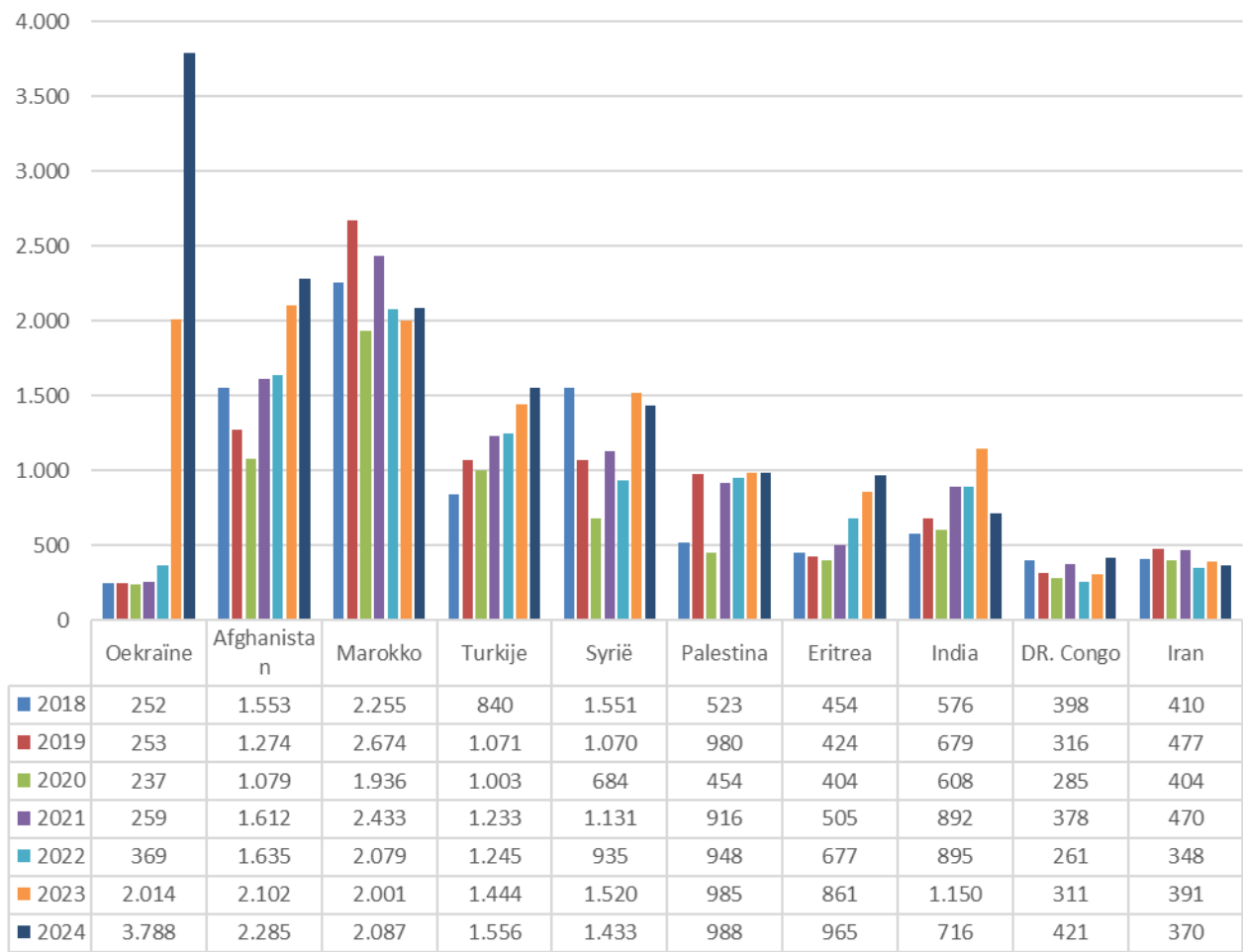
¹⁹ welke landen behoren tot welke nationaliteitsgroepen is terug te vinden in hoofdstuk 1.4

	Turkije	Overig Azië	Maghreb	DR Congo_Rwanda_Burundi	Overig Afrika	Noord Amerika en Oceanië	Zuid en Midden Amerika	Onbekend en anders
2018	840	7.159	2.663	639	2.886	249	1.062	285
2019	1.071	7.153	3.130	591	2.899	296	1.497	240
2020	1.002	5.307	2.323	478	2.353	268	1.352	153
2021	1.233	7.504	2.897	617	3.112	317	1.287	157
2022	1.245	6.936	2.484	425	2.726	286	1.150	154
2023	1.444	8.641	2.394	165	3.461	321	1.152	152
2024	1.556	8.097	2.529	269	3.661	251	1.080	164

Daarna volgt 'overig Afrika'²¹ met 3.661 personen. Daarna volgen Maghreb met 2.529 inburgeraars en Turkije met 1.556 inburgeraars.

²¹ Afrika zonder Magreb en zonder DR Congo, Rwanda, Burundi.

Figuur 4.2.4: Aantal personen met een eerste ondertekende inburgeringscontract, 2018-2024, top-10 nationaliteit

De meest voorkomende herkomstlanden bij personen die in 2024 een inburgeringscontract ondertekenden waren Oekraïne, Afghanistan, Marokko, Turkije, Syrië, Palestina²², Eritrea, India, Congo-Kinshasa, Brazilië en Iran. Vorig jaar zaten ook Roemenië en Bulgarije in deze top 10, maar deze landen hebben een sterke daling gekend van respectievelijk 58% en 54%. Het aantal Oekraïners met een contract is bijna verdubbeld ten aanzien van 2023 en kent een stijging van 88%. Het aantal personen uit Afghanistan blijft stijgen met 9%. In de meeste landen uit deze top 10 vond de sterkste stijging plaats tussen 2022-2023 en zwakt deze stijging terug af in 2024.

²² 'Palestina' is één van de nationaliteiten in het rijksregister

4.3 VERBLIJFSSTATUUT, GESLACHT EN LEEFTIJD

Tabel 4.3.1: Aantal personen met een eerste ondertekende inburgeringscontract, 2024, per verblijfsstatus en geslacht

	man	vrouw	totaal	%
gezinshereniging met derdelander	2.130	3.066	5.196	21%
gezinshereniging met Belg	1.123	2.990	4.113	17%
tijdelijk ontheemde	1.171	2.567	3.738	15%
erkend vluchteling	2.788	849	3.637	15%
arbeidsmigrant EU+	514	603	1.117	5%
gezinshereniging met erkend vluchteling	189	874	1.063	4%
gezinshereniging met EU+	269	732	1.001	4%
arbeidsmigrant derdelander	724	238	962	4%
student derdelander	315	381	696	3%
onbepaald	265	298	563	2%
andere reden derdelander	189	294	483	2%
geregulariseerd	207	246	453	2%
overige	317	132	449	2%
subsidiare bescherming	240	43	283	1%
gezinshereniging met subsidiair beschermde	24	179	203	1%
beschikker voldoende bestaansmiddelen EU+	46	81	127	1%
asielzoeker	60	13	73	0%
Belg nieuwkomer	19	22	41	0%
student EU+	7	32	39	0%
EU+ in afwachting	4	7	11	0%
totaal	10.601	13.647	24.248	100%

////////////////////////////////////

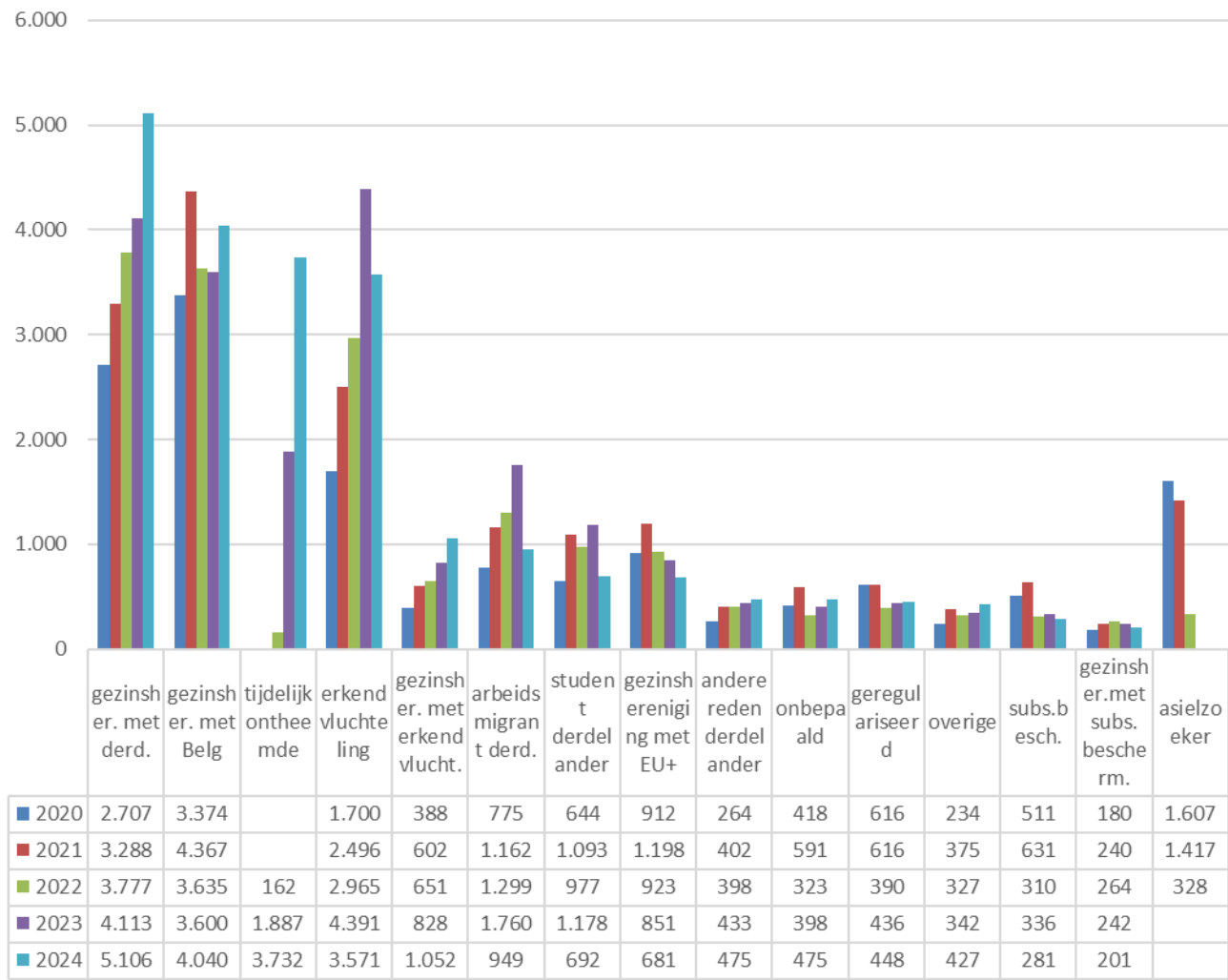
Net algemeen werden in 2024 meer eerste contracten ondertekend door vrouwen (56%) dan mannen (44%). Mannen maken de grootste groep uit bij erkend vluchtelingen (77%), derdelander arbeidsmigranten (66%) en subsidiair beschermden (85%). In bijna elke andere categorie waren er meer vrouwen met een eerste contract dan mannen. Vrouwen maken de grootste groep uit onder de gezinsherenigers en tijdelijk beschermden. Er zijn net iets meer vrouwen dan mannen onder studenten, geregulariseerden en arbeidsmigranten uit de EU+.

	arbeidsmigrant EU+	gezinshereniging met EU+	beschikker vold. bestaansmid.	gezinsher. met derdelander	gezinshereniging met Belg	Belg nieuwkomer	student EU+
2020	2.241	701	237	16	77	55	90
2021	2.878	802	296	20	95	69	104
2022	2.483	674	251	36	60	46	97
2023	2.587	650	277	43	63	44	115
2024	1.113	318	127	62	47	41	39

////////////////////////////////////

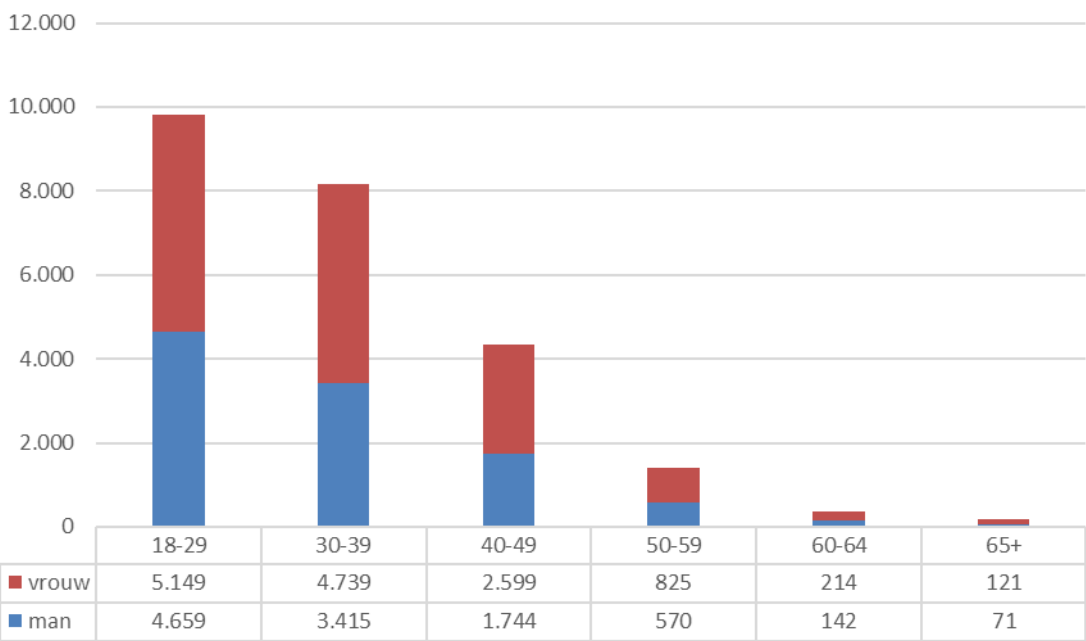
verblijfscategorieën zijn daarom ook gedaald, met een halvering van het aantal arbeidsmigranten uit EU+ (-57%), gezinsherenigers met EU+ (-51%), beschikkers van voldoende bestaansmiddelen (-54%) en studenten uit de EU+ (-66%).

Figuur 4.3.2: Aantal derdelanders met een eerste ondertekende inburgeringscontract, 2020-2024, per verblijfsstatus

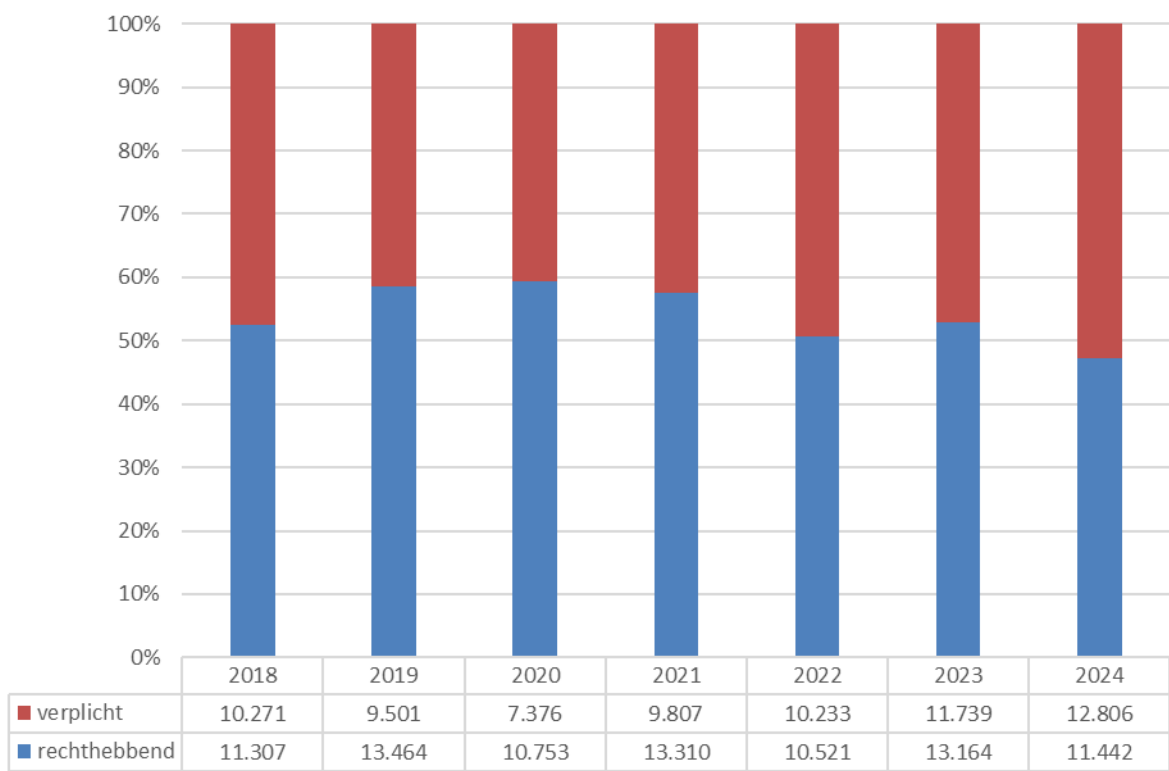
In 2024 waren bij de niet-EU nieuwkomers ‘gezinshereniging met derdelander’ (5.106), ‘gezinshereniging met Belg’ (4.040), tijdelijk ontheemde (3.732) en erkend vluchteling (3.571) de meest voorkomende verblijfsstatuten. ‘Gezinshereniger met erkend vluchteling’ is een nieuwe verblijfsstatuut sinds 2020 en tijdelijk ontheemden zijn er sinds 2022.

Zoals eerder vermeld kunnen asielzoekers sinds 1/3/2022 geen inburgeringscontract meer ondertekenen. Tussen 2020-2023 steeg het aantal personen dat een contract ondertekent als erkend vluchteling, maar

4.4 RECHTHEBBEND EN VERPLICHT

Figuur 4.4.1: Aantal en aandeel personen met een eerste inburgeringscontract in Vlaanderen en Brussel samen, 2018-2024, per doelgroep

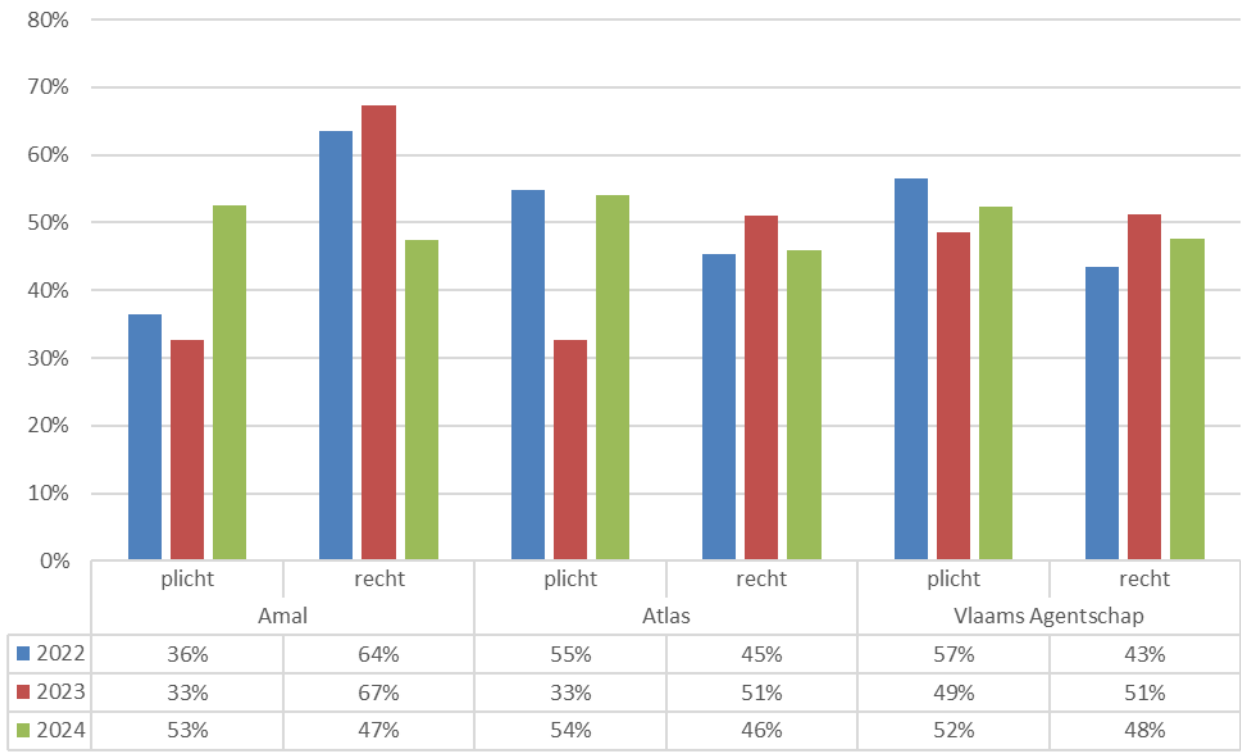
Het aantal rechthebbende/vrijwillige inburgeraars voor Vlaanderen en Brussel, doorheen de periode 2017-2024, schommelt tussen 10.753 (2020) en 13.164 (2023). Het aantal verplichte inburgeraars schommelt tussen 7.376 personen (2020) en 12.806 (2024). Ten opzichte van 2023, steeg het aantal verplichte inburgeraars in 2024 met 9%.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
verplicht	10.271	9.501	7.376	9.807	10.233	11.739	12.806
rechthebbend	8.138	10.494	8.468	10.432	8.576	10.675	8.267

Het aantal rechthebbende inburgeraars dat een contract ondertekende schommelt sterker.

In 2018 was 44% van de ondertekende contracten in het Vlaamse gewest van rechthebbende inburgeraars. Sindsdien is het aandeel rechthebbenden in het Vlaamse Gewest gedaald tot 39% in 2024. 61% van de inburgeraars die in 2024 een eerste contract ondertekenen in het Vlaamse Gewest zijn verplichte inburgeraars. In 2024 is het aantal contracten van rechthebbenden gedaald met 23% en het aantal contracten van verplichte inburgeraars gestegen met 9%.

Figuur 4.4.3: Aandeel personen met een eerste inburgeringscontract, 2022-2024, per doelgroep en agentschap

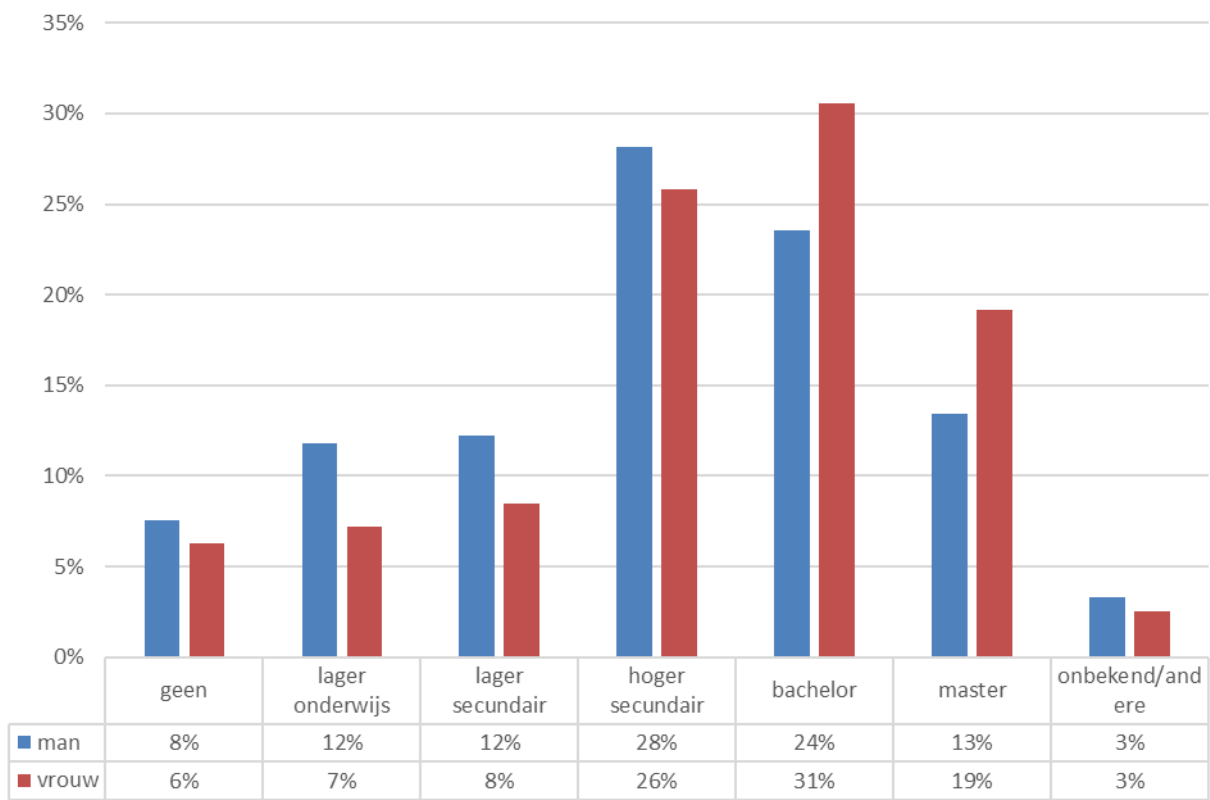

In 2024 is het aandeel rechthebbende inburgeraars gedaald bij alle agentschappen. Bij Amal gaat het hier zelfs over een daling van 67% vrijwillige inburgeraars in 2023 naar 47% in 2024. Over de agentschappen heen kent het Vlaams Agentschap momenteel het hoogste aandeel vrijwillige inburgeraars met 48%.

4.5 SCHOLINGSGRAAD EN LEERVERMOGEN

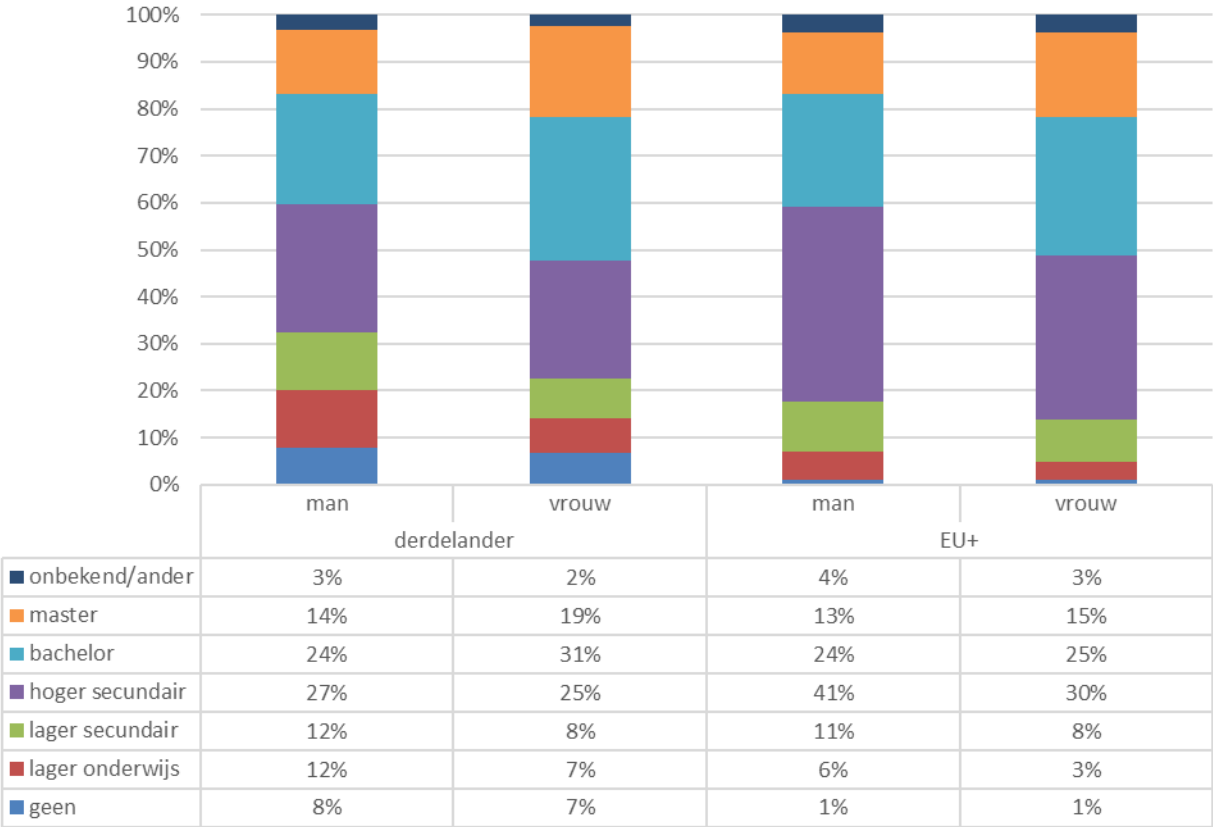
De scholingsgraad is deze gevolgd in het land van herkomst (of elders), los van het feit of deze erkend is in Vlaanderen.

Figuur 4.5.1: Aantal personen met een eerste inburgeringscontract, 2024, naar scholingsgraad en geslacht

De meest voorkomende opleidingsniveaus bij de inburgeraars die een contract ondertekenden zijn hoger secundair onderwijs (27%) en bachelor (28%). 44% van de inburgeraars is hogeschoold (bachelor of master). Het aandeel hogeschoolden ligt hoger bij vrouwen (50%) dan bij mannen (37%). 26% heeft geen onderwijs, lager onderwijs of lager secundair onderwijs gevolgd.

Figuur 4.5.3: Aandeel personen met een eerste inburgeringscontract, 2024, per scholingsgraad, geslacht en EU+/derdelander

Zoals eerder aangegeven is 92% van de personen die in 2024 een contract ondertekende, derdelander. Van deze groep heeft bij de mannen 32% maximaal lager secundair onderwijs gevolgd en bij de vrouwen 23% (laaggeschoold). Bij mannen is het aandeel met maximaal hoger secundair onderwijs 27% en bij vrouwen 25% (middengespoold). Het aandeel hoger geschoolden (bachelor of master) is bij mannen 37% en bij vrouwen 50%.

Bij de kleinere groep personen met een EU+ nationaliteit zijn er minder laaggeschoolden dan bij de derdelanders, namelijk 18% bij mannen en 12% bij vrouwen.

	stad Antw.	Gent	Brussels HG	Limburg	O.-Vla.	prov. Antw.	Vla.-Brab.	W.-Vla.
andere/onbekend	3%	3%	2%	2%	3%	3%	3%	3%
master	12%	20%	31%	12%	17%	17%	23%	11%
bachelor	25%	29%	34%	28%	24%	30%	31%	25%
hoger secundair	28%	26%	20%	32%	29%	25%	25%	29%
lager secundair	12%	10%	6%	10%	11%	11%	7%	11%
lager onderwijs	9%	7%	6%	11%	9%	8%	8%	13%
geen	11%	5%	2%	5%	7%	5%	3%	9%

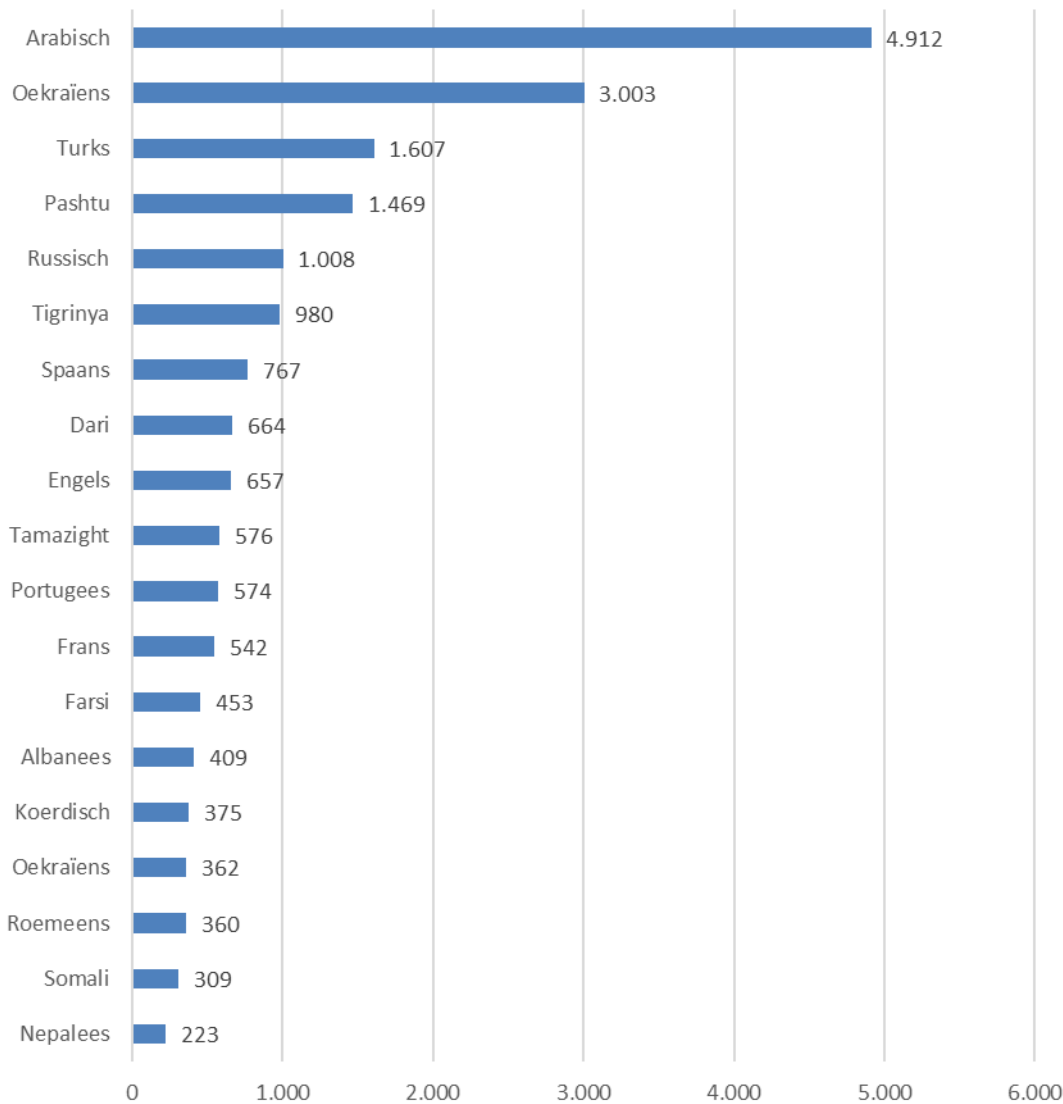
////////////////////////////////////

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
onbepaald/overig	4%	5%	6%	6%	3%	3%	4%
CVO verkort of UTC	19%	21%	23%	21%	24%	23%	20%
CVO standaard	43%	44%	44%	45%	44%	44%	45%
CVO verlengd	12%	12%	11%	10%	10%	11%	10%
CBE	9%	8%	7%	7%	8%	9%	12%
alfaklant	13%	11%	9%	10%	10%	10%	9%

In 2018 lag het totaal aandeel personen met een inschatting taalleervermogen CBE (alfaklanten + CBE) op 21% en dit daalde lichtjes in de jaren nadien. In 2024 ligt het aandeel opnieuw op 21%. Het aandeel alfaklanten daarbinnen is wel gedaald van 13% in 2018 tot 9% in 2024. Ook het aandeel CVO verlengd daalde sinds 2018 tot 10% in 2024 Het aandeel personen met advies CVO standaard ligt in 2024 op 45%.

4.6 MOEDERTAAL

Figuur 4.6.1: Top 20 moedertalen bij personen met een eerste inburgeringscontract, 2024.

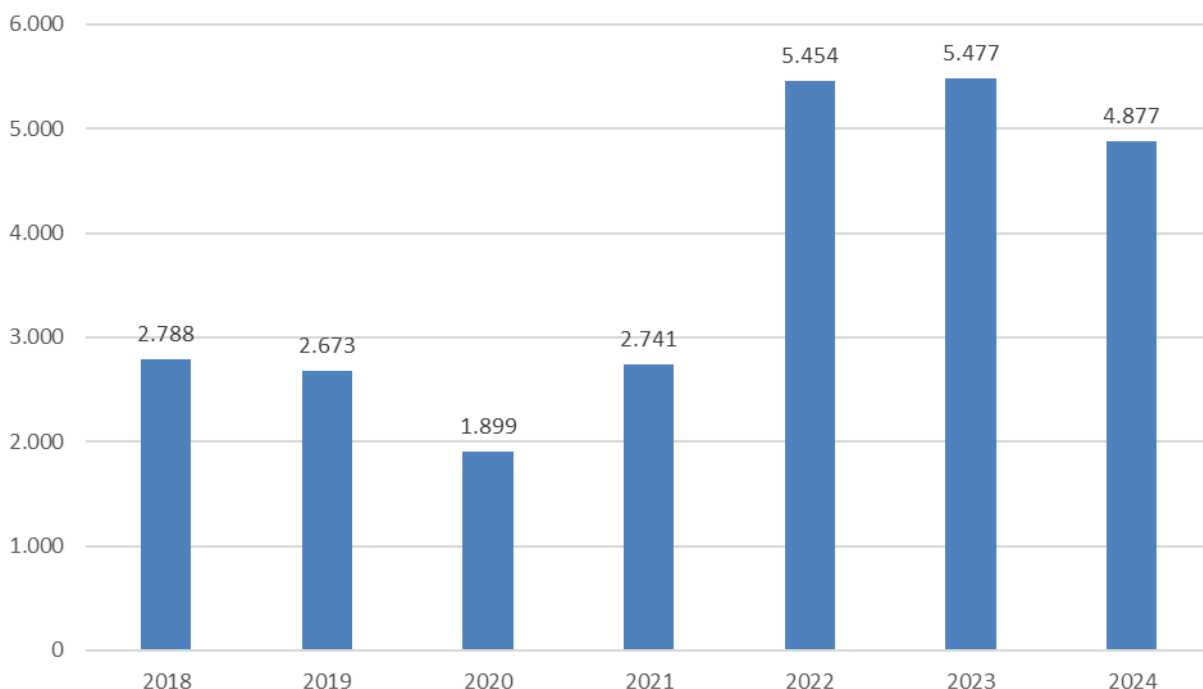
De meest voorkomende moedertaal van de inburgeraars is Arabisch²⁴ (4.912), gevolgd door Oekraïens (3.003), Turks (1.607), Pashtu (1.469) en Russisch (1.008).

²⁴ Marokkaans Arabisch is hier inbegrepen.

5. MAATSCHAPPELIJKE ORIENTATIE EN NT2

5.1 DEELNEMERS VRIJSTELLINGSTOETS MO

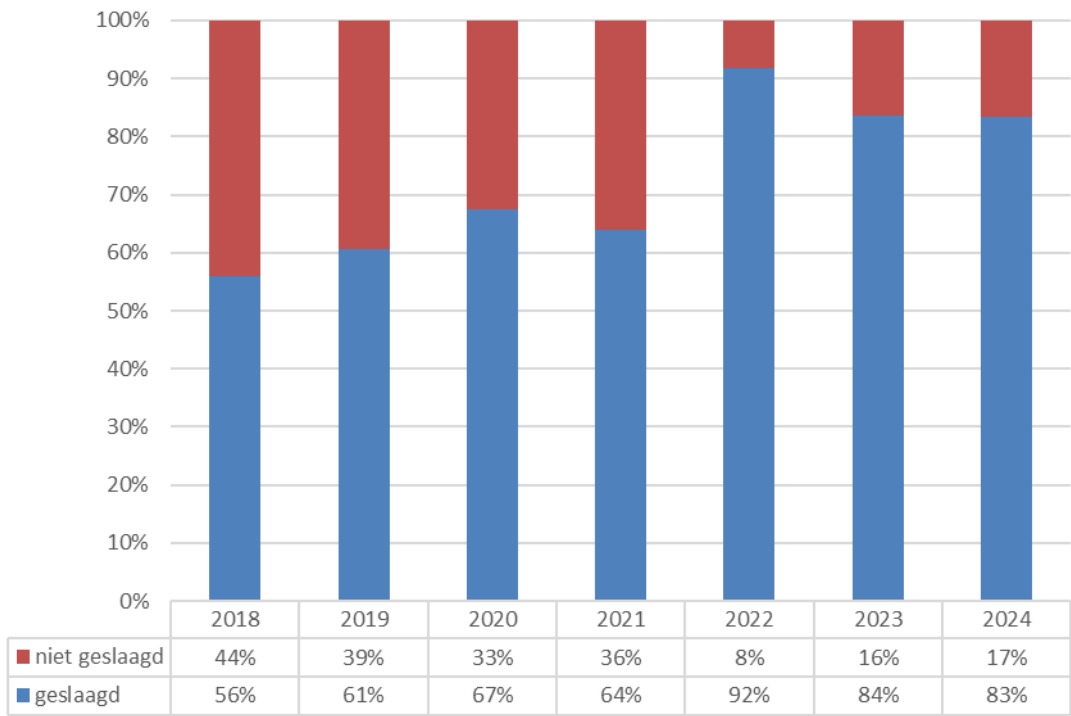
Figuur 5.1.1: Evolutie inburgeraars die deelnemen aan een vrijstellingstoets MO, 2018-2024

Het aantal deelnemers aan de vrijstellingstoets MO was in de periode 2018-2021 relatief constant gebleven rond de 2.700, met uitzondering van het coronajaar 2020. In 2022 is het aantal deelnemers meer dan verdubbeld. In 2023 lag het aantal deelnemers met 5.477 op hetzelfde hoge niveau. Dit aantal is opnieuw gedaald in 2024 naar 4.877 (-11%).

Op 1 maart 2022 werd een nieuwe vrijstellingstoets voor MO in gebruik genomen. De nieuwe test kent een hoge toegankelijkheid door bv. audio-ondersteuning en beschikbaarheid in 28 talen. Sinds september 2023 is de vrijstellingstoets betalend geworden.

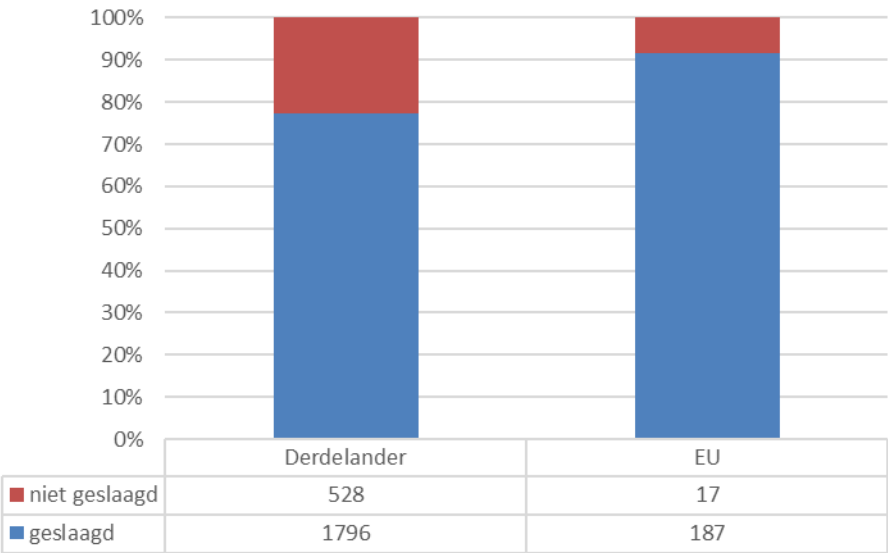
Figuur 5.12: Aantal geslaagden op de vrijstellingstoets MO, 2018-2024

In 2024 slaagde 83% van de deelnemers. In 2021 slaagde slechts 64% van de deelnemers en in 2018 lag dit aandeel op 56%. In 2023 werd de cesuur van de toets verhoogd op de sokkelvragen²⁵. Dit maakte dat het slaagpercentage in 2023 daalde van 92% in 2022 naar 84% in 2023.

²⁵ Dit zijn vragen over onze samenleving zoals gelijkheid, vrijheid, solidariteit, respect en burgerschap

Figuur 5.14: Aantal geslaagden op de vrijstellingstoets MO naargelang nationaliteitsgroep, 2024

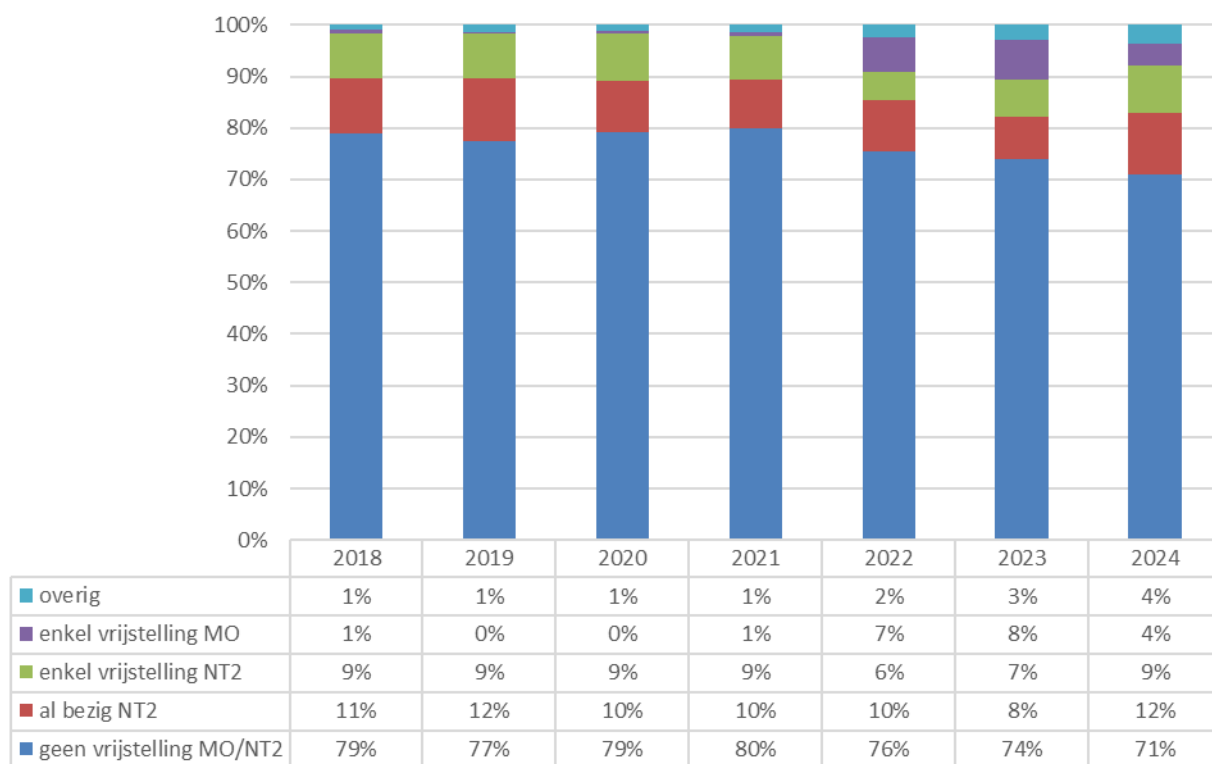

Van de derdelanders die een vrijstellingstoets afleggen, slaagt 78%. Bij de EU-inburgeraars is dit 92%.

5.2 AL DAN NIET VRIJSTELLING MO EN NT2 OP CONTRACT

Aangezien meer personen deelnemen en slagen op de vrijstellingstoets MO en via een test kunnen aantonen dat ze reeds niveau A2 behaald hebben voor Nederlands, gaan we na of we verschuivingen zien in de onderdelen MO en NT2 die zijn opgenomen in het inburgeringscontract.

Figuur 5.2.1: Situatie NT2 en MO op het moment dat personen voor het eerst een inburgeringscontract ondertekenen, 2018-2024

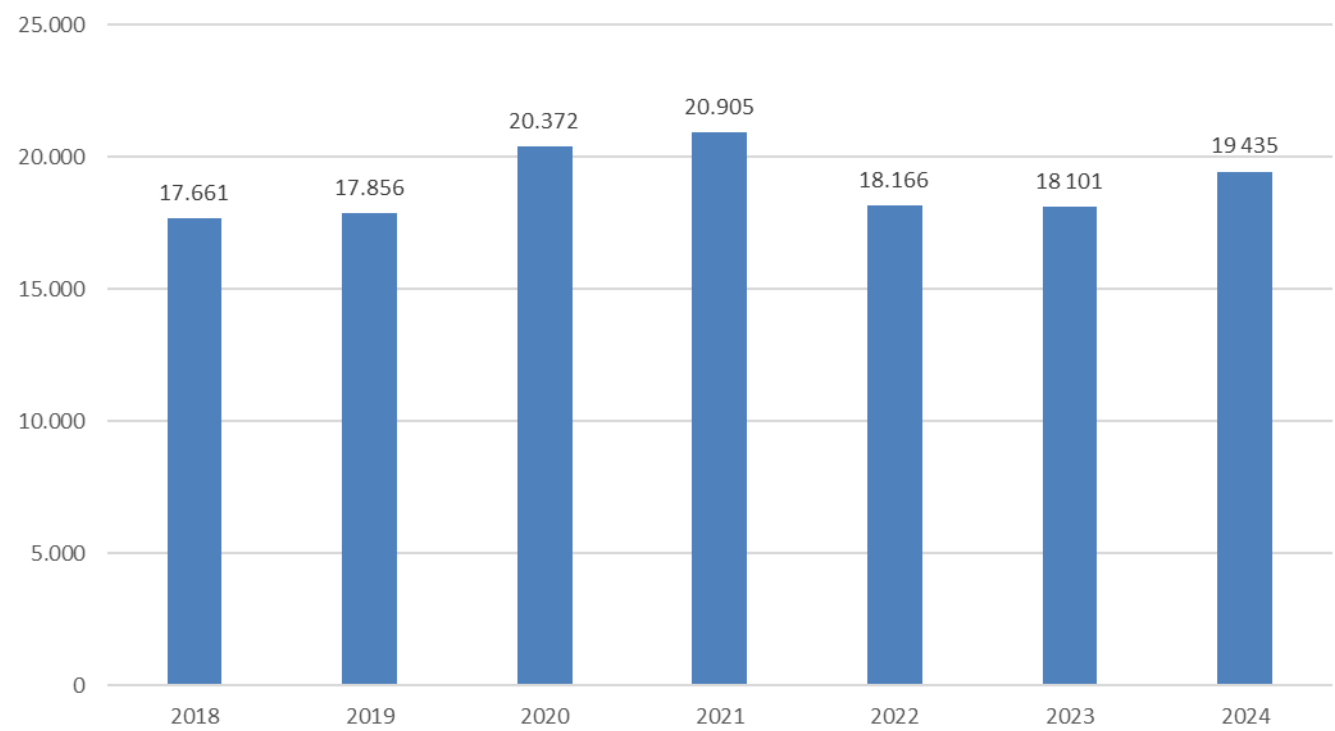

In 2024 moest 71% van de personen die een inburgeringscontract ondertekenden, starten met MO en NT2. 12% van de inburgeraars was al bezig aan een taal cursus op het moment dat ze een contract ondertekenden. 9% had niveau A2 al behaald. 4% had een vrijstelling voor MO.

Het aandeel dat volledig moest beginnen met MO en NT2 was in 2018 nog 79% maar is gedaald naar 71% in 2024.

5.3 DEELNEMERS MAATSCHAPPELIJKE ORIENTATIE

Figuur 5.3.1: Evolutie inburgeraars die voor het eerst deelnemen aan een cursus MO, 2018-2024

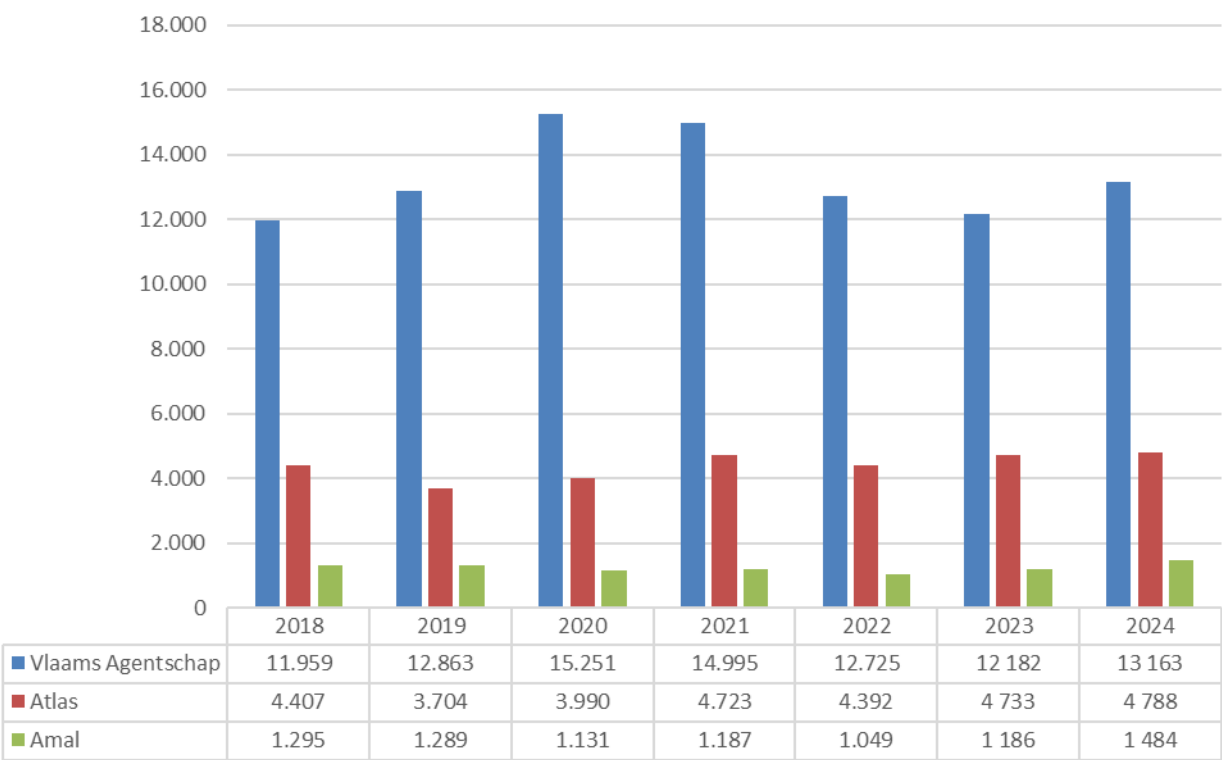

In 2024 namen 19.435 inburgeraars voor het eerst deel aan een cursus MO. Dit is een stijging van 7% ten aanzien van 2023. Ondanks het feit dat er minder eerste contracten werden ondertekend, zijn er dus wel meer deelnames in MO. Dit is te verklaren door een aantal personen met een contract in 2023 die pas in 2024 zijn kunnen starten met MO en het feit dat er minder personen vrijgesteld zijn voor MO.

	stad Antw.	Gent	HG Brussel	prov. Antw.	Vla-Brab.	Limburg	O.-Vla.	W.-Vla.
2018	4.407	1.295	2.269	1.983	1.635	1.507	1.807	2.758
2019	3.704	1.289	2.215	2.076	2.186	1.600	2.170	2.616
2020	3.990	1.131	2.465	2.402	2.465	2.252	2.686	2.981
2021	4.723	1.187	2.569	2.365	1.883	2.087	2.634	3.457
2022	4.392	1.049	1.865	1.951	2.032	1.997	2.305	2.575
2023	4.733	1.186	1.972	1.962	1.835	1.944	2.011	2.458
2024	4.788	1.484	2.436	2.134	1.833	2.380	2.124	2.256

////////////////////////////////////

Figuur 5.3.3: Evolutie inburgeraars die voor het eerst deelnemen aan een cursus MO, 2018-2024, per agentschap

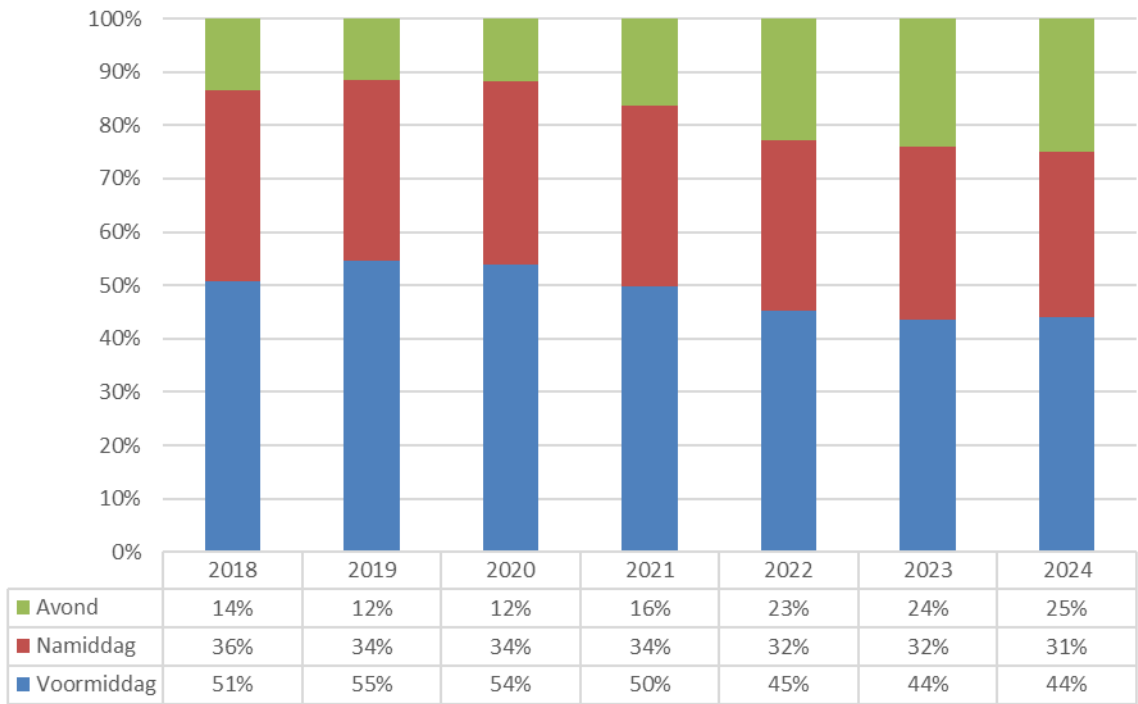
Nog steeds kijkend naar het aantal personen dat voor het eerst start met MO stellen we een stijging vast van 25% bij Amal, 8% bij het Vlaams Agentschap en 1% bij Atlas.

Tabel 5.3.1: Inburgeraars die voor het eerst deelnemen aan een cursus MO, 2024, per taal en agentschap

Taal	Vlaams Agentschap	Atlas	Amal	Totaal
Engels	2.433	802	382	3.617
Arabisch	2.616	751	232	3.599
Oekraïens	626	712	231	1.569
Frans	1.152	102	31	1.285
Turks	839	251	99	1.189
Russisch	940	166	43	1.149
Pashtu	731	207	119	1.057
Tigrinya	645	143	0	788
Nederlands	188	464	82	734
Spaans	382	154	50	586

vinden duidelijk minder MO cursussen in het Oekraïens plaats (5%), terwijl dit aandeel bij Atlas en Amal veel hoger ligt (15% en 16%). Daarnaast vinden bij het Vlaams Agentschap meer MO cursussen plaats in het Frans, terwijl dit aandeel kleiner is bij Amal en Atlas.

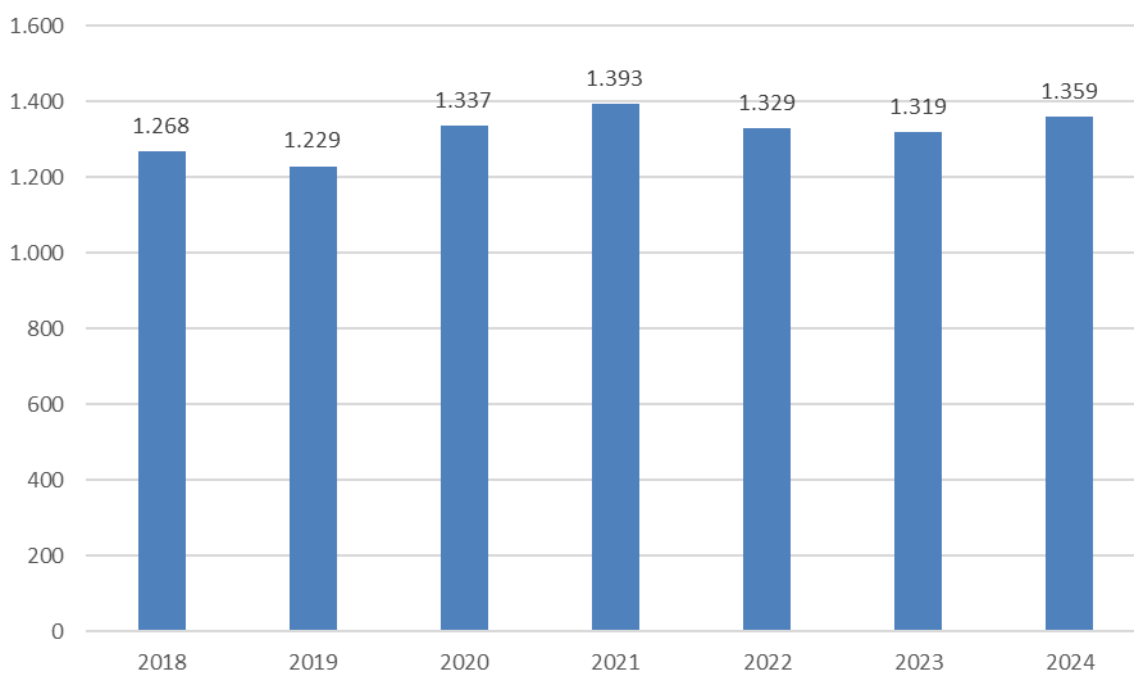
Figuur 5.3.4: Personen die voor het eerst startten met MO naar lesmoment, 2018-2024

Het aandeel dat MO 's avonds volgt, is gestegen van 12% à 14% in de periode 2018-2020 tot 25% in 2024. Het grootste aandeel volgde in 2024 MO in de voormiddag (44%), 31% in de namiddag.

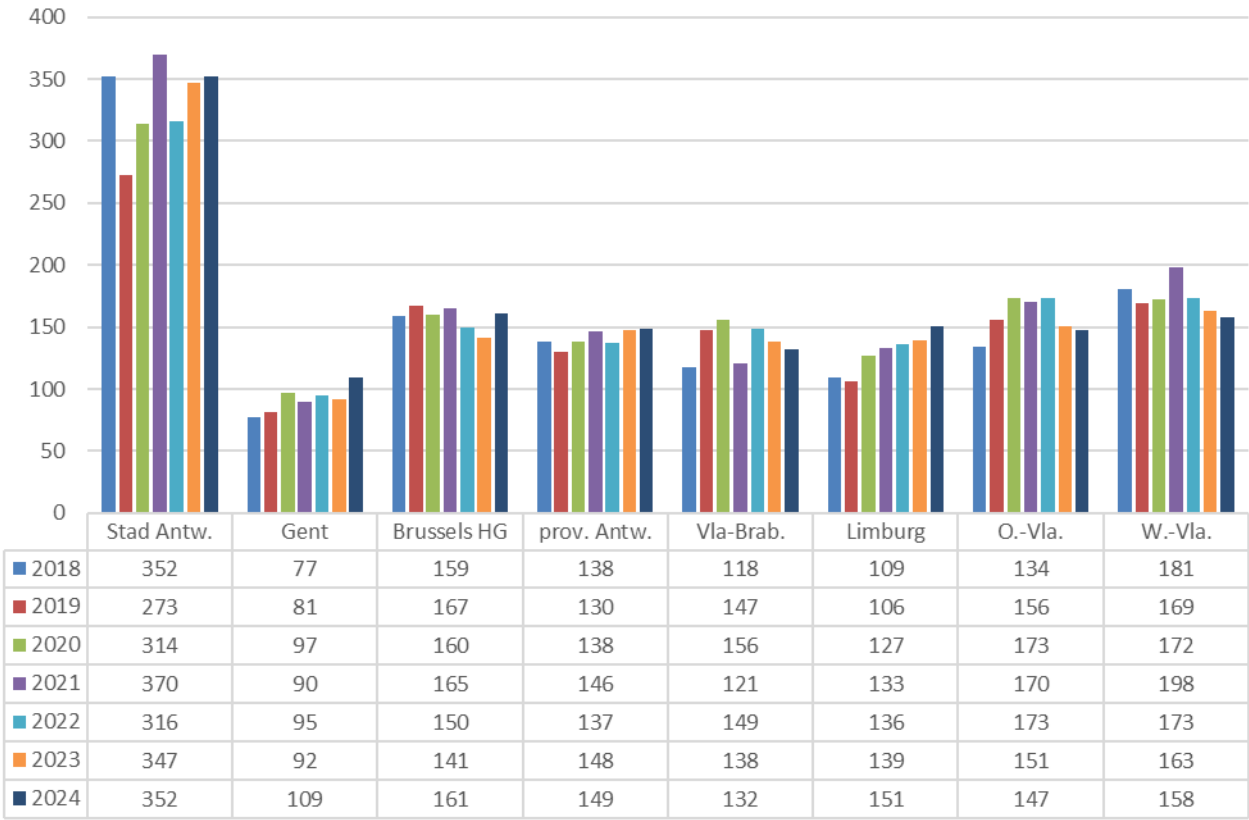
In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (37%), Vlaams-Brabant (34%) en stad Gent (29%) is het aandeel MO 's avonds het grootst.

Figuur 5.3.5: Aantal gestarte cursussen MO, evolutie 2018-2024

Het aantal gestarte MO-cursussen varieert niet sterk over de jaren heen. Ten opzichte van 2023 vond een kleine stijging plaats van 3%.

Figuur 5.3.6: Aantal gestarte cursussen MO, evolutie 2018-2024, per regio

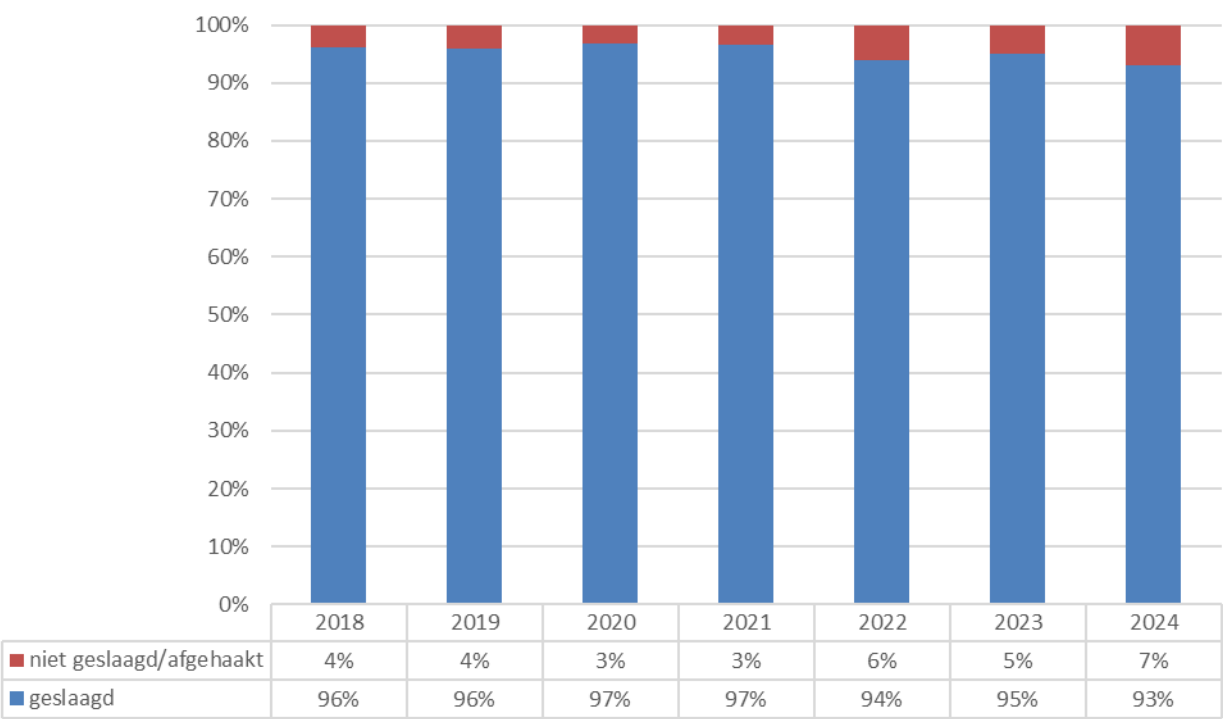

Het aantal cursussen MO is gestegen in stad Gent (+18%), Brussel (+14%) en Limburg (+9%). In stad Antwerpen en provincie Antwerpen bleef het aantal gestarte cursussen op hetzelfde niveau. Het aantal cursussen daalde in Vlaams-Brabant (-4%), Oost-Vlaanderen (-3%) en West-Vlaanderen (-3%).

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Vlaams Agentschap	839	875	926	933	918	880	898
Atlas	352	273	314	370	316	347	352
Amal	77	81	97	90	95	92	109

In 2024 waren er gemiddeld 16 deelnemers per MO-cursus. In 2023 was dit 15. Naargelang de taal zijn bepaalde groepen groter of kleiner. Er zijn weinig verschillen tussen de regio's in het aantal gemiddelde deelnemers per cursus.

Figuur 5.3.8: Aantal personen gestart met het trajectonderdeel MO en al dan niet geslaagd, jaar besluit 2018-2024, Vlaams Gewest en Brussels Gewest samen

Personen die zich aanmeldten en een vrijstelling behaald hebben via de vrijstellingstoets MO zijn niet opgenomen in de berekening van figuren 5.3.10. Zij zijn immers opgenomen onder 5.1. Hier gaat het om personen die (ooit) een inburgeringscontract hebben ondertekend, minstens één les MO aanwezig waren en in het vermelde jaar een besluit hebben gekregen voor het trajectonderdeel MO. Personen die voor het eerst een contract ondertekenden vanaf 1/3/2022 hebben ook een eindtoets MO afgelegd. Tevoren werd het besluit genomen op basis van een procesevaluatie. De eerste eindtoetsen werden afgelegd op 12/5/2022. Personen die niet mee doen aan de eindtoets omdat ze zijn afgehaakt, zijn inbegrepen in de groep niet geslaagd. Vrijwillige inburgeraars die afhaken kunnen niet meer gesanctioneerd worden sinds 1/3/2022. Terwijl het slaagpercentage in de periode 2018-2021 op ongeveer 97% lag, ligt dit sinds 2022 op ongeveer 94%. Er wordt gekeken naar het laatste besluit. Personen die dus eerst niet geslaagd zijn maar nadien wel geslaagd, wordt hier geteld als geslaagd.

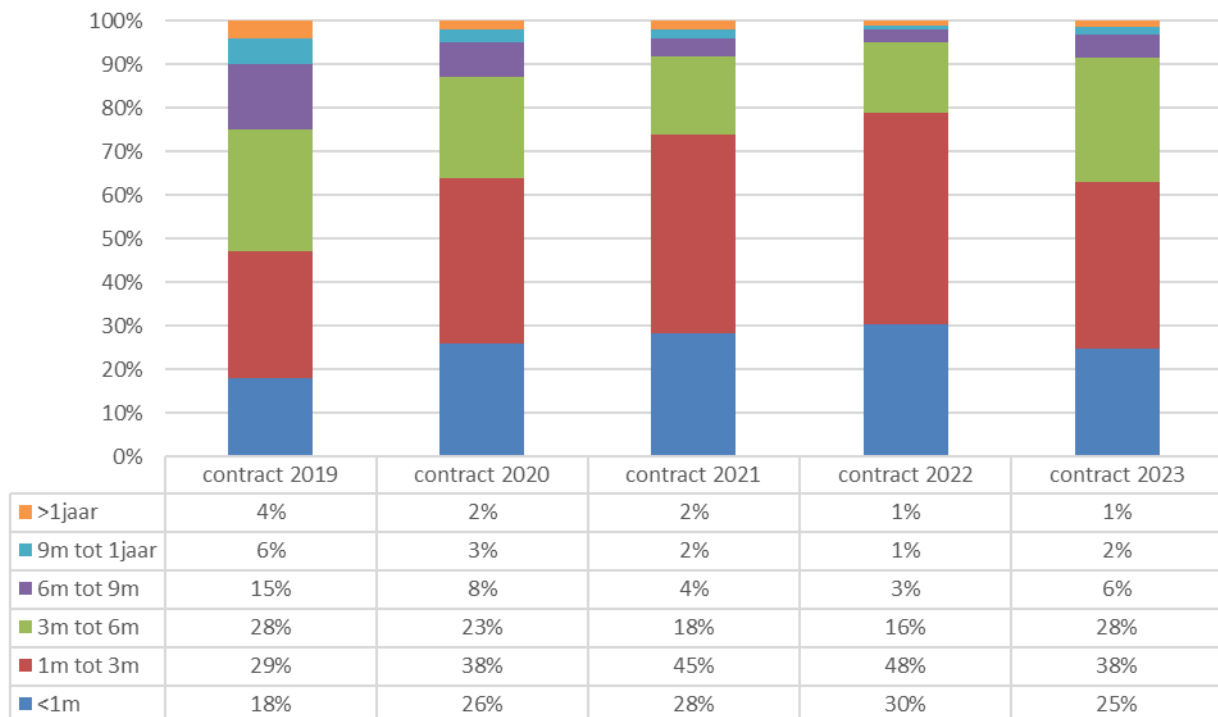
	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
recht	94%	94%	96%	96%	90%	92%	91%
plicht	99%	99%	99%	99%	98%	97%	95%

////////////////////////////////////

5.4 DUUR TOT INSTAP IN MO EN MEDIANE DUUR VAN EEN CURSUS

Om te berekenen hoelang het duurt eer personen instappen in een cursus MO, maken we een onderscheid tussen eerst afgesproken instapdatum en effectieve instapdatum. De eerst afgesproken instapdatum is de eerste les van de eerste cursus waarvoor iemand is ingeschreven. De effectieve instapdatum is de effectieve eerst bijgewoonde les in een cursus. Indien de persoon niet instapt in de eerst afgesproken cursus en pas in een volgende cursus instapt (na opnieuw te worden ingeschreven), verschillen beide momenten. De duur van de onbeschikbaarheid van de inburgeraars zelf wordt hiervan afgetrokken²⁶. Dit wordt nagegaan voor alle personen die in 2019, 2020, 2021, 2022 en 2023 een contract hebben ondertekend en ondertussen zijn ingestapt in een cursus MO. De metingen gebeurden op 29/6/2021 (contracten 2019), op 17/6/2022 (contracten 2020), 24/5/2023 (contracten 2021), 30/5/2024 (contracten 2022) en 30/4/2025 (contracten 2023)

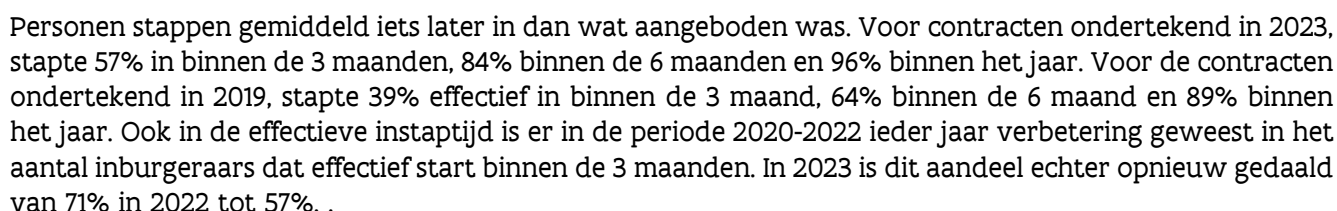
Figuur 5.4.1: Aandeel personen dat een inburgeringscontract ondertekende tussen 2019 en 2023 en ondertussen is ingestapt in een cursus MO, naar duur tussen contract en eerst afgesproken start MO

Voor de contracten ondertekend in 2023 voor alle inburgeraars in Vlaanderen en Brussel samen, zou 63% binnen de 3 maanden instappen in een cursus MO. 91% zou instappen binnen de 6 maanden en 99% binnen het jaar. Voor de contracten ondertekend in 2019, zou 47% instappen in een cursus MO binnen de 3 maand

²⁶ Indien iemand start na 75 dagen maar zelf 35 dagen onbeschikbaar was in deze periode, is de berekende effectieve start na 40 dagen. Ook van de eerst afgesproken start worden de 35 dagen afgetrokken omdat bij het aanbieden van een cursus, met deze onbeschikbaarheid rekening wordt gehouden.

duur 5.4.2: Aandeel personen dat een inburgeringscontract ondertekende tussen 2019 en 2020
dertussen is ingestapt in een cursus MO, naar duur tussen contract en effectieve start MO

Figuur 5.4.3: Aandeel personen dat een inburgeringscontract ondertekende in 2023 en ondertussen is ingestapt in een cursus MO, naar duur tussen contract en eerst afgesproken start MO, per regio

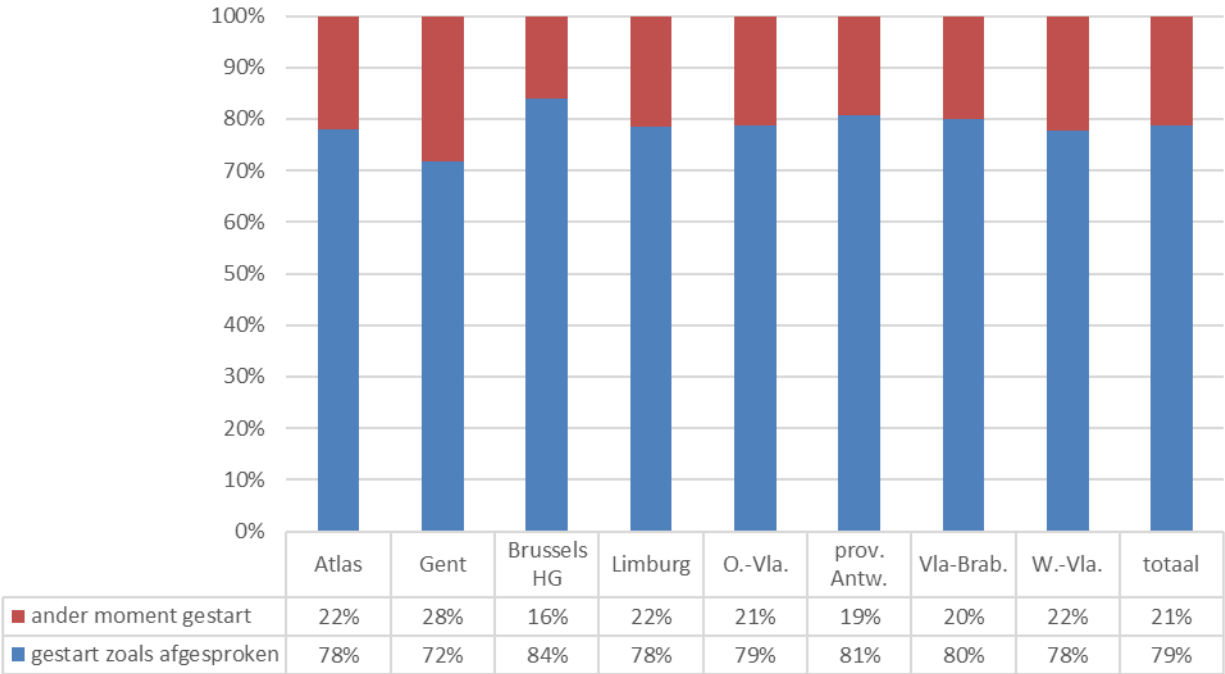

In Brussel zou 88% starten binnen de drie maanden. In de andere regio's zou tussen de 45% (stad Gent) en 66% (Vlaams-Brabant) starten binnen de drie maanden. In Antwerpen kon 64% binnen de 3 starten.

	Atlas	Gent	Brussels HG	Limburg	O.-Vla.	prov. Antw.	Vla-Brab.	W.-Vla.	totaal
>1jaar	3%	6%	1%	3%	4%	3%	4%	4%	3%
9m tot 1jaar	3%	4%	1%	2%	2%	3%	2%	3%	2%
6m tot 9m	7%	8%	2%	5%	5%	4%	4%	5%	5%
3m tot 6m	23%	18%	10%	19%	16%	16%	14%	18%	18%
1m tot 3m	45%	39%	44%	45%	43%	46%	44%	44%	44%
<1m	20%	25%	41%	26%	30%	29%	33%	26%	27%

Over alle regio's heen deed 8% er meer dan negen maanden over om effectief te starten met MO. Dat aandeel is het laagst in Brussel (2%) en het hoogst in stad Gent (12%).

Figuur 5.4.5: Aandeel personen dat inburgeringscontract ondertekende in 2023 en ondertussen is ingestapt in een cursus MO, naar al dan niet gestart op afgesproken moment, per regio

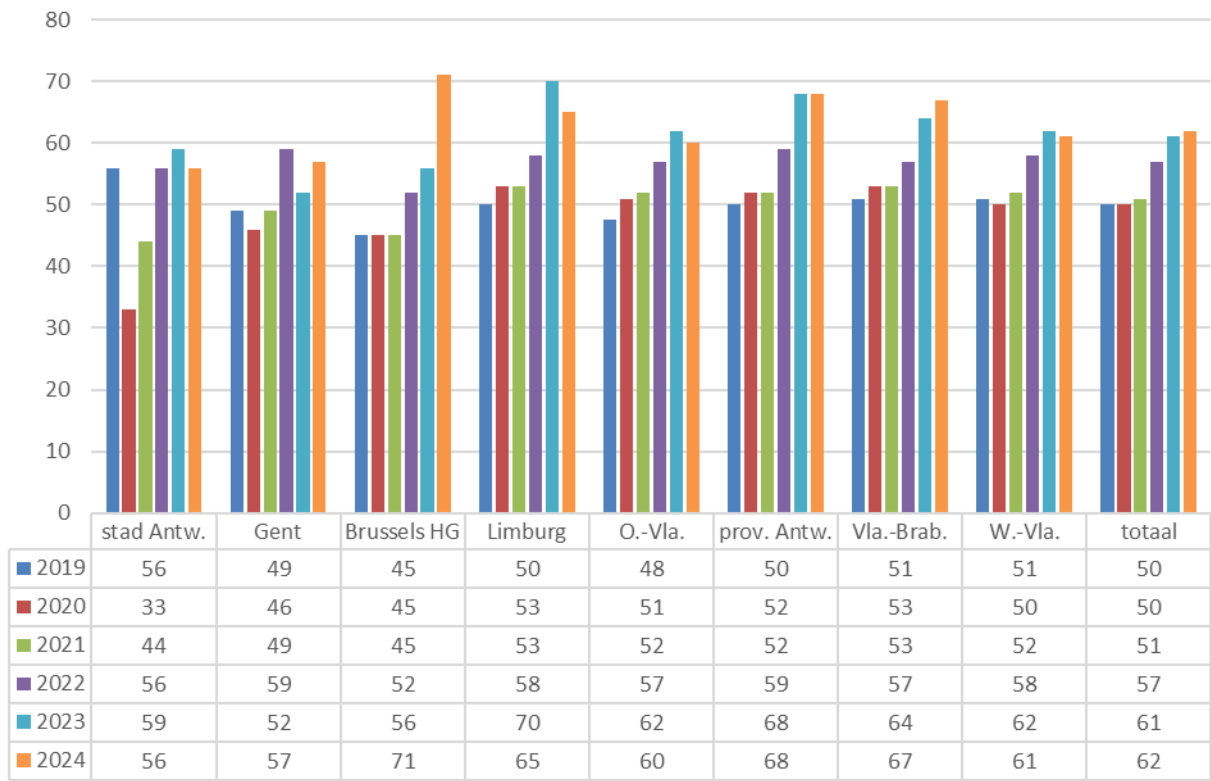

Heel wat personen starten niet op het eerst afgesproken moment. Van personen met een contract in 2023 startte 21% van de inburgeraars niet op het afgesproken moment. Dit geeft organisatorische uitdagingen om onder meer nieuwe cursusplaatsen te organiseren. Het aandeel personen dat op het afgesproken moment startte is het hoogst in Brussel (84%) en provincie Antwerpen (81%). In stad Gent startte 28% van de inburgeraars niet op het eerst afgesproken moment.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
ander moment gestart	29%	29%	22%	20%	20%	21%
gestart zoals afgesproken	71%	71%	78%	80%	80%	79%

////////////////////////////////////

Figuur 5.4.7: Mediane duur in kalenderdagen tussen start en besluit ‘geslaagd via cursus’ op het trajectonderdeel MO voor inburgeraars met een startdatum MO in 2019-2024

De mediane duur tussen instap in de cursus MO en het besluit van het onderdeel MO voor de personen die in 2024 startten²⁷ is 62 kalenderdagen voor Vlaanderen en Brussel samen. Dat is 12 kalenderdagen langer dan in 2019. Terwijl het cliëntvolgsysteem vroeger op het einde van de cursus automatisch het besluit genereerde, is er voor personen met een contract vanaf 1/3/2022 ook nog een eindtoets. Dit verlengt de doorlooptijd.

De mediane duur schommelt over de regio's tussen 56 en 68 kalenderdagen. De mediane duur is het kortst in stad Antwerpen (56 dagen) en het langst in Brussel (71 dagen) en provincie Antwerpen (68 dagen). In 2020 was de mediane duur opvallend kort in stad Antwerpen. De stijging in Brussel van 56 dagen in 2023 tot 71 dagen in 2024 is het meest opvallend.

²⁷ De einddatum kan ook in 2025 liggen.

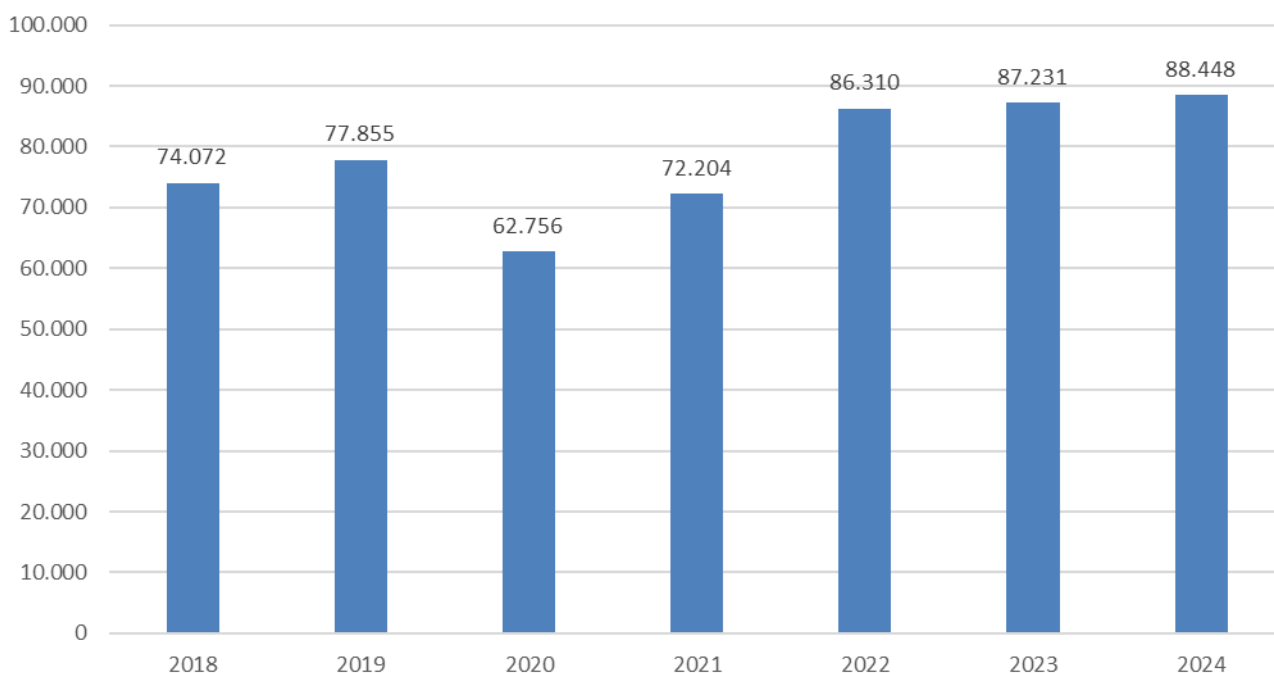
5.5 DOORVERWIJZINGEN NAAR NT2

Na het voorbije deel over het onderdeel maatschappelijke oriëntatie gaat dit deel over het onderdeel NT2. Bijna alle geïnteresseerden in NT2, al dan niet verplicht om NT2 te volgen, passeren langs de agentschappen Integratie en Inburgering of het Huis van het Nederlands Brussel. Wat betreft het vormingsonderdeel NT2 zijn de agentschappen alsook het Huis van het Nederlands Brussel, enkel verantwoordelijk voor de intake en de screening van de kandidaten. Men gaat dan bijvoorbeeld na wat de motivatie en verwachtingen zijn van de kandidaat, over welke leervaardigheden hij beschikt en wat zijn instapniveau Nederlands is. Hierop wordt een advies geformuleerd en wordt hij doorgestuurd naar een geschikt en passend cursusaanbod. Dat aanbod wordt georganiseerd door de sector Onderwijs, meer bepaald centra voor volwassenenonderwijs, centra voor basiseducatie en universitaire talentcentra.

Er kan worden gemonitord hoeveel personen op gesprek²⁸ kwamen bij een agentschap of het Huis van het Nederlands Brussel en hoeveel personen ingeschreven werden in een NT2-cursus.

In dit onderdeel gaat het dus om alle anderstaligen die geïnteresseerd zijn in een opleiding NT2, niet enkel inburgeraars.

Figuur 5.5.1: Aantal unieke personen die een gesprek hadden bij een agentschap of HvN Brussel, 2018-2024

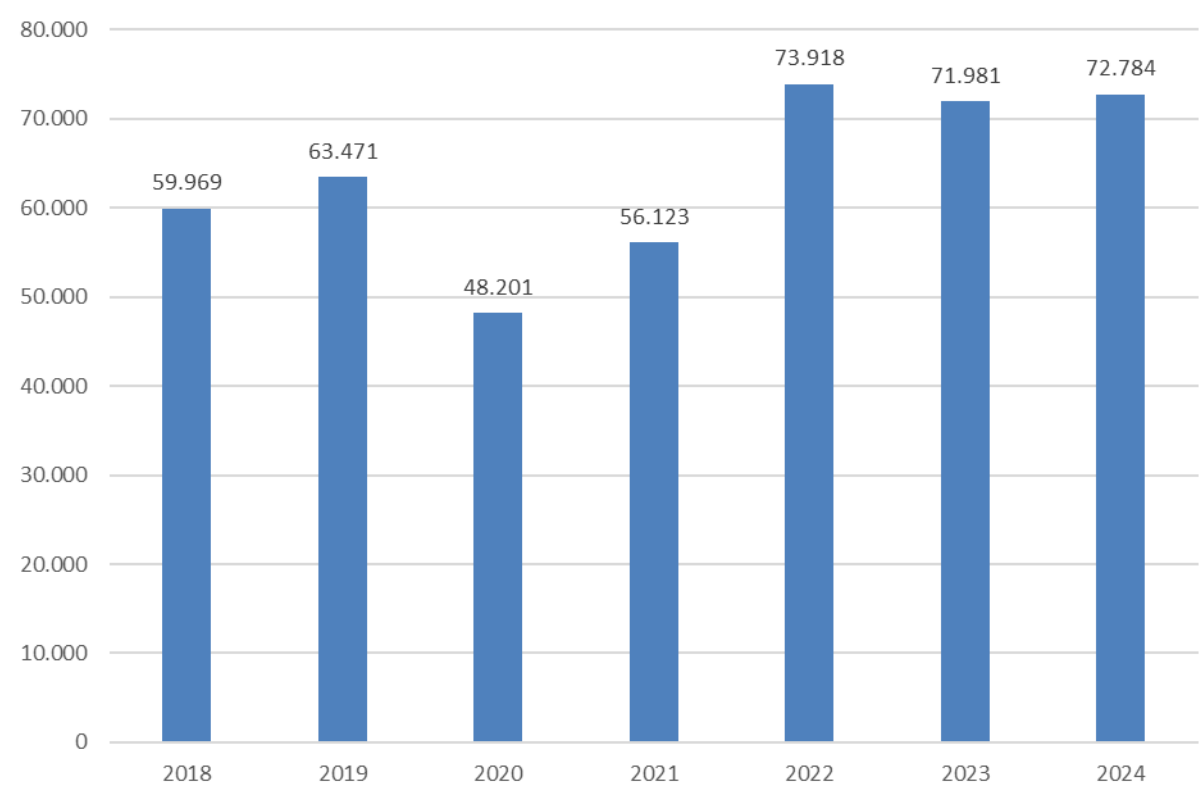

Het aantal unieke personen dat langskwam bij een agentschap of het Huis van het Nederlands Brussel, zit in de periode 2018-2029 tussen 74.000 en 78.000. In het coronajaar 2020 was er t.o.v. 2019 een daling van

²⁸ Naast intakes gaat het om heroriënteringsgesprekken, vraag naar uitleg over civiele testen, enz.

19% tot 62.756 unieke personen. In 2021 steeg het aantal unieke personen die een gesprek hadden weer naar 72.204. Sinds 2022 stijgt het aantal personen met een gesprek elk jaar, met een stijging van 20% in 2022 en kleinere stijgingen van 1% in 2023 en 2024. Deze stijging in 2022 was niet louter omwille van het hoge aantal Oekraïners, maar ook een omwille van een aanzienlijke stijging van het aantal Turken, Palestijnen, Indiërs, Burundezen en Portugezen. In 2024 is het aandeel Oekraïners 8% of 7064.

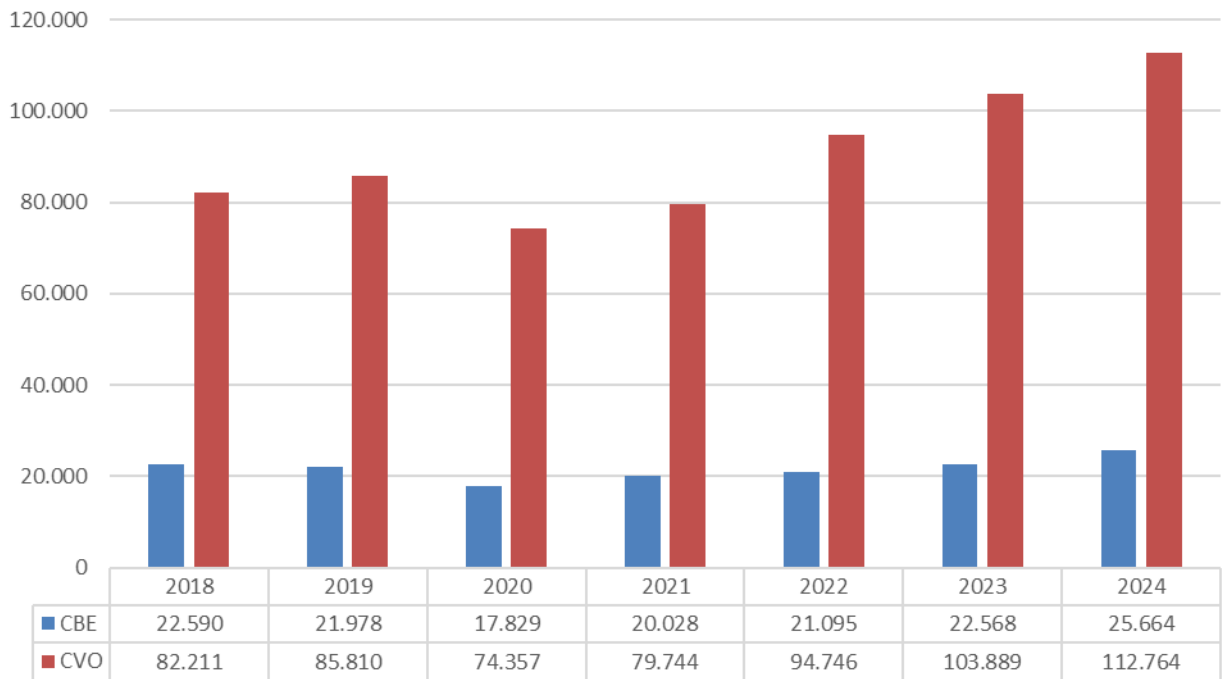
Figuur 5.5.3: Aantal adviezen van de agentschappen of HvN Brussel, 2018-2024

Het aantal adviezen over het taalleervermogen lag op ongeveer 60.000 in 2018. In 2019 steeg het naar 63.471. In het coronajaar 2020 daalde het aantal terug tot 48.201. In 2021 steeg dit percentage met 16% en in 2022 zelfs met 32% tot 73.918. Dit had deels te maken met het hoge aantal tijdelijk ontheemden uit Oekraïne. Het aantal adviezen in 2023 en 2024 blijft hoog met 71.981 en 72.784. In 2023 werden 8.669 (12%) van de adviezen gegeven aan Oekraïners en in 2024 was dit 6.642 of 9%.

5.6 INSCHRIJVINGEN IN OPLEIDINGEN NT2

Figuur 5.6.1: Aantal unieke personen met een inschrijving NT2, 2018-2024, per jaar en per instellingstype

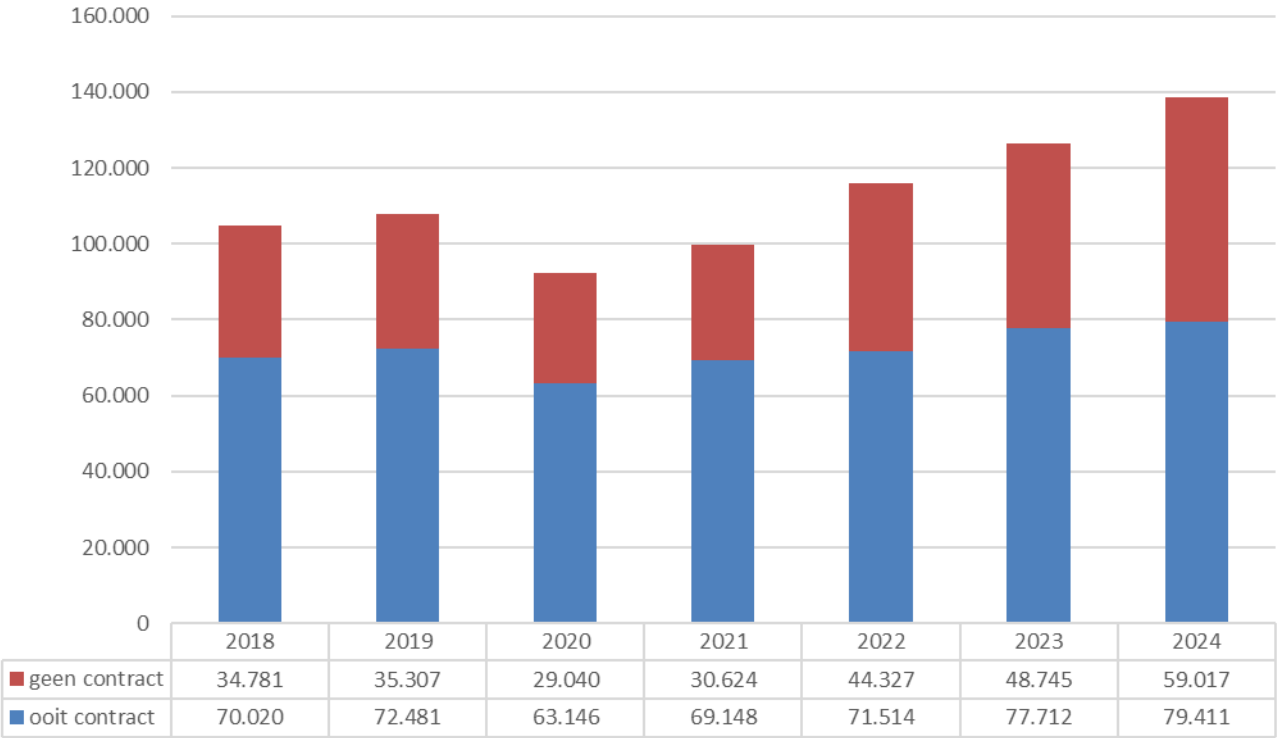
Bovenstaande grafiek geeft het aantal unieke personen weer die zich ingeschreven hebben in een opleiding NT2²⁹. Personen worden slechts één keer per jaar geteld, hoewel zij meer dan één module per jaar kunnen volgen. Personen die zich in verschillende jaren hebben ingeschreven, worden wel opnieuw geteld. Door de archivering van dossiers in KBI in 2023 is het niet meer mogelijk na te gaan hoeveel unieke personen zich hebben ingeschreven in de hele periode 2018-2024. Voor de periode 2017-2023 ging het om 371.336 personen.

Voorals bij CBE doen personen langer over hun opleiding NT2 waardoor zij zich meerdere jaren inschrijven (zie ook hoofdstuk 1 voor situering).

In 2024 ligt het aantal unieke personen met een CBE-inschrijving op 25.664 en het aantal unieke personen met een CVO-inschrijvingen op 112.764, of 136.869 unieke personen met een inschrijving. Het aantal inschrijvingen in zowel CBE als CVO was in het coronajaar 2020 sterk gedaald. Tussen 2021 en 2024 steeg het aantal inschrijvingen ieder jaar. In 2022 was dit grotendeels te verklaren door de Oekraïense vluchtelingen. In 2024 steeg het aantal unieke personen met een inschrijving met 9% t.o.v. 2023.

²⁹ Een aantal personen schrijven zich uit maar tellen we wel mee omdat ook zij ingeschreven waren. Het gaat hier dus om ingeschreven personen, niet personen die effectief gestart zijn.

Figuur 5.6.3: Aantal unieke personen met een inschrijving NT2, 2018-2024, per jaar, al dan niet ooit een inburgeringscontract ondertekend

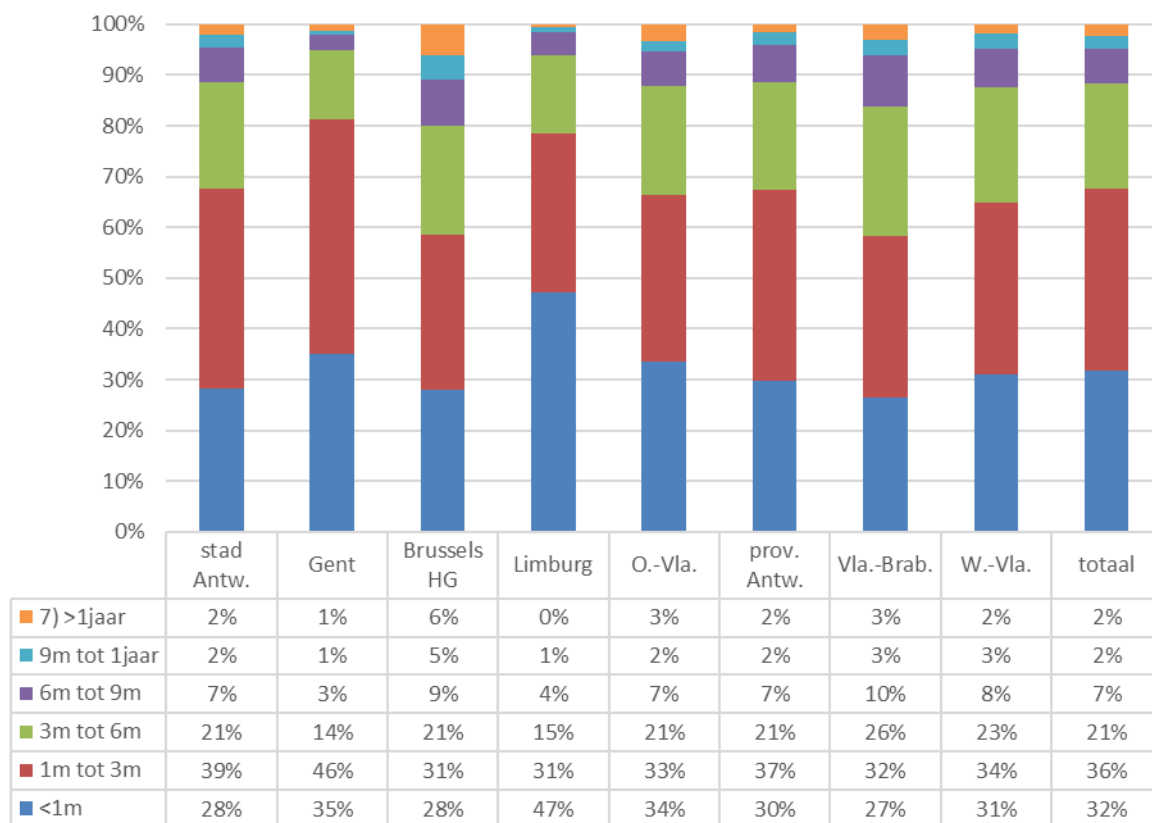

Van de personen die zich inschreven in een NT2-opleiding in de jaren 2018 tot 2021 heeft ongeveer 68% ooit een inburgeringscontract ondertekend. Van de personen die zich in de jaren 2022 tot 2024 inschreven in een NT2-opleiding gaat het om 57% (2024) tot 62% (2022). Omdat er mensen zijn die starten met NT2 en pas later een inburgeringscontract ondertekenen, kan het aandeel van mensen met een inburgeringscontract nog wel stijgen het komende jaar.

5.7 DUUR TOT INSTAP IN A1

We gaan na bij personen die in 2022 een contract ondertekenden en die zouden starten met niveau A1, hoelang het duurde alvorens zij *zouden* instappen en alvorens zij *effectief* instapten. De periode van onbeschikbaarheid van de inburgeraar wordt afgetrokken³⁰ van deze duurtijd. We kijken naar de startdatum van de eerste cursus waarvoor de persoon ingeschreven is en de eerste effectieve aanwezigheid van diezelfde inburgeraar. Het gebeurt dat in overleg met de inburgeraars wordt afgesproken om eerst MO af te ronden en dan pas te starten met NT2. Hoewel die personen in principe in een eerdere cursus hadden kunnen starten, worden ze ingeschreven in een cursus die later begint. Daarom spreken we van ‘eerst afgesproken cursus’ en niet van ‘eerst mogelijke cursus’.

Figuur 5.7.1: Duur van ondertekening contract in 2023 tot een eerste afgesproken start in A1 per regio

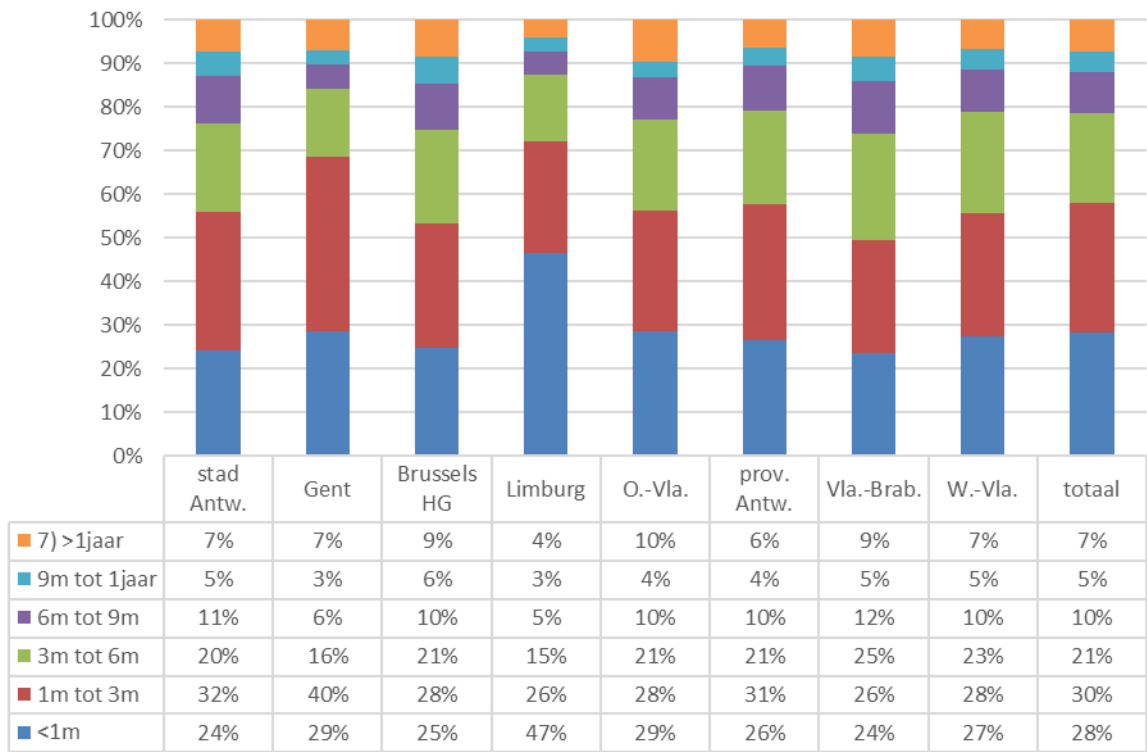

Gemiddeld kan 32% binnen de maand starten met A1. 68% kan binnen de drie maanden starten met A1 en 88% binnen de 6 maanden. 12% spreekt een startmoment af dat verder ligt dan zes maanden na

³⁰ Indien iemand start na 75 dagen maar zelf 35 dagen onbeschikbaar was in deze periode, is de berekende effectieve start na 40 dagen. Ook van de mogelijke start worden de 35 dagen afgetrokken omdat bij het aanbieden van een cursus, met deze onbeschikbaarheid rekening wordt gehouden.

ondertekening van het inburgeringscontract. In Gent en Limburg kan men het snelst starten met A1. In Vlaams-Brabant kunnen gemiddeld minder mensen starten binnen de 3 maanden.

Figuur 5.7.2: Duur van ondertekening contract in 2023 tot de effectieve start in A1, per regio

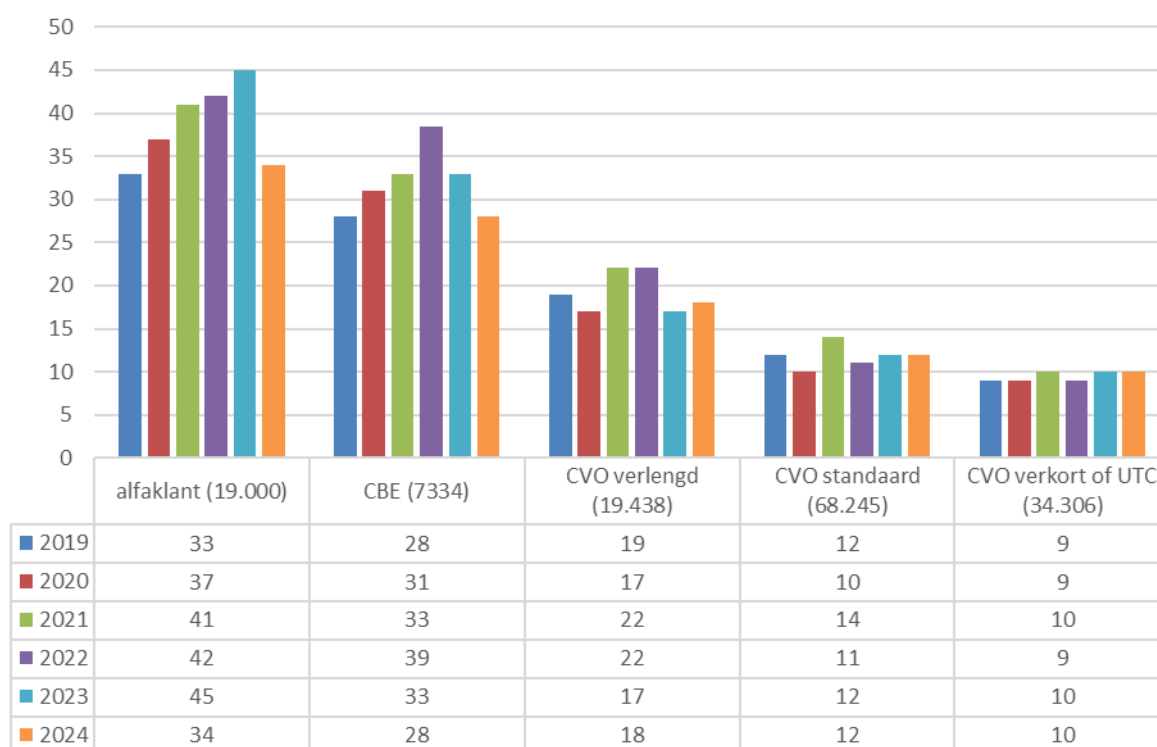
De analyses van het eerste lesmoment A1 zijn afhankelijk van de registratie van de leerkrachten. Deze registratie is niet altijd accuraat. Volgende analyses zijn dus een benadering.

Wanneer we de aandelen in figuur 5.9.1 en 5.9.2 vergelijken, zien we net zoals bij MO dat inburgeraars gemiddeld iets later starten dan afgesproken. 28% start gemiddeld binnen de maand, 58% binnen de drie maanden en 79% start effectief binnen de zes maanden. Terwijl 13% een startmoment afsprekt dat verder ligt dan 6 maanden, start 21% later dan 6 maanden. Het verschil in aandeel tussen *afgesproken* starten binnen de zes maanden (88,3%) en *effectief* starten binnen de zes maanden (78,7%) ligt dus op bijna 10ppt. Dit verschil is het hoogst in de stad Antwerpen (12%), Gent (11%) en Oost-Vlaanderen (11%) en het laagst in Brussels HG (5%) en Limburg (6%).

5.8 DUUR VAN NT2

We gaan na hoelang personen die in het kader van het inburgeringstraject nog geen vrijstelling hebben voor de onderdelen A1 en A2, er over doen om dit te behalen. De duur wordt sterk bepaald door het type opleiding, gebaseerd op hun taalleervermogen. Deze gegevens zijn afhankelijk van de registratie van de leerkrachten NT2. De gegevens moeten met de nodige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden maar geven toch belangrijke indicaties. We berekenen de volledige doorlooptijd. Indien iemand een half jaar of langer stopt met zijn/haar traject (vb. coronaperiode), blijft de tijd doorlopen.

Figuur 5.8.1: Mediane duur in maanden tussen start van A1 en behalen van het trajectonderdeel A2 voor inburgeraars met 'geslaagd' in 2019-2024, per ingeschat taalleervermogen

Voor personen die in 2024 het besluit voor onderdeel A2 'geslaagd' kregen, was de mediane duur tussen de eerste les in A1 en het besluit A2 34 maanden (bijna drie jaar) voor alfaklanten, 28 maanden (2 jaar en 5 maanden) voor type CBE (dus geen alfa), 18 maanden voor CBE verlengd, 12 maanden voor CVO standaard en 10 maanden voor CVO verkort of UTC. Wanneer we deze gegevens vergelijken met de mediane duurtijden voor wie slaagde in 2019, 2020, 2021, 2022 en 2023, zien we dat deze opvallend gedaald zijn voor de alfaklanten en de andere CBE-profielen. Mogelijk is het effect van de lockdownmaatregelen tijdens de coronapandemie achter de rug, namelijk dat de laagst geletterden vaak niet (meteen) konden omschakelen naar digitaal onderwijs. Voor de grootste groep, namelijk personen met advies 'CVO standaard' is de mediane duurtijd in 2019 en 2024 dezelfde, namelijk 12 maanden. Voor de snelst lerenden is dit gestegen van 9 maanden in 2019 naar 10 maanden in 2024.

Zie hoofdstuk 11 voor de duurtijd van het volledige traject van alfacursisten.

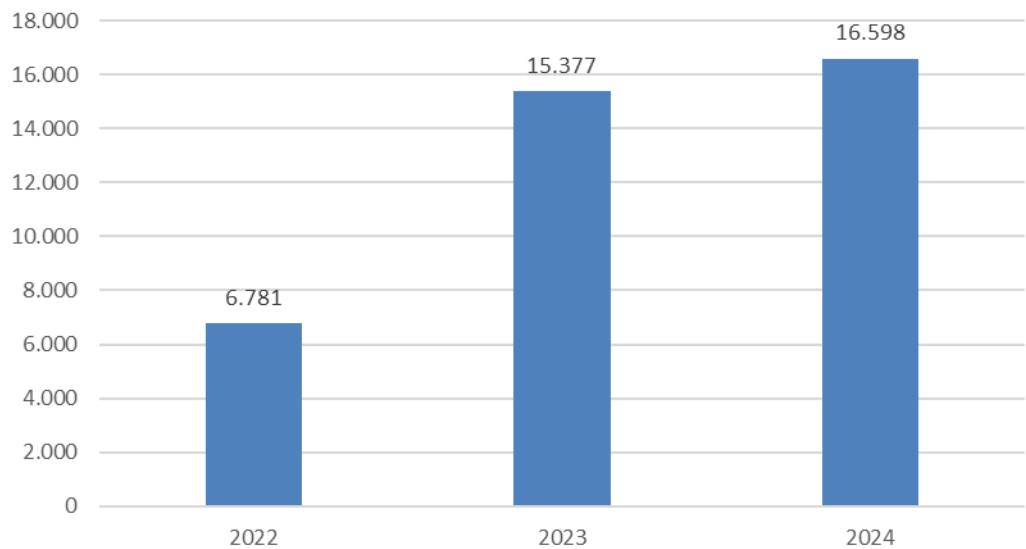
6. INSCHRIJVING BIJ VDAB

Sinds 1/3/2022 zijn inburgeraars die een contract ondertekenen verplicht om zich binnen de twee maanden in te schrijven bij VDAB (Actiris in Brussel), tenzij ze al duurzaam³¹ aan het werk zijn, ouder zijn dan 64 jaar of geen wettelijke toegang hebben tot de arbeidsmarkt.

Op basis van de automatische uitwisseling kunnen we enkel nagaan wie zich heeft ingeschreven bij VDAB. We beperken ons daarom hieronder tot de inburgeraars in het Vlaamse Gewest.

6.1 INSCHRIJVINGEN EN VRIJSTELLINGEN

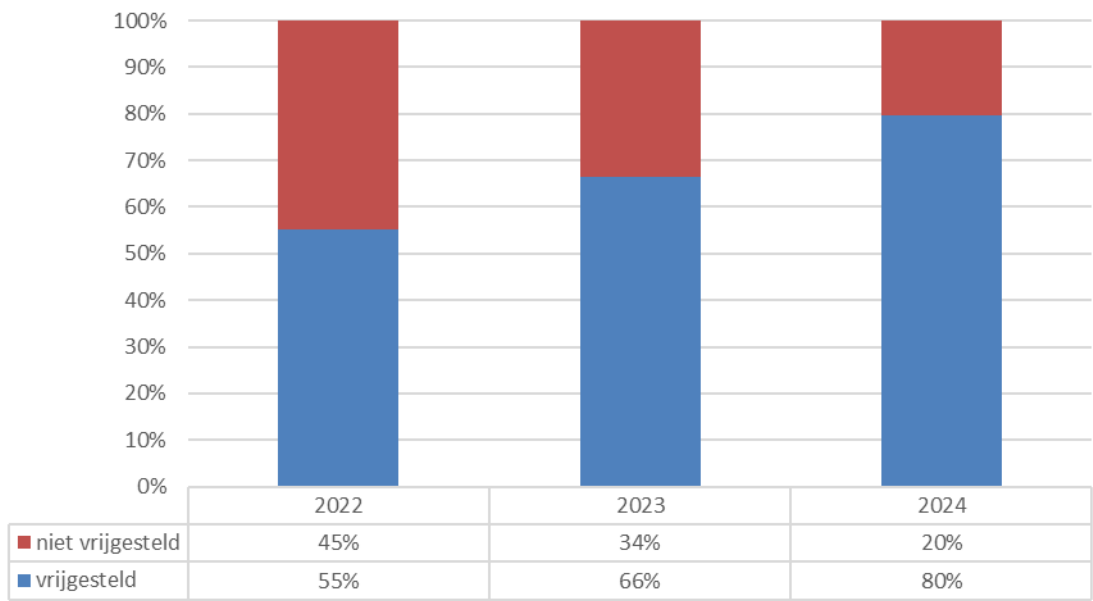
Figuur 6.1.1: Aantal personen met een contract vanaf 3/2022 in het Vlaamse Gewest en ervoor of sindsdien ingeschreven bij VDAB

Wanneer we nagaan hoeveel inburgeraars zich (net) voor het ondertekenen van het inburgeringscontract of in de maanden erna hebben ingeschreven bij VDAB, zien we dat dit in de periode maart-december 2022 6.781 personen waren, in 2023 waren dit er 15.377 en in 2024 16.598. Omdat er nog geen uitwisseling was vóór 2022, is het niet mogelijk te vergelijken met die periode.

³¹ Dit betekent: op een legale manier minstens halftijds tewerkgesteld zijn als werknemer, zelfstandige of ambtenaar en dat kunnen aantonen aan de hand van arbeidscontract(en) van :minstens drie maanden aansluitend, bewijzen dat men als zelfstandige werkt of het benoemingsbesluit voor ambtenaren.

Figuur 6.1.2: Aantal personen met een contract vanaf 3/2022 in het Vlaamse Gewest naar al dan niet vrijgesteld voor inschrijving bij VDAB op moment van ondertekening contract

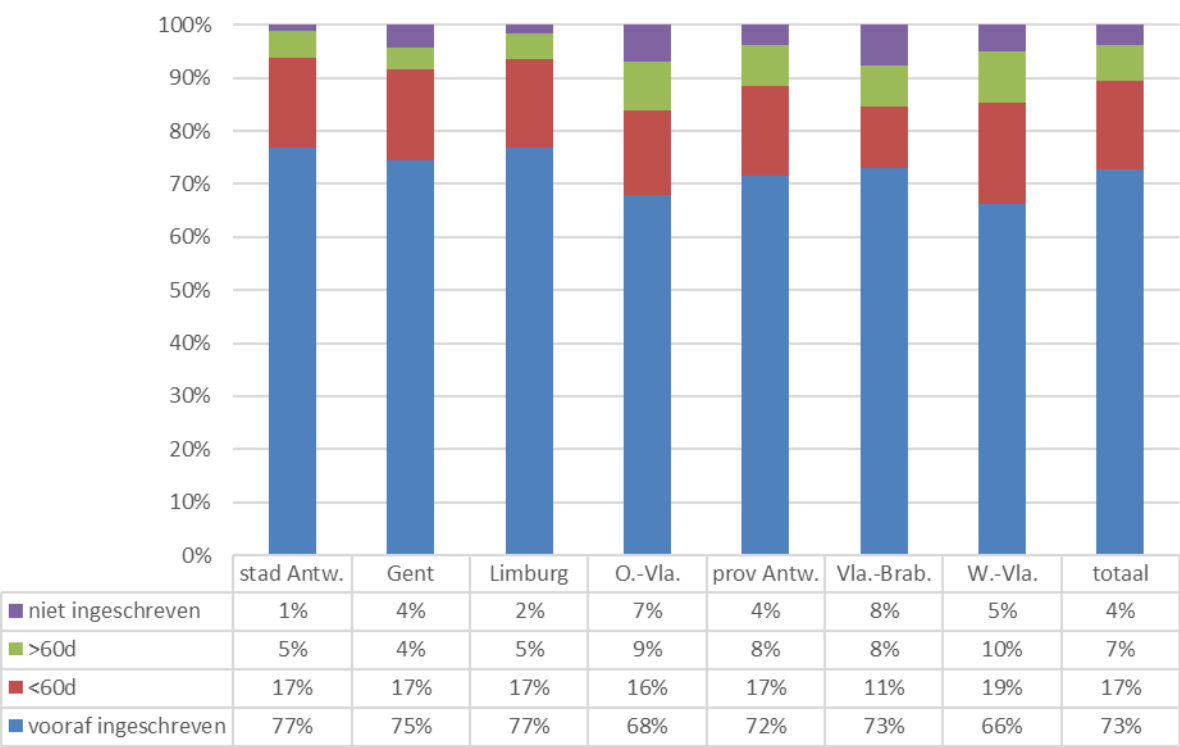

Inburgeraars die al ingeschreven zijn bij VDAB, die al duurzaam werken, ouder zijn dan 64 jaar of geen wettelijke toegang hebben tot de arbeidsmarkt zijn vrijgesteld van de verplichting tot inschrijving. In 2022 was 55% vrijgesteld, in 2023 66% en in 2024 was dit 80%. Hierna zien we wie op basis van welke reden werd vrijgesteld.

	2022	2023	2024
overige	1%	0%	0%
geen inburgeraar meer	1%	1%	0%
nadien werk	6%	3%	3%
vrijgesteld: geen toegang/65+	7%	6%	3%
vrijgesteld: werk	46%	39%	20%
al ingeschreven	39%	51%	73%

////////////////////////////////////

Figuur 6.14: Aandeel personen met een contract in 2024 in het Vlaamse Gewest dat niet was vrijgesteld op basis van werk of geen toegang tot arbeidsmarkt, duur tot inschrijving

Wanneer we de groep personen bekijken die niet was vrijgesteld op basis van werk of beperkte toegang tot de arbeidsmarkt, dan zien we dat eind maart 2025 73% zich vooraf had ingeschreven bij VDAB, 17% heeft zich binnen de twee maanden ingeschreven en 7% deed dit later. 4% had zich (nog) niet ingeschreven. In stad Antwerpen, Limburg en Gent schrijft 92% tot 94% zich vooraf of binnen de twee maanden in. In Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen ligt dit aandeel op ongeveer 85%.

Tabel 6.11: Werkzoekende categorie bij de VDAB na inschrijving voor personen met een eerste inburgeringscontract tussen 1/1/2024 en 31/12/2024, Vlaamse Gewest, situatie 30/4/2025

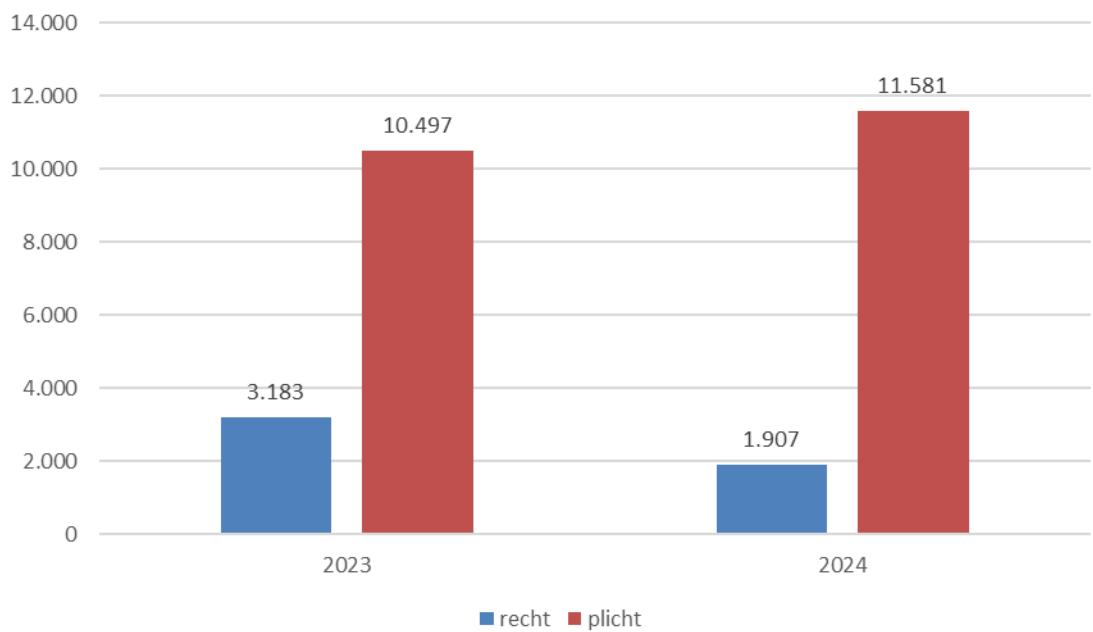
	N	%
Vrij ingeschreven werkzoekende, niet werkend	9.388	57%
Verplicht ingeschreven O.C.M.W.	4.597	28%
Uitkeringsgerechtigd volledig werkloos	717	4%
Vrij ingeschreven deeltijdse werknemers	601	4%
(Verplicht) ingeschreven zonder arbeidswens	289	2%
Werkt regelmatig met interim	282	2%
Voltijds werkende vrij ingeschreven werkzoekende	273	2%

7. HET PARTICIPATIE- EN NETWERKTRAJECT

Het vierde onderdeel is een participatie- en netwerktraject van 40 uur en is een standaard trajectonderdeel voor verplichte inburgeraars, tenzij vrijgesteld wegens werk of studies. Dit onderdeel heeft als doel de inburgeraar te helpen bij het creëren van een sociaal netwerk. Het laat inburgeraars toe om kennis te maken met de omgeving en samenleving door hen actief te betrekken bij organisaties, verenigingen of vrijwilligerswerk.

7.1 PARTICIPATIETRAJECT OPGENOMEN IN CONTRACT

Figuur 7.1.1: Aantal personen met een participatietraject opgenomen in het contract, per jaar contract en doelgroep

Bij de rechthebbende inburgeraars die een contract ondertekenden in 2023 had 23% het participatie- en netwerktraject opgenomen in het contract. Van de verplichte inburgeraars van 2024 gaat het om 77%. In 2024 had 14% van de rechthebbenden dit onderdeel opgenomen in het contract, bij de verplichte inburgeraars gaat het om 86%.

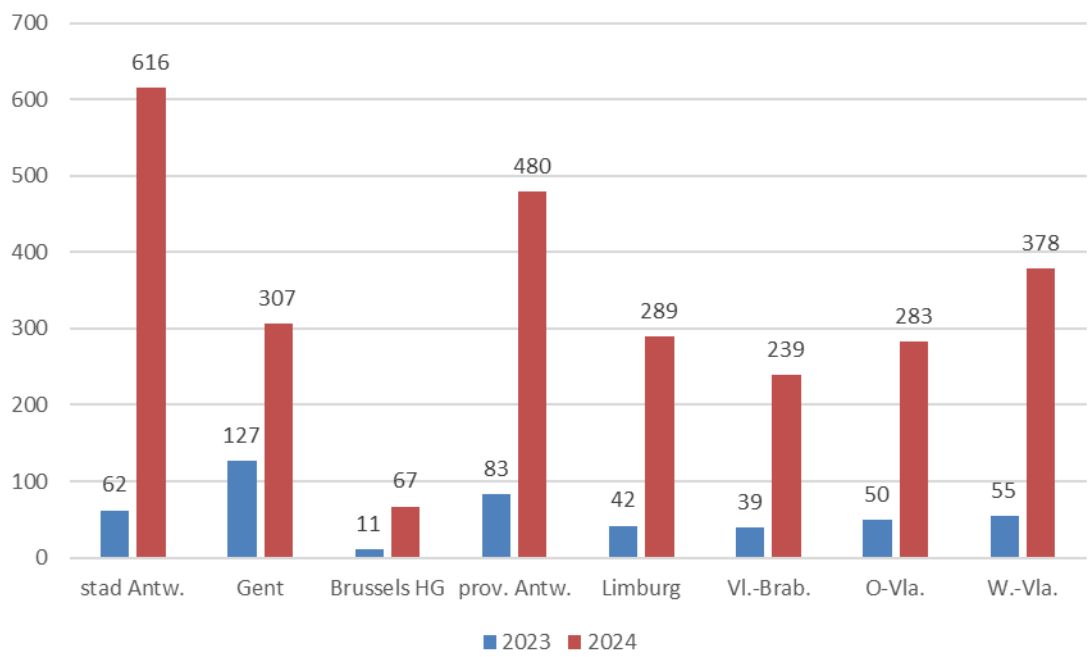
A stacked bar chart comparing the distribution of responses for 'plicht' (duty) and 'recht' (right) across five categories. The y-axis represents the percentage from 0% to 100% in 10% increments. The 'plicht' bar is composed of 'niet klaar PNT' (blue, 57%), 'vrijgesteld' (red, 23%), and 'klaar PNT' (green, 19%). The 'recht' bar is composed of 'niet klaar PNT' (blue, 21%), 'vrijgesteld' (red, 19%), 'klaar PNT' (green, 10%), 'geen interesse' (purple, 23%), and 'afgehaakt' (teal, 27%).

	plicht	recht
afgehaakt	1%	27%
geen interesse	0%	23%
klaar PNT	19%	10%
vrijgesteld	23%	19%
niet klaar PNT	57%	21%

////////////////////////////////////

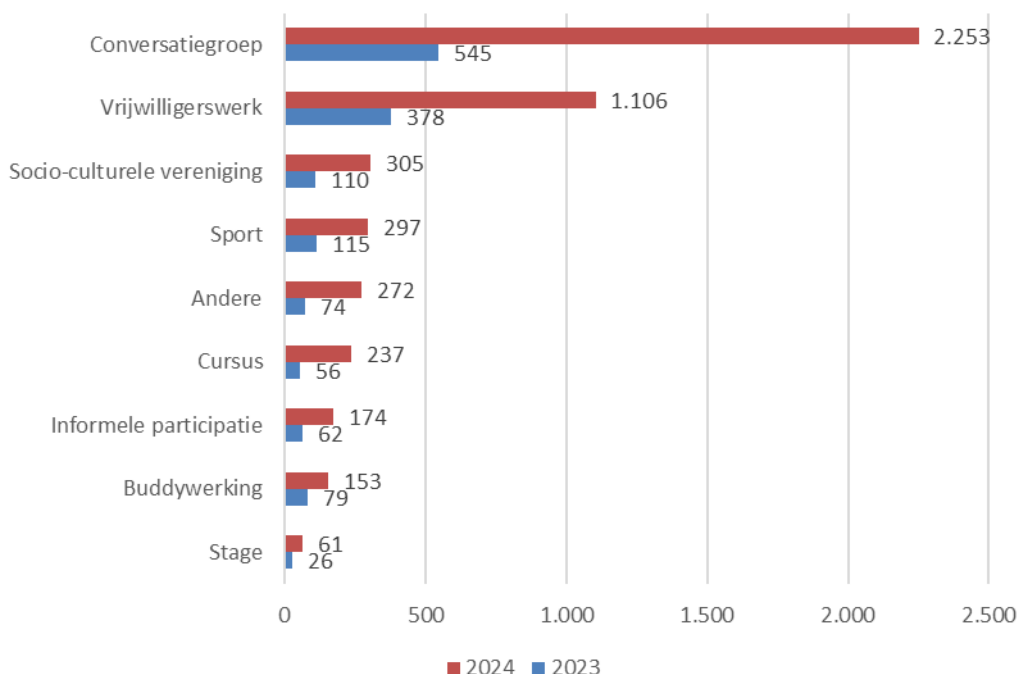
7.2 TOELEIDING EN VOLTOOIING VIERDE PIJLER

Figuur 7.2.1: Aantal personen dat een participatie- en netwerktraject heeft beëindigd, per jaar van afronden

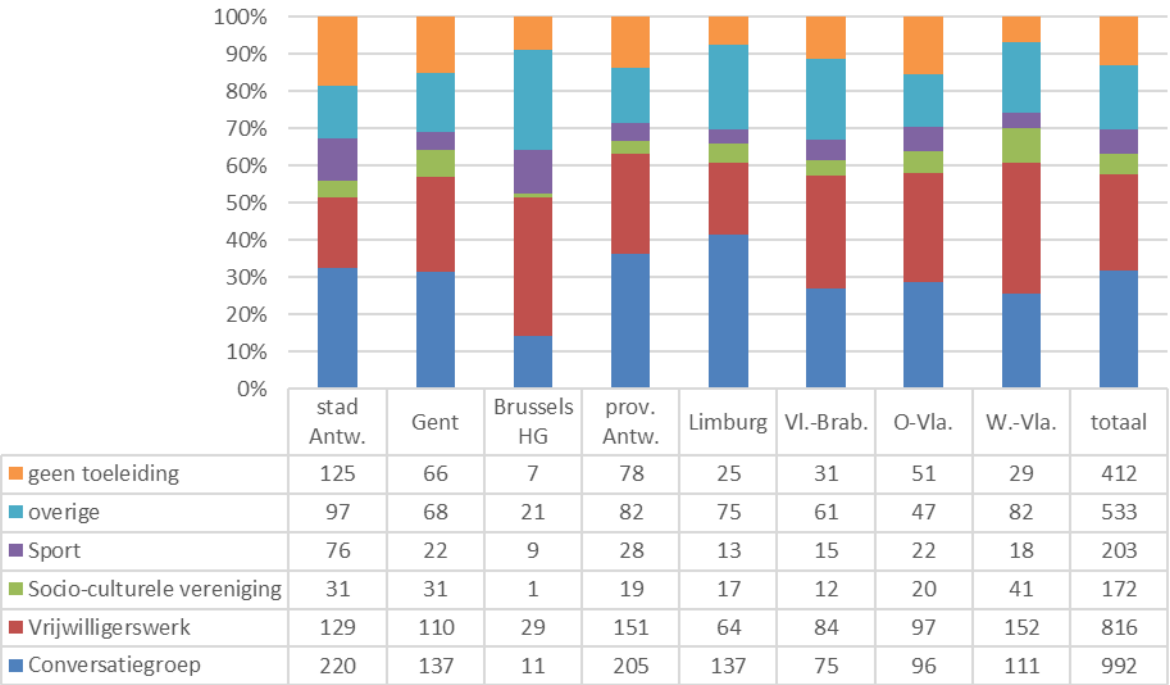
Vanaf 1 januari 2023 werd het participatie- en netwerktraject opgenomen in het contract voor verplichte inburgeraars die niet zijn vrijgesteld wegens werk of studie. Ook rechthebbende inburgeraars kunnen kiezen voor een participatie- en netwerktraject. In 2023 voltooiden 469 personen dit onderdeel, in 2024 steeg dit al naar 2.659 (dus in totaal 3128). De hoogste aantallen stellen we in 2024 vast in stad Antwerpen, provincie Antwerpen en West-Vlaanderen.

Figuur 7.2.2: Aantal personen dat een toeleiding kreeg in 2023 en 2024 naar een participatie- en netwerktraject, per jaar en per type

De inburgeraar zoekt zelf naar een aanbod en de agentschappen integratie en inburgering leiden toe naar aanbod wanneer dit alleen niet lukt. Er wordt in die gevallen vooral toegeleid naar conversatiegroepen en vrijwilligerswerk. Een minderheid wordt toegeleid naar een buddywerking of een stage. Omdat personen soms meerdere types aanbod combineren, wordt hier per persoon het aanbod genomen waarvoor al de meeste uren zijn gepresteerd (situatie 30/4/2025).

Figuur 7.2.3: Aantal personen dat een participatie- en netwerktraject heeft beëindigd in 2023 en 2024, per type en per regio

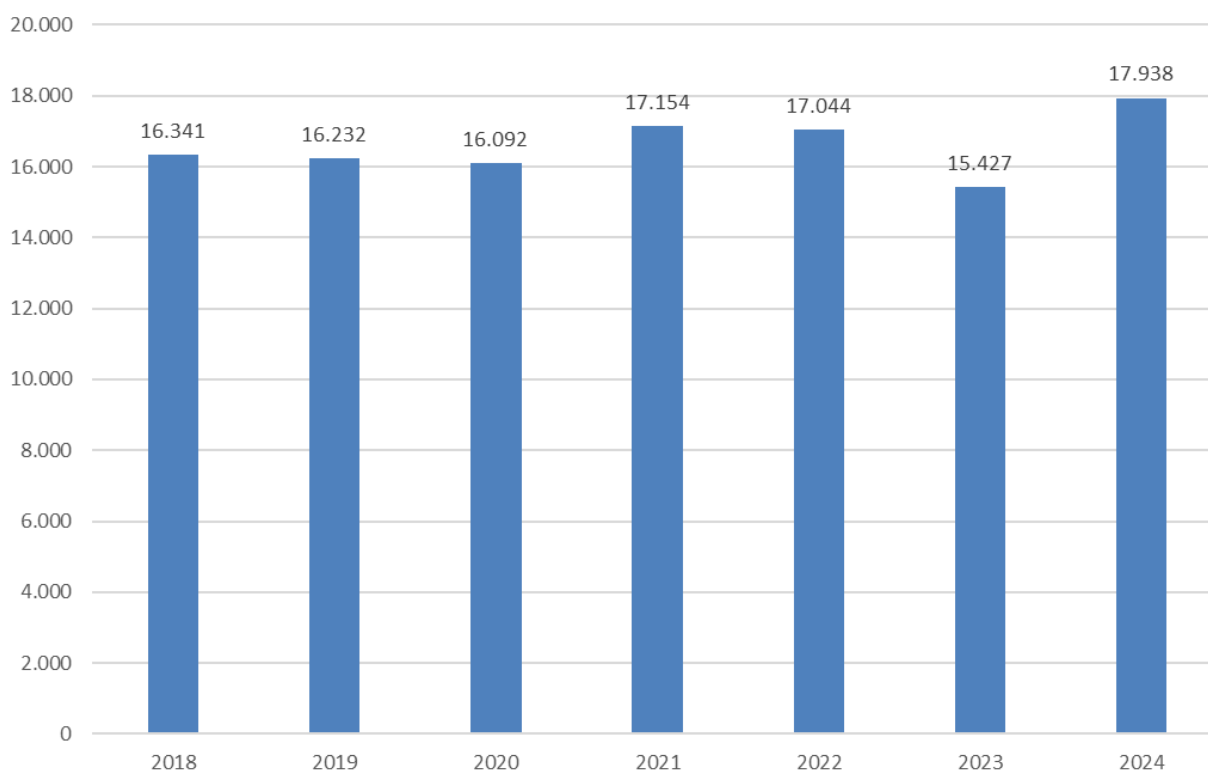
1 op de 3 inburgeraars die een participatietraject heeft voltooid, heeft dit gedaan via een conversatiegroep. In provincie Antwerpen (36%) en Limburg (41%) ligt dit aandeel hoger. 26% van de inburgeraars had vrijwilligerswerk gedaan. In West-Vlaanderen ligt dit aandeel hoger met 35%. Voor 13% van de inburgeraars die klaar zijn met dit trajectonderdeel werd geen toeleiding gedaan. We weten niet welk type traject zij gevolgd hebben. Deze inburgeraars hebben zelf aanbod gevonden en aangetoond. In stad Antwerpen ligt dit aandeel hoger met 18%.

8. INBURGERINGSATTESTEN

Wie de doelstellingen van alle onderdelen in het inburgeringstraject behaalt, ontvangt een inburgeringsattest. Voor de inburgeringscontracten ondertekend vóór 29 februari 2016 was dit regelmatig aanwezig zijn in de lessen MO en NT2. Sindsdien moeten inburgeraars slagen voor beide onderdelen. Sinds 1 september 2014 is het taalniveau hiervoor opgetrokken van niveau A1 ('Breakthrough') naar niveau A2 (Waystage). Sinds 2016 moeten alfaklanten voor de mondelinge vaardigheden niveau A2 behalen, voor de schriftelijke vaardigheden het deelcertificaat 'alfa NT2-schriftelijke zelfredzaamheid 2'. Voor nieuwe contracten vanaf 1/3/2022 komt hier het onderdeel 'inschrijving bij VDAB binnen de 60 dagen' bij voor wie niet aan het werk is. Zoals eerder aangegeven leggen personen met een contract sinds 1/3/2022 ook een eindtoets MO af. Sinds 1 januari 2023 is ook de 4^e pijler, het participatie-en netwerktraject, er bij gekomen.

8.1 EVOLUTIE VAN INBURGERINGSATTESTEN

Figuur 8.1.1: Evolutie personen met een inburgeringattest, 2018-2024

Het aantal inburgeraars dat in 2024 een inburgeringsattest ontving, ligt op 17.939. Dit aantal is het hoogste aantal attesten per jaar sinds 2018 en ligt 16% hoger dan in 2023. Verder zien we dat de duur van het inburgeringstraject langer is geworden. Een daling of stijging van het aantal ondertekende contracten in

een bepaald jaar, heeft dus pas in de daaropvolgende jaren invloed op het aantal behaalde inburgeringsattesten.

Figuur 8.1.2: Evolutie personen met een inburgeringattest, 2018-2024, per agentschap

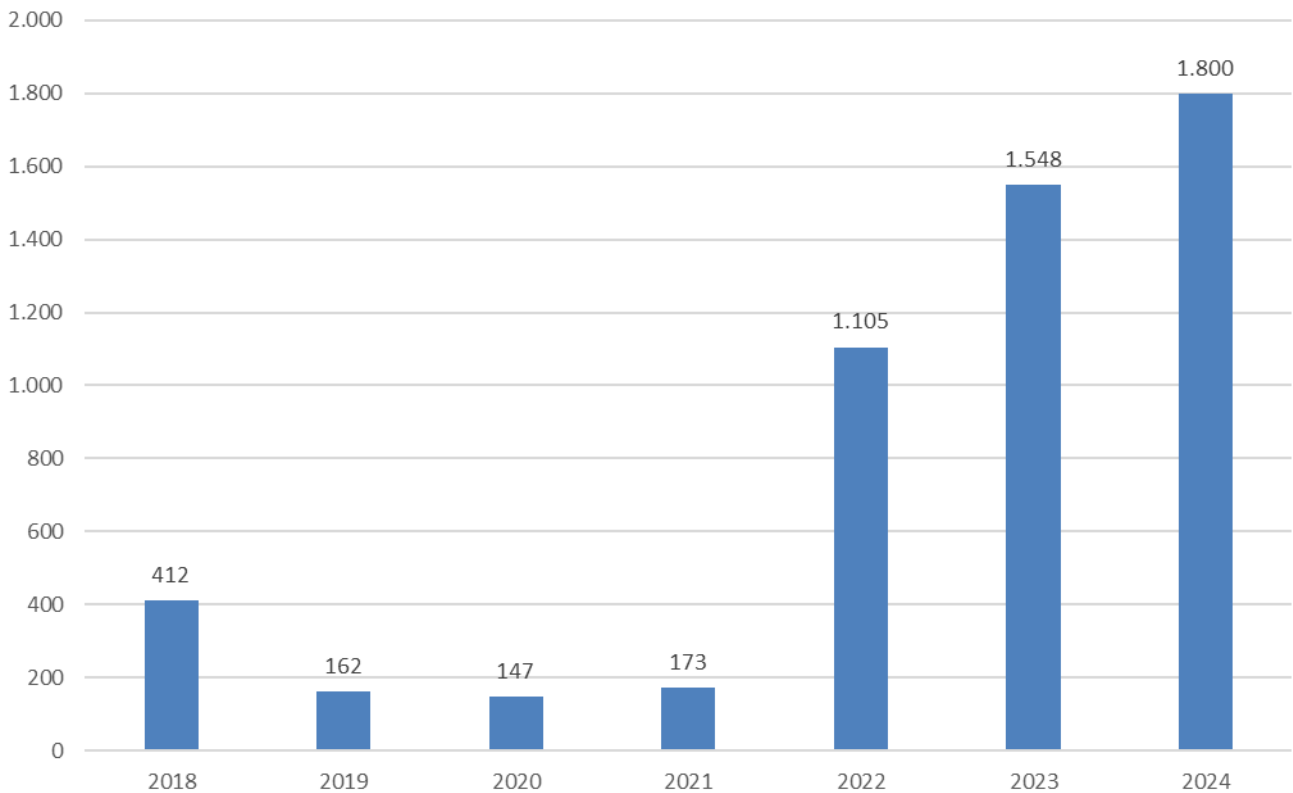

Het aantal personen dat een inburgeringsattest behaalt, ligt in 2024 op 12.144 in het Vlaams Agentschap, op 4.433 in Atlas en op 1.361 in Amal. Dit is een stijging van het aantal attesten bij alle agentschappen van 23% voor Atlas, 15% voor het Vlaams Agentschap en 7% voor Amal. 2024 is het jaar met de meeste attesten bij de agentschappen sinds 2018.

	Stad Antw.	Gent	Brussels HG	Limburg	O.-Vla.	Prov. Antw.	Vl.-Brab.	W.-Vla.
2018	4.308	1.221	1.425	1.494	1.824	1.837	1.818	2.414
2019	3.752	1.344	1.334	1.489	1.885	1.953	2.029	2.446
2020	3.308	1.109	1.372	1.766	2.028	1.959	2.090	2.460
2021	4.191	1.219	1.346	1.908	1.962	1.973	2.074	2.482
2022	3.974	1.239	1.427	1.709	2.082	2.092	2.071	2.450
2023	3.609	1.275	1.211	1.481	1.767	1.951	1.926	2.207
2024	4.433	1.361	1.365	1.650	2.052	2.180	2.043	2.854

In Limburg (1.650), Brussel (1.365) en in de stad Gent (1.361) ligt het aantal uitgereikte attesten lager.

Figuur 8.14: Evolutie personen met een inburgeringattest zonder contract te ondertekenen, 2018-2024

Sinds 1/3/2022 is het verplicht om minstens één trajectonderdeel op te nemen in het contract en zo 'lege' contracten te vermijden. Personen met een contract vóór 1/1/2024 die kunnen aantonen dat ze reeds niveau A2 behaald hebben voor NT2, geslaagd zijn op de vrijstellingstoets MO en sinds 1/3/2022 ook ingeschreven zijn bij VDAB (of vrijgesteld zijn voor dit onderdeel), krijgen een inburgeringsattest zonder een inburgeringscontract te ondertekenen³². Voor verplichte inburgeraars die na 1/1/2024 een inburgeringscontract ondertekenen, komt er ook het participatie-en netwerktraject bij.

De aantallen personen die een attest hebben behaald zonder een inburgeringscontract te ondertekenen worden weergegeven in figuur 8.4. Het is duidelijk dat er sinds 2022 meer personen deze situatie hebben. De toegankelijke vrijstellingstoets MO en het niet meer mogelijk maken van 'lege contracten' zijn hiervoor de grootste verklaring. Van de personen die in 2024 een attest behaalden zijn er mensen die vele jaren eerder voor het eerst doelgroep van inburgering werden. Het aantal personen dat een attest behaalde zonder een inburgeringscontract te ondertekenen, steeg in 2024 tot 1.800. Dit is een stijging van 16% ten opzichte van 2023 en een stijging van 63% ten opzichte van 2022.

³² Het participatie of netwerktraject maakt pas sinds 1/1/2024 deel uit van het inburgeringscontract.

9. CIVIELE TESTEN NEDERLANDS

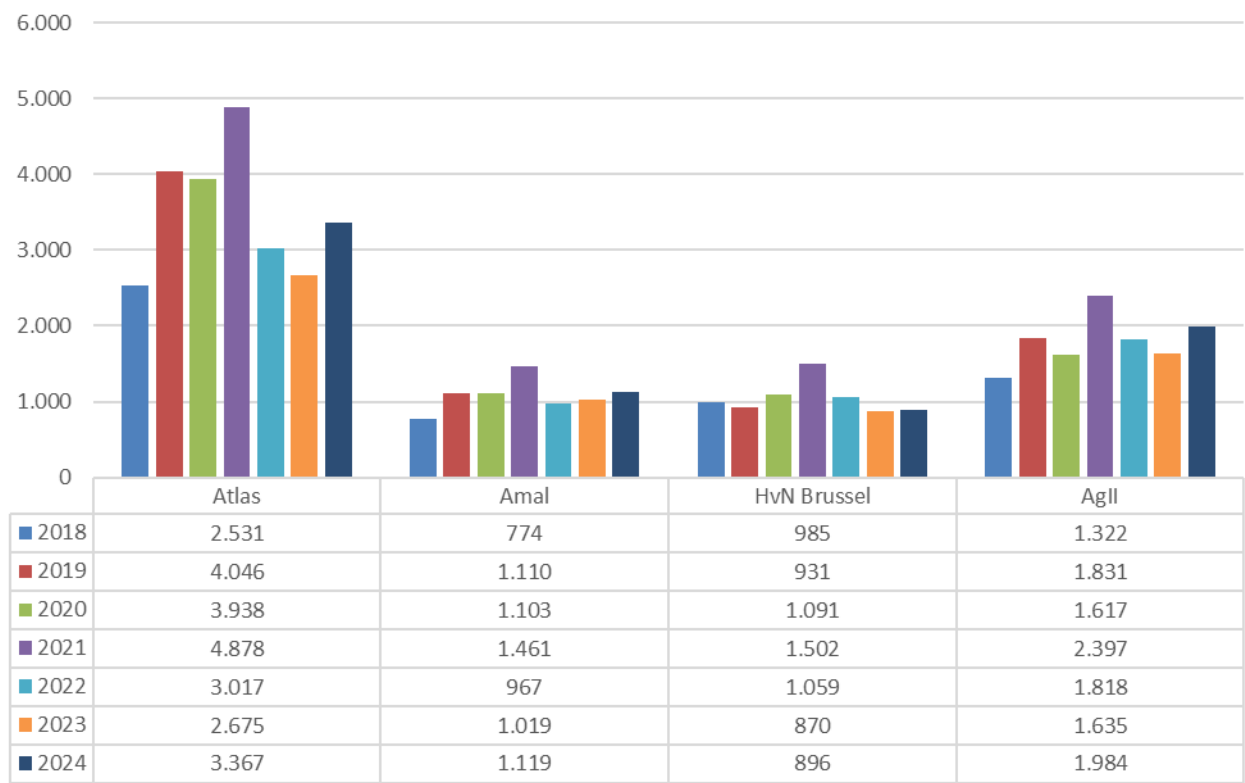
Anderstalige burgers kunnen omwille van verschillende redenen nood hebben aan een attest om hun niveau Nederlands aan te tonen. Dit is bijvoorbeeld vereist voor bepaalde jobs of wanneer men de Belgische nationaliteit wil verkrijgen. Om hier aan tegemoet te komen, werden testen ontwikkeld die voldoen aan de voorwaarden van het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen (ERK). De testen schatten de taalniveaus A1 t.e.m B2 op vlak van lezen, luisteren, spreken en schrijven in.

De agentschappen bieden deze testen aan sinds 15 februari 2018. Ervoor werden ook al taaltesten afgenomen, maar dit gebeurde in het kader van een testperiode. De taaltesten werden tot eind februari 2022 kosteloos afgenomen. Vanaf 1 maart 2022 betaalt men 90 euro voor mondelinge vaardigheden en 90 euro voor schriftelijke vaardigheden, tenzij de test wordt afgenomen om een vrijstelling te bekomen voor inburgering, dan is deze gratis

Voor men van start gaat met de effectieve taaltest, kan een vrijblijvende pre-screening afgenomen worden die de slaagkansen voor de test inschat. Deze is gratis. De eigenlijke taaltest bestaat uit de testonderdelen lezen, luisteren, schrijven en spreken. Men kan aan elk testonderdeel afzonderlijk deelnemen, maar de test is zo georganiseerd dat enerzijds de onderdelen lezen en luisteren en anderzijds de onderdelen schrijven en spreken op twee verschillende testmomenten worden afgenomen. Er is sprake van een getrapt testsysteem: men mag pas deelnemen aan de testonderdelen schrijven en spreken nadat men is geslaagd voor de onderdelen lezen en schrijven.

9.1 AFGELEGDE TESTEN

Figuur 9.1.1: Aantal afgelegde pre-screenings en testonderdelen lezen, luisteren, schrijven en spreken, 2018-2024, per agentschap

Civiele testen worden het vaakst afgelegd in Atlas. In 2024 werden er 3.367 pre-screenings en testonderdelen afgenomen door Atlas. Bij het Vlaams Agentschap ligt dit aantal op 1.984. Het Huis van het Nederlands Brussel en Amal namen respectievelijk 896 en 1.119 pre-screenings en testonderdelen af. In 2024 is er een stijging van 19% t.o.v. 2023. De sterkste stijging vond plaats bij Atlas (+26%) en het Vlaams Agentschap (+21%). Tussen 2021 en 2022 was wel een sterke daling omwille van het betalend maken van de testen sinds 1/3/2022. Een persoon kan meerdere screenings afleggen. In totaal werden er in 2024 7.366 testen afgenomen bij 2.293 unieke personen. Dit is een stijging met 19% t.o.v. 2023 toen er 6.186 testen werden afgelegd.

9.2 TESTDOELEN

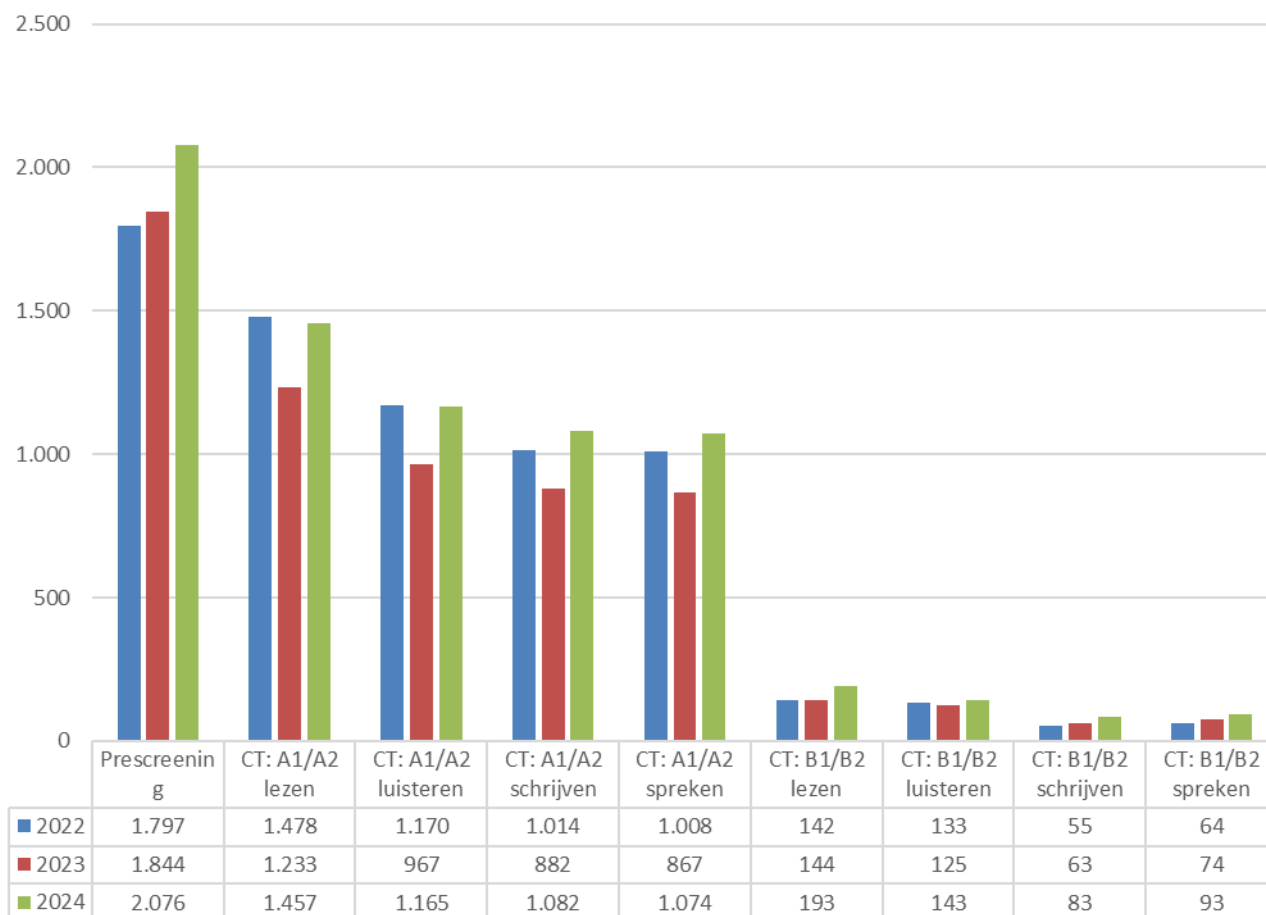
Tabel 9.2.1: Aantal afgelegde pre-screenings en testonderdelen lezen, luisteren, schrijven en spreken, 2018-2024, naar testdoel

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Inburgering - vrijstelling NT2 cursus	1.429	1.936	2.253	3.729	3.997	3.905	4.606
Nationaliteit	3.582	5.103	3.613	4.376	1.770	1.242	1.427
Taxisector			810	686	303	242	346
Student Hoger Onderwijs	42	218	291	375	159	181	187
Onderwijs werk B2	95	118	68	144	62	105	112
kandidaat sociaal tolken		1	210	260	112	117	73
Werkgever	14	22	37	38	24	13	67
Eigen interesse	34	73	46	149	48	26	44
K&G Begeleider	56	46	60	116	22	13	35
Onderwijs werk A2	4	6	25	16	21	5	21
K&G Verantwoordelijke	9	30	32	23	16	16	8
Onderwijs werk B1	8	10	6	9	3	5	8
Openbare besturen B1	18	9	12	10	5	10	3
GBBW	6	7	9	11	9	4	3
wooncode	4	7	4	20		11	3
Openbare besturen A2	15	17	6	26	5	3	1
COC	3	3	56				
overige	293	312	211	250	305	291	422
totaal	5.612	7.918	7.749	10.238	6.861	6.199	7.366

In 2024 werd het grootste deel van de testen afgelegd om een vrijstelling voor het onderdeel NT2 in het kader van inburgering te behalen, namelijk 4.606 testen of 63%. Enkel voor dit doel zijn de testen niet betalend. 19% van de testen werd afgelegd in het kader van nationaliteitsverwerving. Het aantal testen voor een vrijstelling NT2 steeg elk jaar. De stijging in 2024 t.o.v. 2023 bedraagt 18%. Het aantal testen in het kader van nationaliteitsverwerving is wel gedaald sinds 2020 met 61%. Sinds 2020 gaf het nieuwe taxidecreet ook aanleiding tot heel wat testen, maar dat aantal is tussen 2022-2024 verminderd in vergelijking met 2020. Ook kandidaat sociaal tolken en studenten hoger onderwijs zijn afnemers van heel wat testen.

9.3 TESTTYPES EN -RESULTATEN

Figuur 9.3.1: Aantal afgelegde civiele testen, 2020-2024, naar testtype

Het aantal testen is op bijna alle niveaus gestegen. Het aantal prescreenings is gestegen met 13% van 1.844 naar 2.076 en A1/A2 testen kennen een stijging tussen de 18% (lezen) en 24% (spreken). Het aantal B1/B2 leestesten is het sterkst gestegen met 34% ten aanzien van 2023, gevolgd door B1/B2 schrijven (+32%) en B1/B2 spreken (+26%). Het gaat hier echter nog steeds over zeer kleine aantallen.

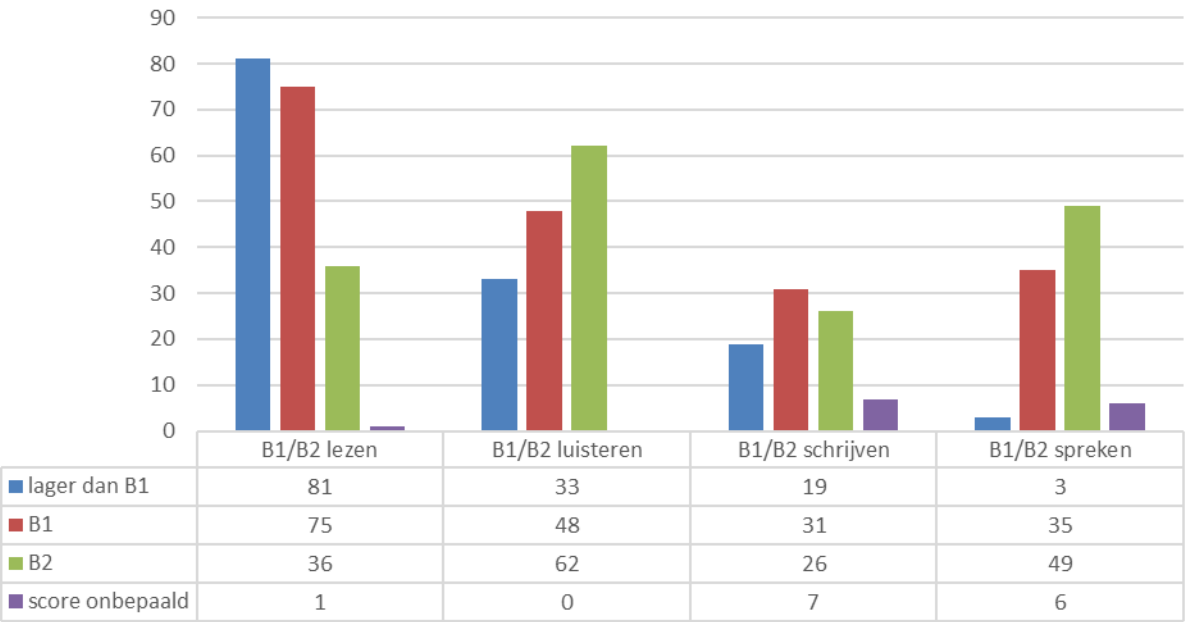
Testen op niveau A1/A2 worden veel vaker afgenomen dan de testen op niveau B1/B2. In 2024 werden bijvoorbeeld 1.457 leestesten op niveau A1/A2 afgenomen en 193 op niveau B1/B2. Dit heeft te maken met de testdoelen: voor inburgering en nationaliteitsverwerving (de meest voorkomende testdoelen) is een attest van niveau A2 nodig.

Verder zien we dat lees- en luistertesten vaker worden afgenomen dan schrijf- en spreektesten. Dit heeft te maken met het getrapt systeem. Kandidaten mogen enkel deelnemen aan de schrijf/spreektest nadat ze geslaagd zijn voor de lees/luistertest.

	A1/A2 lezen	A1/A2 luisteren	A1/A2 schrijven	A1/A2 spreken
lager dan A1	93	20	7	3
A1	322	68	86	37
A2	1.040	1.074	965	1.029
onbepaald	2	3	24	5

////////////////////////////////////

Figuur 9.3.3: Resultaten lezen, luisteren, schrijven en spreken, testniveau B1/B2, 2024

Van de deelnemers aan de leestesten op niveau B1/B2 behaalt 39% B1 en 19% B2. Voor luisteren behaalt 34% B1 en 43% B2. Voor schrijven behaalt 37% B1 en 31% B2. Voor spreken ten slotte behaalt 38% B1 en 53% B2. Maar de aantallen liggen laag waardoor spreken over percentages eigenlijk weinig zegt.

De slaagpercentages op de schrijf- en spreektesten liggen ook hier hoger (wat opnieuw deels te verklaren valt door het getrapt systeem). De absolute cijfers in de grafiek tonen ook hier aan dat luisteren het vlotst lukt en schrijven het moeilijkst is.

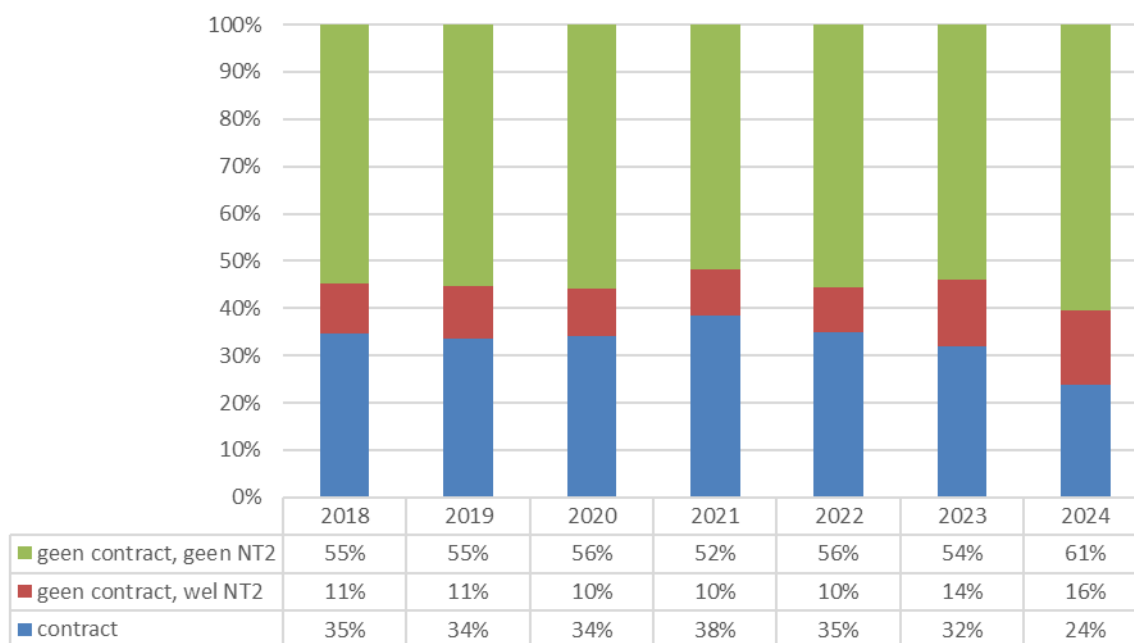
10. BEREIK EN UITVAL

In dit hoofdstuk bekijken we of nieuwkomers (=de instroom), zich ook effectief aanmelden, een inburgeringscontract ondertekenen en het traject met succes beëindigen. We bekijken met andere woorden het bereik en de uitval.

Sommige rechthebbende nieuwkomers kiezen ervoor enkel NT2 te volgen, maar geen inburgeringscontract te ondertekenen. Dit komt eerst aan bod. Nadien gaan we in detail in op de cohorte nieuwkomers (instroom) van het jaar 2020. Omdat er in Brussel geen kwantitatief zicht is op het aantal nieuwkomers, bekijken we de situatie in Brussel vanaf aanmelding tot inburgeringsattest.

10.1 AL DAN NIET INBURGERINGSCONTRACT EN/OF NT2

Figuur 10.1.1: Status contract & NT2 bij personen met een eerste instroom in 2018-2024, 31/5/2024, naar jaar instroom

In bovenstaande figuur geven we weer of nieuwkomers al dan niet een inburgeringscontract ondertekenen en al dan niet starten met NT2.

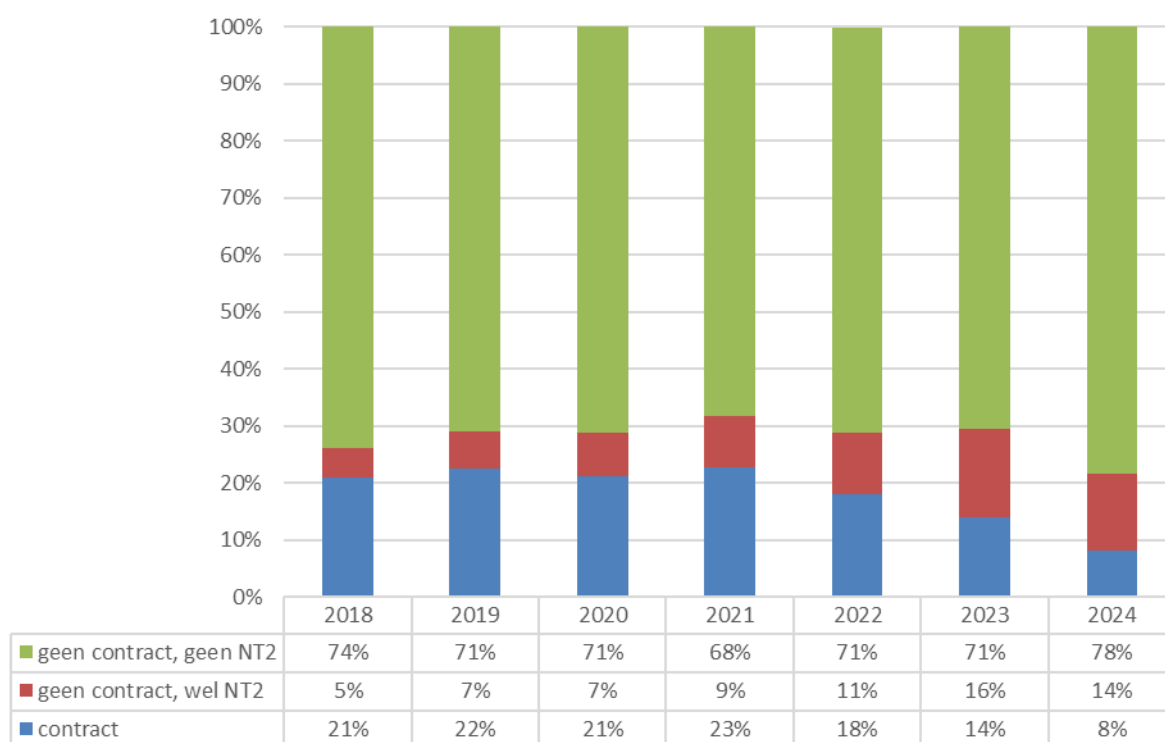
- **Contract:** deze personen hebben een contract ondertekend en starten ook met NT2. Zij die een attest hebben behaald op basis van vrijstellingen tellen we hier ook bij.

- Geen contract, wel NT2: deze personen kiezen ervoor geen inburgeringscontract te ondertekenen maar wel om te starten met NT2
- Geen contract en geen NT2: deze nieuwkomers worden niet bereikt door inburgering en volgen ook geen NT2.

De cijfers van het laatste jaar zijn steeds voorlopig. Zo zien we dat van de instroom van 2023 er in de meting van vorig jaar 27% een contract met NT2 had ondertekend. Een klein jaar later op 30/4/2024 (deze meting) heeft van dezelfde groep ondertussen 32% een contract.

Over het algemeen stellen we vast dat 24% tot 36% van de nieuwkomers een contract ondertekent en 10% tot 16% daarbovenop enkel NT2 volgt. Ongeveer 55% van de nieuwkomers in het Vlaamse Gewest wordt niet bereikt met inburgering of met NT2. In 2023 en 2024 zien we wel dat het aandeel nieuwkomers dat er voor kiest enkel NT2 te volgen, groter is dan voorheen.

Figuur 10.1.2: Status contract & NT2 bij rechthebbende personen met een eerste instroom in 2018-2024, 30/4/2025, naar jaar instroom

De voorbije jaren kiezen meer nieuwkomers ervoor om enkel NT2 te volgen en geen inburgeringscontract te ondertekenen. Dit aandeel stijgt van 5% in 2018 naar 16% in 2023. Het aandeel van 2024 zal waarschijnlijk nog stijgen omdat personen soms pas na een jaar kiezen om inburgering of NT2 te volgen. In de periode 2018-2021 koos ongeveer 21% van de rechthebbende inburgeraars om een

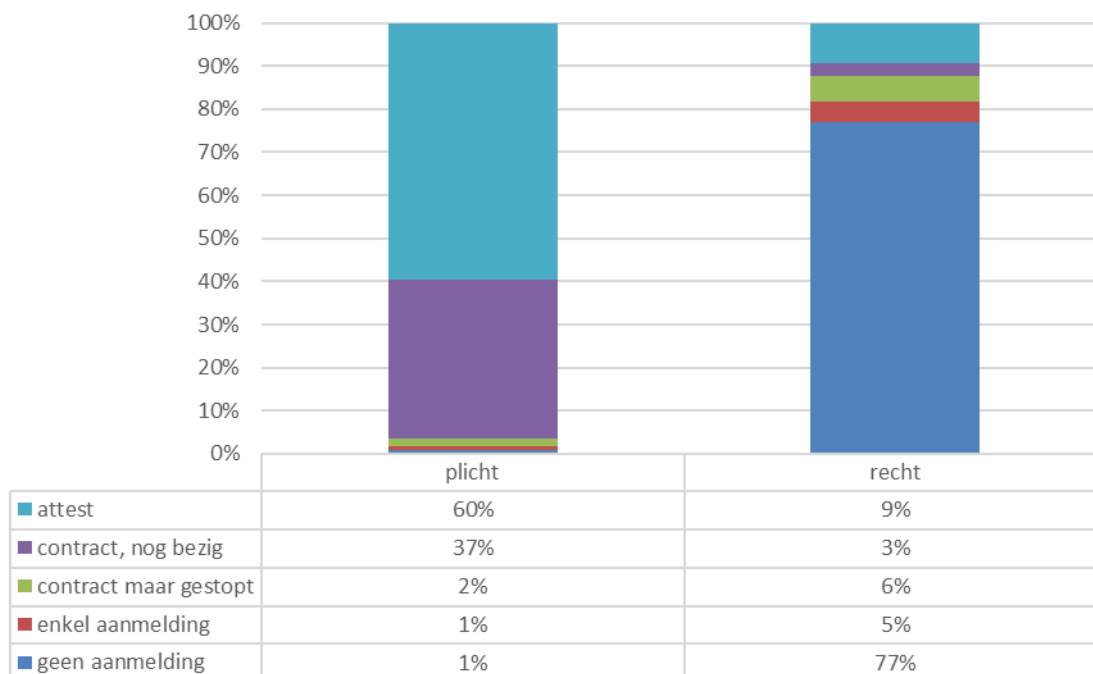
In het volgende onderdeel bekijken we het bereik en de uitval naargelang de verblijfsstatus en de doelgroep van de inburgeraars. Omdat inburgeraars er soms meerdere jaren over doen om een inburgeringsattest te behalen, bekijken we de instroom van het jaar 2022.

In dit onderdeel van het rapport gaan we na hoeveel inburgeraars het einde van het inburgeringstraject halen en wie afhaakt. Heel wat rechthebbende inburgeraars krijgen een uitnodigingsbrief maar melden zich nooit aan. Hun traject eindigt daar. Anderen melden zich aan maar ondertekenen geen inburgeringscontract. Een deel van hen volgt enkel NT2 . Nog anderen, die wel een inburgeringscontract ondertekenen, haken af in de loop van hun traject en natuurlijk behaalt een groot deel van zij die een contract ondertekenden, ook hun inburgeringsattest.

We bekijken de instroom van 2022 omdat de meeste van die inburgeraars hun traject reeds hebben afgerond. Ook een groot deel van de traaglerenden die een langer NT2-traject afleggen zouden klaar moeten zijn.

- geen aanmelding: zij hebben zich na de uitnodigingsbrief niet aangemeld bij één van de drie agentschappen
- enkel aanmelding: zij hebben zich aangemeld maar hebben geen inburgeringscontract ondertekend
- contract maar gestopt: zij hebben een contract ondertekend maar zijn niet gestart met de opleidingen of zijn afgehaakt vooraleer te voldoen aan de voorwaarden om een attest te behalen
- contract, nog bezig: zij voldoen nog niet aan de voorwaarden om een attest te behalen maar hun traject is nog niet afgesloten, zij zijn dus nog bezig.
- attest: zij hebben met succes het inburgeringstraject doorlopen.

Figuur 10.2.1: Aandeel meerderjarige inburgeraars met een eerste instroom³³ in 2022 naar doelgroep & status aanmelding & contract, in %

De stand van zaken voor personen met instroom in 2022 werd berekend op 30/4/2025.

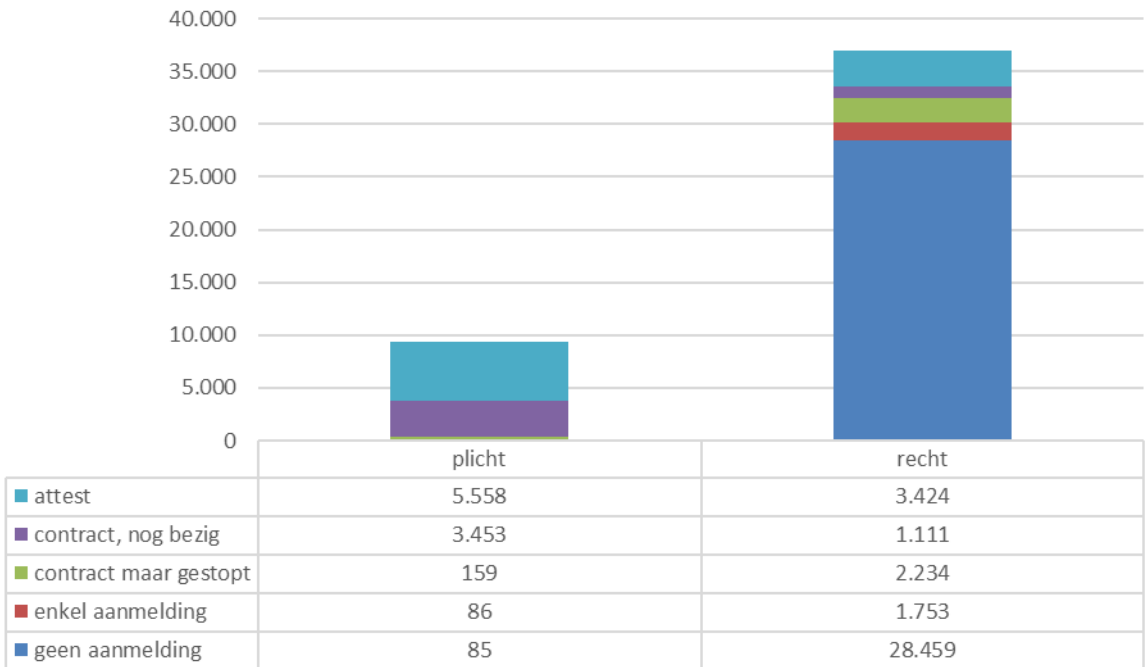
In figuren 10.2.1 en 10.2.2 zien we dat van de rechthebbende nieuwkomers van 2022 in het Vlaamse Gewest 3.424 personen (9%) een attest behaald hebben en 1.111 (3%) personen nog bezig zijn. De grotere meerderheid heeft zich nooit aangemeld (77%) en een minderheid is gestart maar is gestopt (6%).

Voor verplichte inburgeraars ziet het er helemaal anders uit: 5.558 nieuwkomers (60%) hebben een attest behaald en 3.453 nieuwkomers (37%) zijn nog bezig. Een minderheid is afgehaakt nadat het contract is ondertekend (2%).³⁴

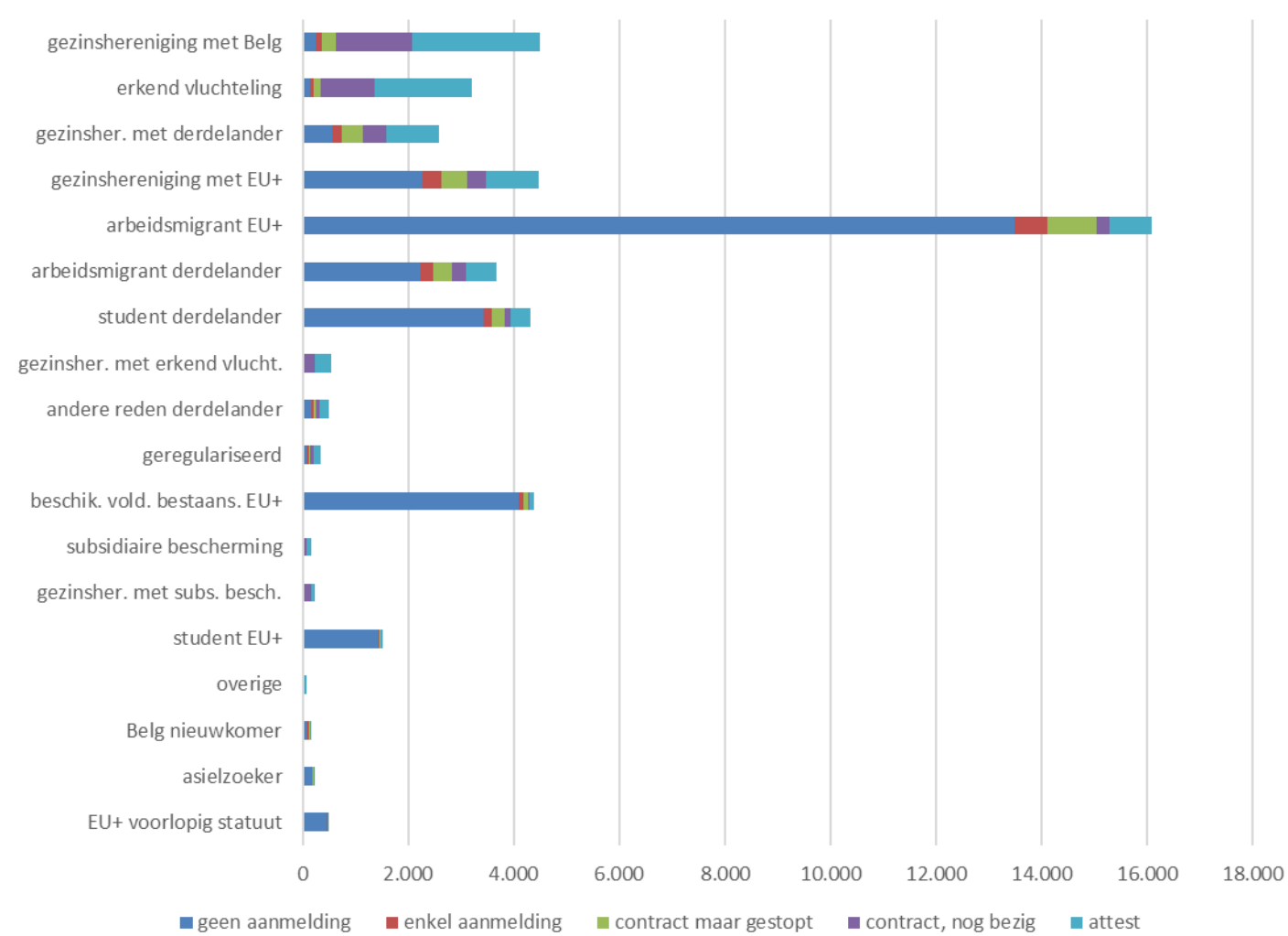
³³ Instroom is zoals bij het tweede hoofdstuk: voor het eerst gevestigd in het Vlaamse Gewest met een verblijf van meer dan drie maanden.

³⁴ Omdat inburgeraars in de loop van hun traject van doelgroep kunnen veranderen en dit relevant is voor uitval, kijken we naar de laatst gekende doelgroep van een persoon. Voor personen met een ongekende laatste doelgroep, kijken we naar de doelgroep bij het begin van hun traject.

**Figuur 10.2.2: Aantal meerderjarige inburgeraars met een eerste extractie in 2022, naar doelgroep & status
aanmelding & contract, in absolute aantallen**

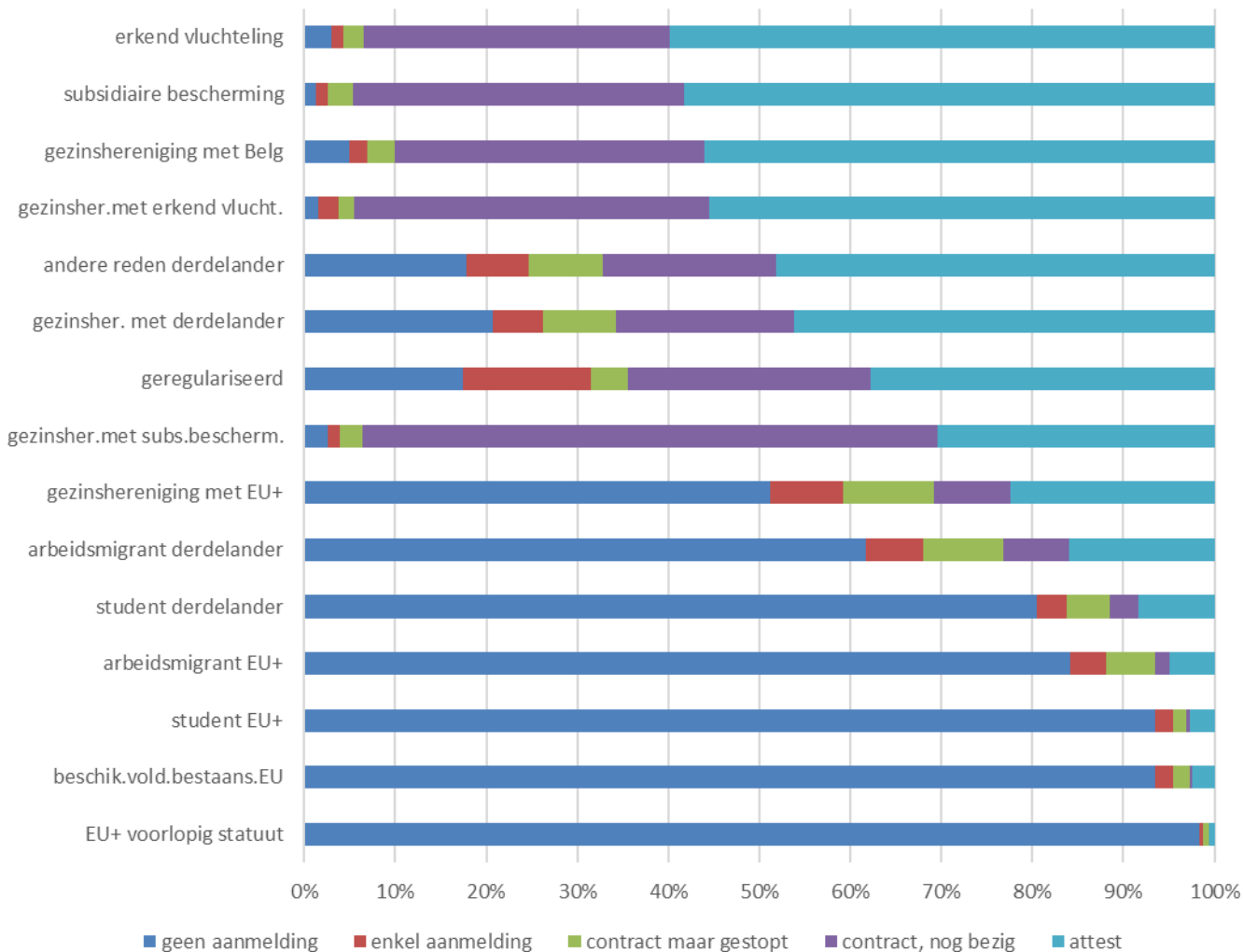

Figuur 10.2.3: Aantal meerderjarige inburgeraars met een eerste extractie in 2022 op 30/4/2025, naar verblijfsstatus & status aanmelding & contract, rechthebbend en verplicht samen

De figuur geeft bereik en uitval aan per verblijfsstatuut, waarbij gesorteerd is op het aantal personen met een inburgeringsattest. Bovenaan staan de statuten die in absolute aantallen het meeste inburgeringsattesten behalen, onderaan het minst. Gezinsherenigers met Belgen, erkend vluchtelingen en gezinsherenigers met derdelanders behalen in absolute aantallen de meeste inburgeringsattesten. Zij zijn meestal verplicht inburgering te volgen. Van de grote groep EU+ arbeidsmigranten meldt de grote meerderheid zich niet aan om inburgering te volgen.

Figuur 10.2.4: Aandeel meerderjarige inburgeraars met een eerste extractie in 2022 op 30/4/2025 naar verblijfsstatus & status aanmelding & contract, rechthebbend en verplicht samen

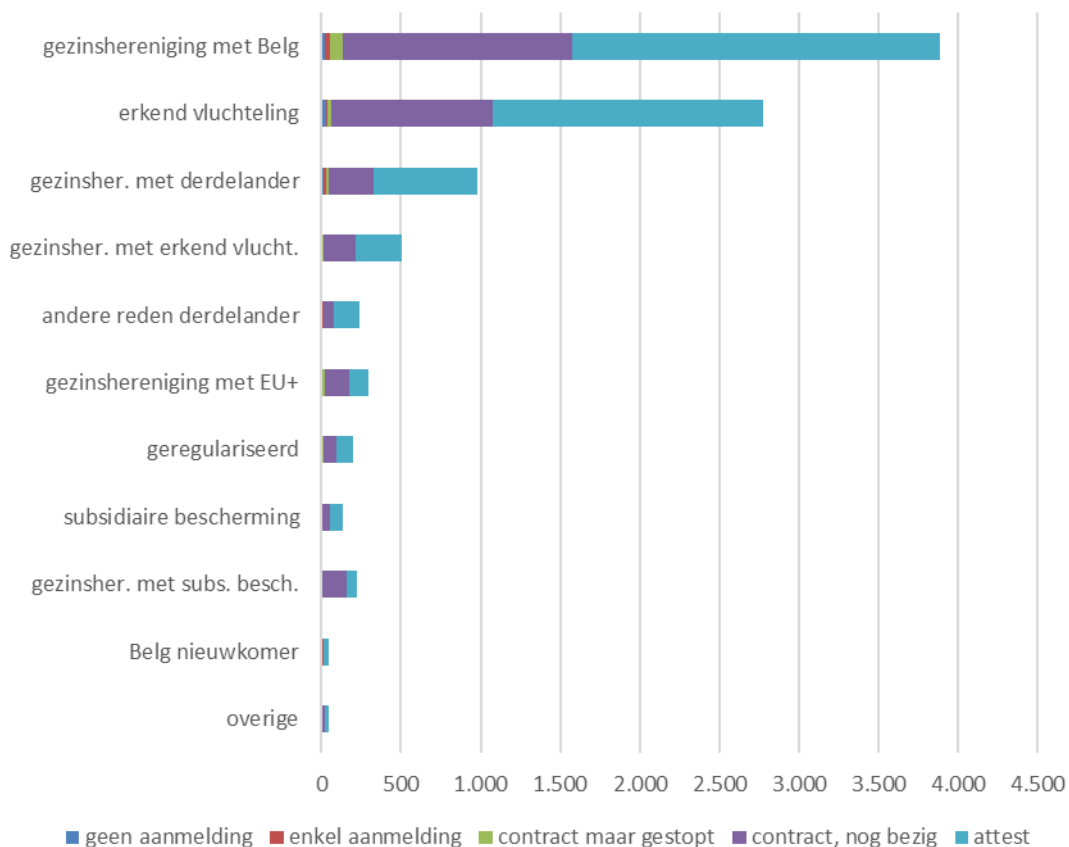

Bovenstaande grafiek geeft aan hoe het bereik en de uitval eruit ziet per verblijfsstatus. Bovenaan staan de verblijfsstatuten die relatief het vaakst een attest behalen en onderaan de statuten die dit het minst vaak behalen. Erkend vluchtelingen, subsidiair beschermden en gezinsherenigers met Belgen behalen relatief het vaakst een inburgeringsattest. Beschikkers over voldoende bestaansmiddelen, studenten, arbeidsmigranten en andere EU+-inwoners, allen rechthebbend, behalen in verhouding het minst vaak een inburgeringsattest.

10.3 BEREIK EN UITVAL VAN VERPLICHTE INBURGERAARS

Hierna bekijken we van naderbij de groep van verplichte³⁵ inburgeraars naar verblijfsstatus. De eerste grafiek geeft absolute aantallen weer, de tweede de relatieve aandelen.

Figuur 10.3.1: Aantal verplichte inburgeraars met een eerste extractie in 2022 naar verblijfsstatus en status aanmelding en contract, 30/4/2025

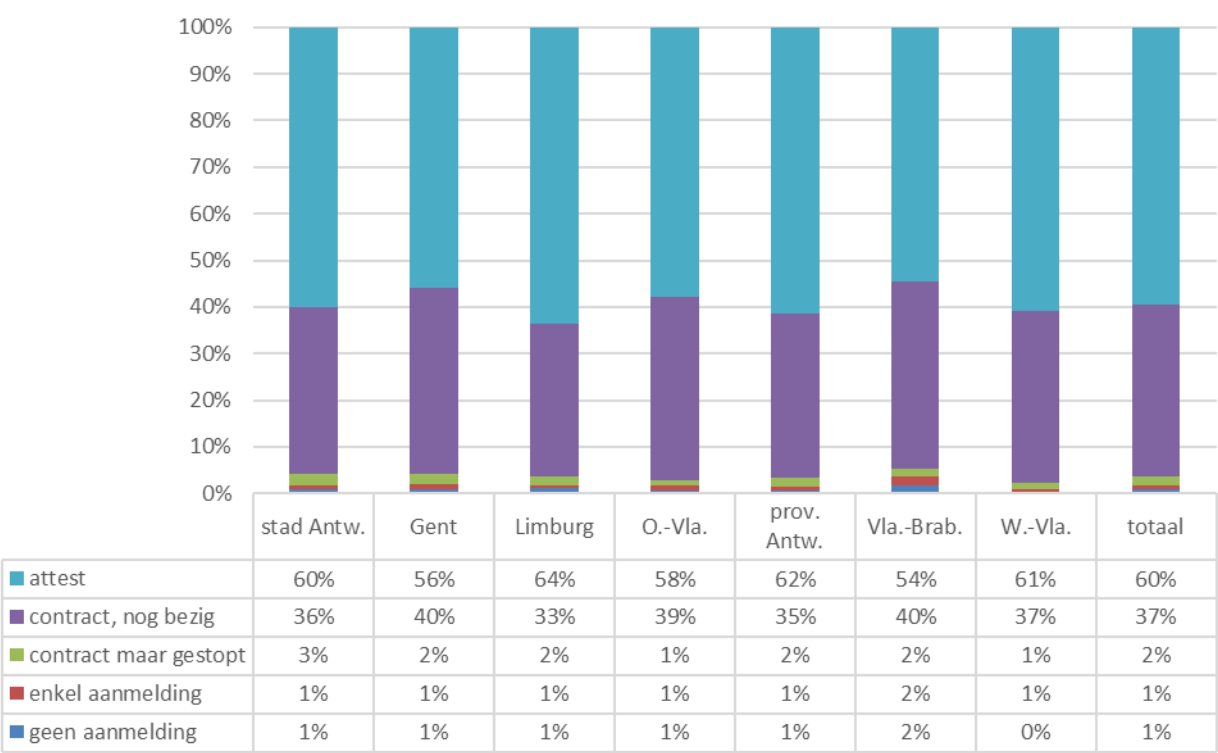
Zoals ook al bleek uit het algemene beeld, heeft de meerderheid van de verplichte nieuwkomers van 2022 zijn of haar attest behaald. Toch zien we dat een aanzienlijk deel van hen nog bezig is, vooral bij gezinsherenigers met Belgen, erkend vluchtelingen. Een minderheid is gestopt.

³⁵ Volgens de gegevens waarover we beschikken uit het rijksregister vermoeden we dat ze verplicht inburgeraar zijn. In de praktijk blijken er fouten in het rijksregister of kunnen bijkomende (verblijfs)documenten aantonen dat de persoon toch niet verplicht inburgeraar is.

Categorie	geen aanmelding	enkel aanmelding	contract maar gestopt	contract, nog bezig	attest
andere reden derdelander	2%	2%	2%	24%	70%
gezinsher. met derdelander	1%	1%	2%	29%	67%
erkend vluchteling	1%	1%	1%	36%	61%
gezinshereniging met Belg	1%	1%	2%	36%	60%
subsidaire bescherming	1%	1%	2%	38%	60%
gezinsher. met erkend vlucht.	1%	1%	1%	40%	57%
geregulariseerd	1%	2%	2%	42%	53%
gezinshereniging met EU+	1%	2%	4%	51%	42%
gezinsher. met subs. besch.	1%	1%	2%	64%	32%

////////////////////////////////////

Figuur 10.3.3: Aandeel verplichte inburgeraars met een eerste extractie in 2022, naar regio van instroom en status aanmelding en contract, 30/4/2025

We bekijken nog steeds de verplichte nieuwkomers van het Vlaamse Gewest met een contract in 2022. Aangezien sommige nieuwkomers aankomen in één regio en in de loop van hun traject verhuizen naar een andere regio, zijn deze cijfers lichtjes beïnvloed door deze verhuizers.

Enkel in Vlaams-Brabant meldde 2% nooit aan. In de andere regio's gaat het om 1%. Ook het aandeel dat zich aanmeldde, maar geen contract ondertekende (bv. omdat men toch geen doelgroep van inburgering bleek), is in alle regio's beperkt, net als het aandeel verplichte inburgeraars dat stopt³⁶.

Het aandeel personen dat een contract heeft ondertekend maar nog bezig is, is het laagst in Limburg (33%) en het hoogst in Gent (40%), Vlaams-Brabant (40%) en Oost-Vlaanderen (39%).

Het aandeel personen dat een attest behaald heeft, ligt het hoogst in Limburg (64%) en het laagst in Vlaams-Brabant (54%).

Het is ook nuttig om te bekijken hoe het bereik en de uitval eruitzien naargelang het ingeschat (taal)leervermogen.

³⁶ Verplichte inburgeraars kunnen stoppen omdat ze geen doelgroep van inburgering meer zijn (vb verhuis buiten Vlaanderen) of bijvoorbeeld omwille van medische redenen. Wie zonder geldige reden stopt, wordt gesanctioneerd en moet alsnog inburgering volgen.

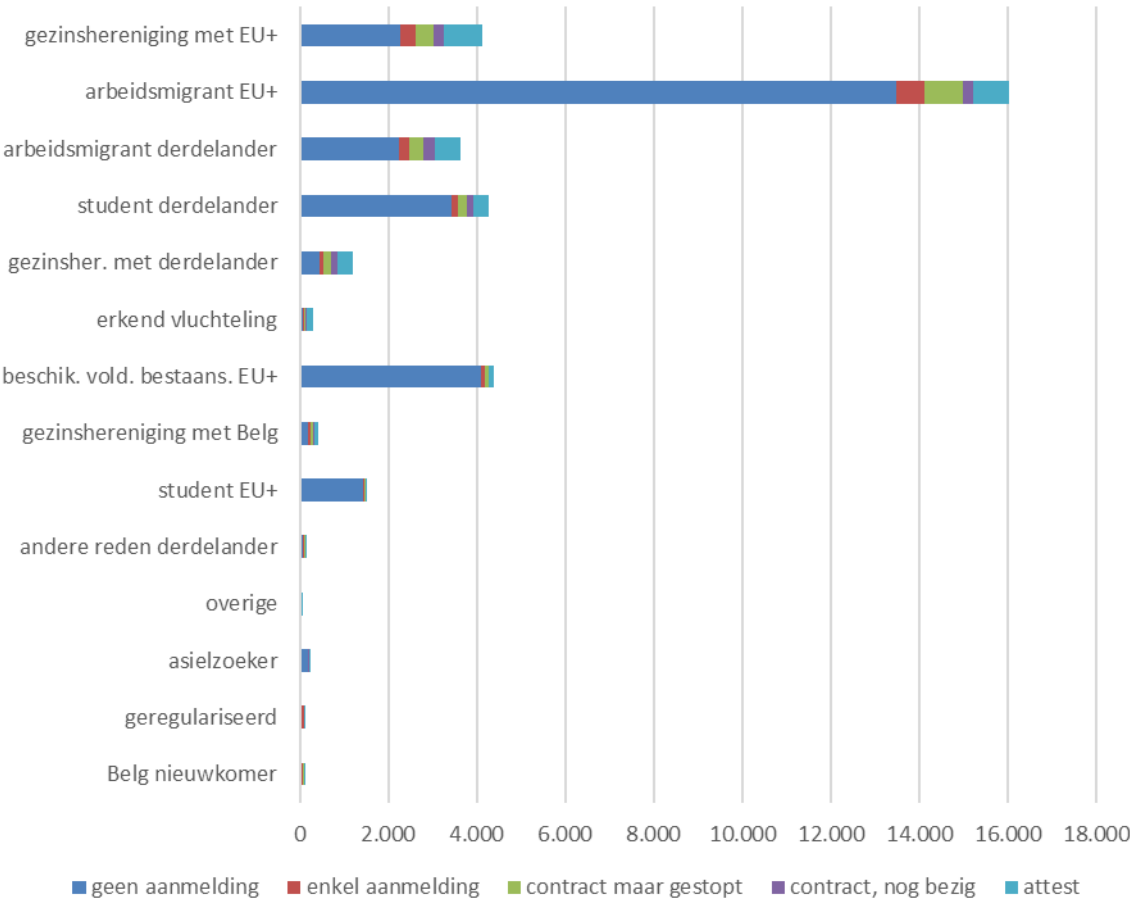
The chart displays the percentage distribution of contract types across five categories. The Y-axis represents the percentage from 0% to 100%. The X-axis categories are alfaklant, CBE, CVO verlengd, CVO standaard, and CVO verkort of UTC. The legend indicates five contract types: attest (teal), contract, nog bezig (purple), contract maar gestopt (green), enkel aanmelding (red), and geen aanmelding (blue).

	alfaklant	CBE	CVO verlengd	CVO standaard	CVO verkort of UTC
attest	523	157	822	2.679	1.209
contract, nog bezig	1.109	628	500	1.001	200
contract maar gestopt	20	35	25	61	16
enkel aanmelding	6	22	3	21	9
geen aanmelding	1	5	1	5	3

////////////////////////////////////

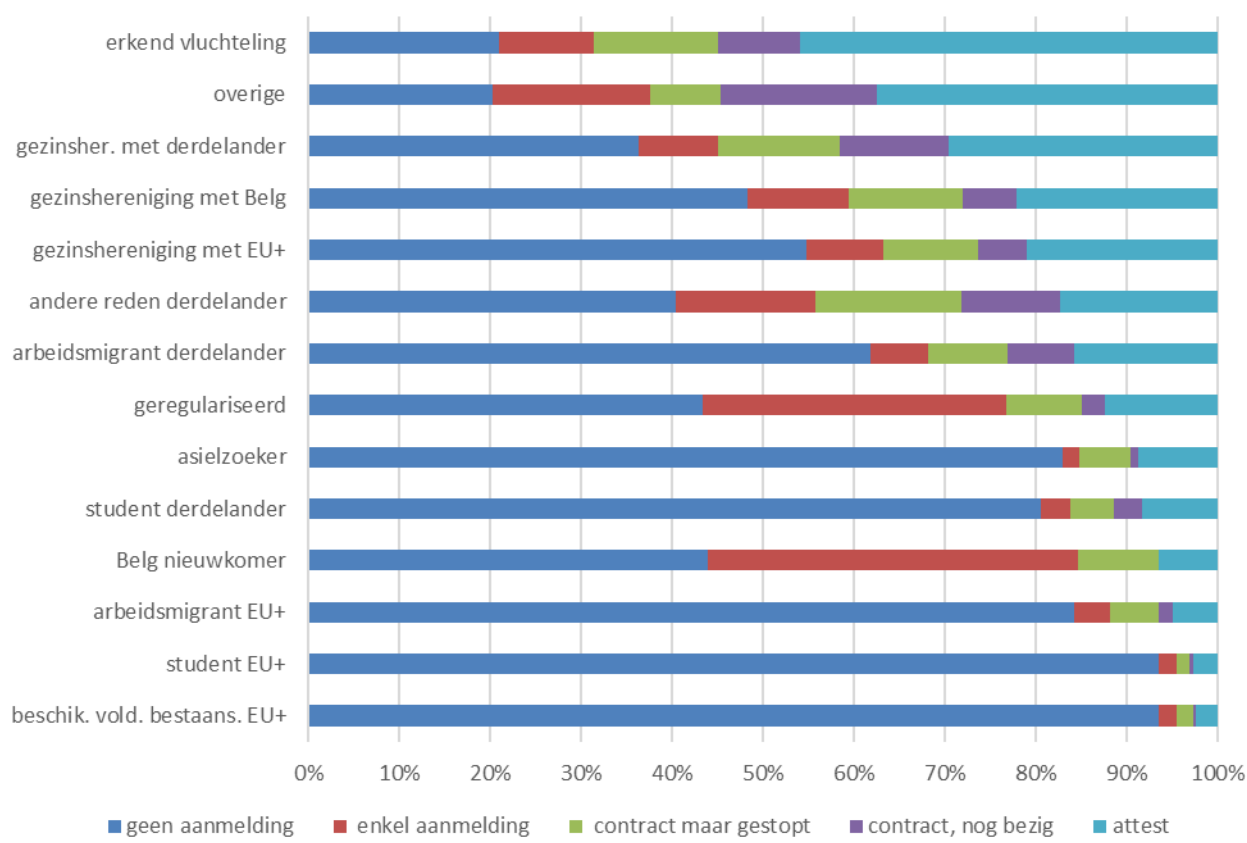
10.4 BEREIK EN UITVAL VAN RECHTHEBBENDE INBURGERAARS

Figuur 10.4.1: Aantal rechthebbende inburgeraars met een eerste extractie in 2022, 30/4/2025, naar verblijfsstatus en status aanmelding en contract

We bekijken het bereik en de uitval van de rechthebbende/vrijwillige nieuwkomers die zich in 2022 in het Vlaamse Gewest hebben gevestigd. In absolute aantallen zijn het vooral gezinsherenigers met EU+ en EU+ arbeidsmigranten die een inburgeringsattest behalen.

Figuur 10.4.2: Aandeel rechthebbende inburgeraars met een eerste extractie in 2022, 30/4/2025, naar verblijfsstatus en status aanmelding en contract

In relatieve aantallen zijn het vooral (rechthebbende) erkend vluchtelingen³⁷ die het meest een attest behalen. Bijna de helft van hen behaalde een attest. EU+-studenten, 'beschikkers over voldoende bestaansmiddelen' en EU+ arbeidsmigranten behalen in verhouding het minst een attest.

Bij de vrijwillige nieuwkomers zijn er niet alleen veel meer personen die niet starten, er zijn ook relatief meer personen die starten maar onderweg stoppen. Een aantal categorieën zoals erkend vluchteling en gezinshereniging met Belg zijn in eerste instantie verplicht nieuwkomer. Wanneer zij vrijgesteld worden van de verplichting, hebben zij het recht te stoppen met hun inburgeringstraject. Een deel doet dit ook. Zij zitten vervat in de categorie 'contract maar gestopt', samen met personen die geen doelgroep van inburgering meer zijn, bijvoorbeeld omdat ze niet meer in Vlaanderen wonen.

³⁷ De meerderheid van erkend vluchtelingen is verplicht om inburgering te volgen.

	stad Antw.	Gent	Limburg	O.-Vla.	prov. Antw.	Vla.-Brab.	W.-Vla.	totaal
attest	14%	11%	9%	8%	9%	7%	10%	9%
contract, nog bezig	4%	5%	2%	4%	2%	2%	3%	3%
contract maar gestopt	11%	5%	6%	6%	5%	4%	6%	6%
enkel aanmelding	9%	2%	4%	5%	5%	3%	4%	5%
geen aanmelding	62%	76%	79%	77%	79%	84%	78%	77%

Omdat we geen instroomcijfers gebruiken over Brussel, geeft volgende grafiek het bereik en de uitval weer vanaf aanmelding in 2022 met hierbij wel gegevens van regio Brussel.

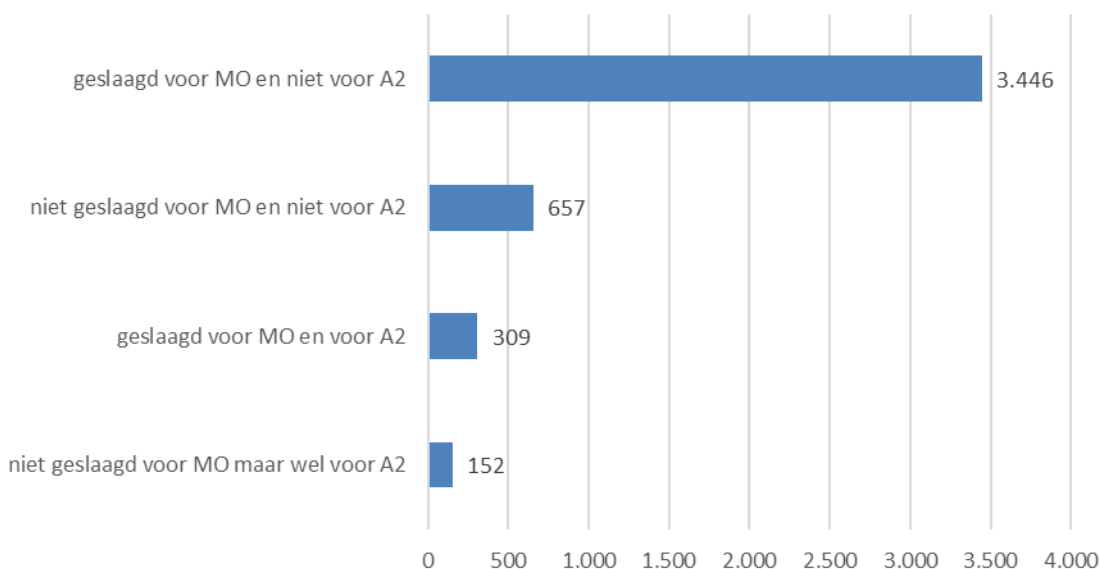
	stad Antw.	Gent	Brussels HG	Limburg	O.-Vla.	prov. Antw.	Vla.-Brab.	W.-Vla.	Totaal
■ attest	39%	57%	43%	50%	46%	55%	54%	51%	48%
■ contract, nog bezig	7%	11%	8%	5%	7%	5%	8%	6%	7%
■ contract maar gestopt	27%	24%	34%	27%	26%	24%	23%	26%	27%
■ enkel aanmelding	27%	8%	14%	18%	21%	17%	15%	17%	18%

////////////////////////////////////

10.5 NOG BEZIG, VOOR NT2 OF VOOR MO?

In totaal zijn op 30/4/2025 4.564 personen met een eerste extractie in 2022 nog bezig met hun inburgeringstraject. We gaan na met welk onderdeel ze nog bezig zijn: MO of NT2.

Figuur 10.5.1: Situatie voor MO en voor NT2 niveau A2 voor personen met extractie in 2022 die nog bezig zijn op 30/4/2025

We stellen vast dat de grote meerderheid (3.446 personen) klaar is met MO maar nog geen A2 behaald heeft. Slechts 152 personen hebben wel A2 behaald maar nog geen MO. 657 personen hebben noch voldaan aan NT2 noch aan MO. 309 personen zijn klaar met MO en A2 maar voldoen nog niet aan de voorwaarde voor een attest. Van die 309 zijn er slechts 4 personen zonder vrijstelling nog niet ingeschreven bij VDAB

Categorie	Aantal
geen A1	2.296
A1	1.759
A2	416
B1 of hoger	25

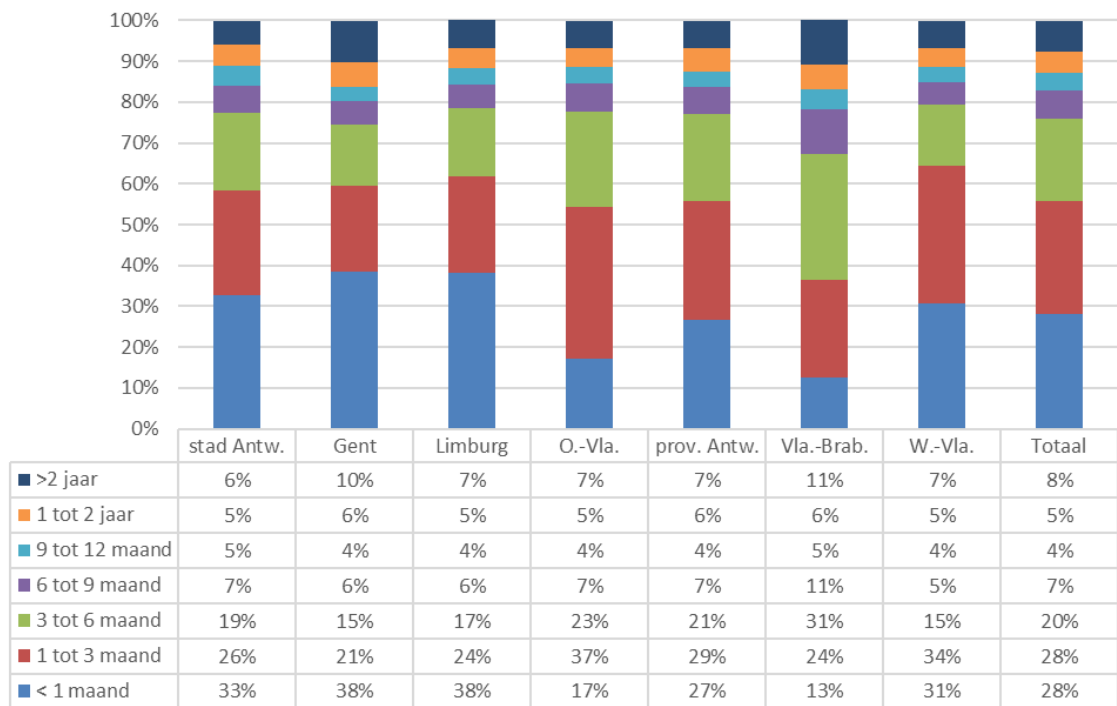
////////////////////////////////////

11. DUURTIJDEN VAN HET TRAJECT

In het volgende hoofdstuk bekijken we de duurtijden tussen de verschillende fases in het inburgeringstraject. De duurtijden tot het starten met MO en NT2 hebben we eerder beschreven in hoofdstuk 5. Hier bekijken we de duurtijd van instroom tot aanmelding, van aanmelding tot ondertekening van het inburgeringscontract en ten slotte de duurtijd van ondertekening van contract tot het behalen van het attest. We analyseren het jaar 2024 en kijken daarbij telkens terug. Van de aanmeldingen van 2024, wanneer zijn deze personen doelgroep van inburgering geworden? Van de contracten ondertekend in 2024, wanneer hebben zij zich aangemeld? Van de attesten in 2024, wanneer hebben zij een contract ondertekend? Personen kunnen in de loop van het traject verhuizen en kunnen hun traject tijdelijk stopzetten. We hebben deze personen en de periodes van onbeschikbaarheid er niet uitgefilterd. We kijken naar de regio van het eindpunt. Bij de duur tussen instroom³⁸ tot aanmelding³⁹ kijken we bijvoorbeeld naar de regio van aanmelding, bij de duur van aanmelding tot contract naar de regio waar het inburgeringscontract ondertekend werd. In dit hoofdstuk maken we geen onderscheid tussen rechthebbende en verplichte inburgeraars.

11.1 DUUR VAN INSTROOM TOT AANMELDING

Figuur 11.1.1: Aandeel inburgeraars met een eerste aanmelding in 2024 naar regio van aanmelding en duurtijd van eerste instroom tot eerste aanmelding

³⁸ voor het eerst een verblijf van meer dan drie maanden in Vlaanderen

³⁹ langskomen bij één van de agentschappen integratie en inburgering

Gemiddeld meldt 28% zich binnen de maand aan, 56% binnen de 3 maanden en 76% binnen de 6 maanden. Vooral in Vlaams-Brabant is het aandeel van personen dat zich op een korte tijd aanmeldt kleiner, namelijk 37% binnen de 3 maanden. Het hoogste aandeel personen dat zich binnen de 3 maanden aanmeldt is in West-Vlaanderen (64%), Limburg (62%) en Gent (60%). In totaal wachtte 13% van de personen langer dan 1 jaar om zich aan te melden, waarvan 8% meer dan 2 jaar.

Van iedereen met een eerste ondertekende contract berekenen we de tijd tussen de eerste aanmelding en ondertekening van dit contract.

	stad Antw.	Gent	Brussels HG	Limburg	O.-Vla.	prov. Antw.	Vla.-Brab.	W.-Vla.	totaal
>2 jaar	1%	2%	1%	1%	2%	1%	2%	1%	1%
1 tot 2 jaar	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
9 tot 12 maand	1%	0%	0%	1%	1%	2%	1%	1%	1%
6 tot 9 maand	2%	2%	1%	1%	4%	3%	2%	3%	2%
3 tot 6 maand	4%	6%	2%	4%	9%	9%	9%	9%	6%
1 tot 3 maand	9%	13%	6%	10%	16%	16%	16%	16%	12%
< 1 maand	81%	76%	89%	82%	66%	68%	68%	70%	76%

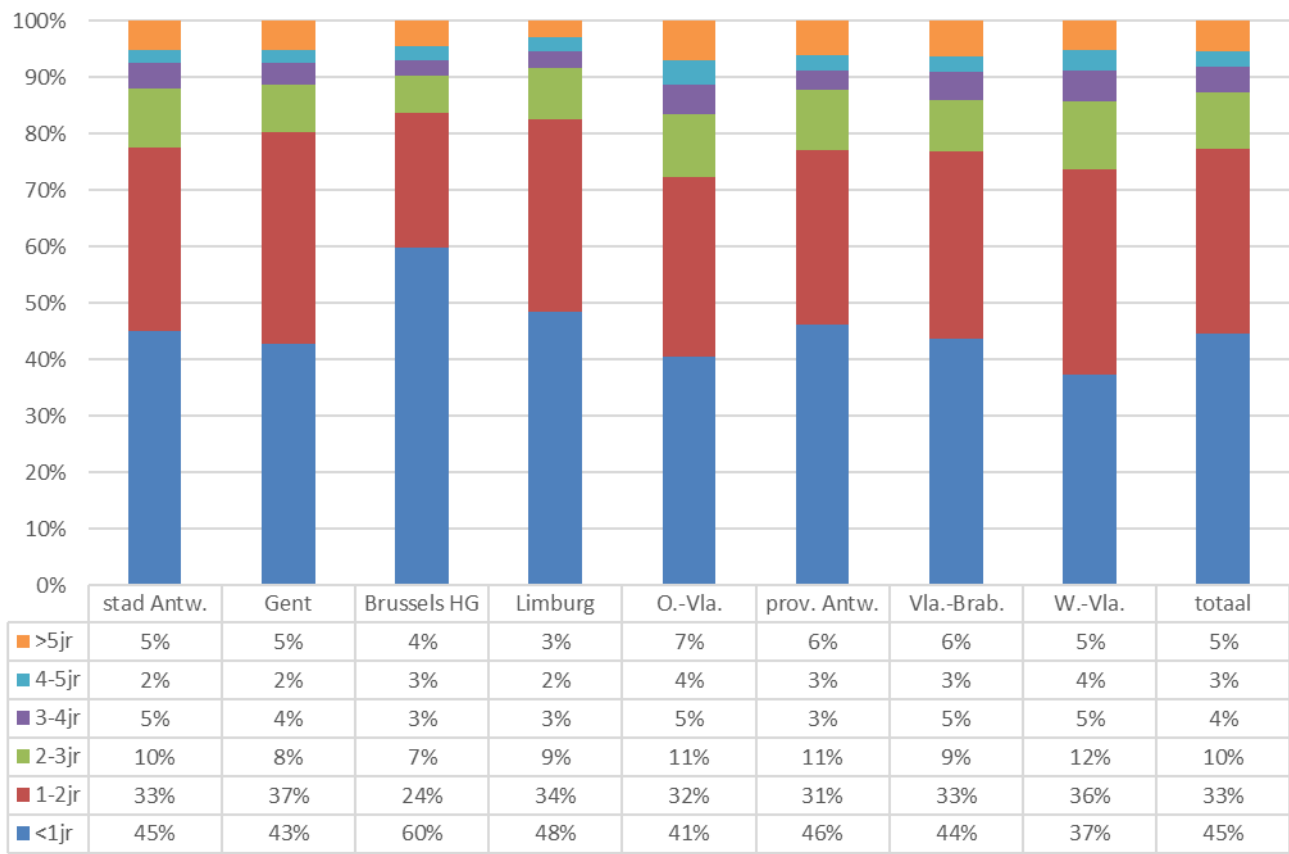
////////////////////////////////////

Limburg en stad Antwerpen ligt dit aandeel boven de 80% (met 82% en 81%) In de andere regio's ligt het aandeel van personen dat zich aanmeldde binnen de eerste maand tussen 66% en 76%. Het laagste aandeel werd vastgesteld in Oost-Vlaanderen.

11.3 DUUR VAN ONDERTEKENING CONTRACT TOT BEHALEN ATTEST

We berekenen bij iedereen die in 2024 een inburgeringsattest heeft behaald (zonder vrijstellingen), hoe lang geleden zij hun (laatste) inburgeringscontract hebben ondertekend.

Figuur 11.3.1: Aandeel inburgeraars met een inburgeringsattest in 2024, naar regio en duurtijd van ondertekening eerste contract tot behalen inburgeringsattest

We stellen vast dat gemiddeld 45% van de inburgeraars een attest behaalde binnen het jaar. In Brussel is dit percentage het hoogst met 60% en in West-Vlaanderen is dit het laagst met 37%.

In totaal is 77% klaar binnen 2 jaar. In Brussel (84%), Limburg (83%) en stad Gent (80%) zijn deze percentages het hoogst. Binnen de 3 jaar hebben gemiddeld 87% van de inburgeraars hun attest behaald.

Tabel 11.3.1: Mediane duur van contract⁴¹ tot attest in maanden naargelang profielkenmerken

Profiel inburgeraars	mediaan in 2022 ⁴²	mediaan in 2023	mediaan in 2024	N (2024)
Algemene mediaan	11	12	14	16.138
Doelgroep				
verplicht	14	15	18	8.004
rechthebbend	10	10	11	8.106
Advies taalleervermogen				
CBE alfa	47	48	45	619
CBE	40	40	37	670
CBE NT2	29	26	25	1.140
CVO verlengd	17	17	18	2.166
CVO standaard	10	10	12	7.436
CVO verkort/UTC	8	8	11	3.827
Aantal kinderen				
0 kinderen	10	11	13	12.030
1 kind	15	15	17	1.618
2 kinderen	15	16	18	1.338
3 kinderen of meer	25	26	26	1.152
Geslacht				
man	12	13	15	6.828
vrouw	11	11	13	9.310
Leeftijd				
18-29 jaar	11	12	15	6.528
30-39 jaar	11	12	14	5.966
40-49 jaar	13	12	12	2.683
50-59 jaar	14	13	13	776
60-73 jaar	11	12	8	140

⁴¹ Bij wie meer dan één contract heeft ondertekend, wordt naar het laatste contract gekeken.

⁴² Het gaat om attesten behaald in 2022

12. SANCTIONERING

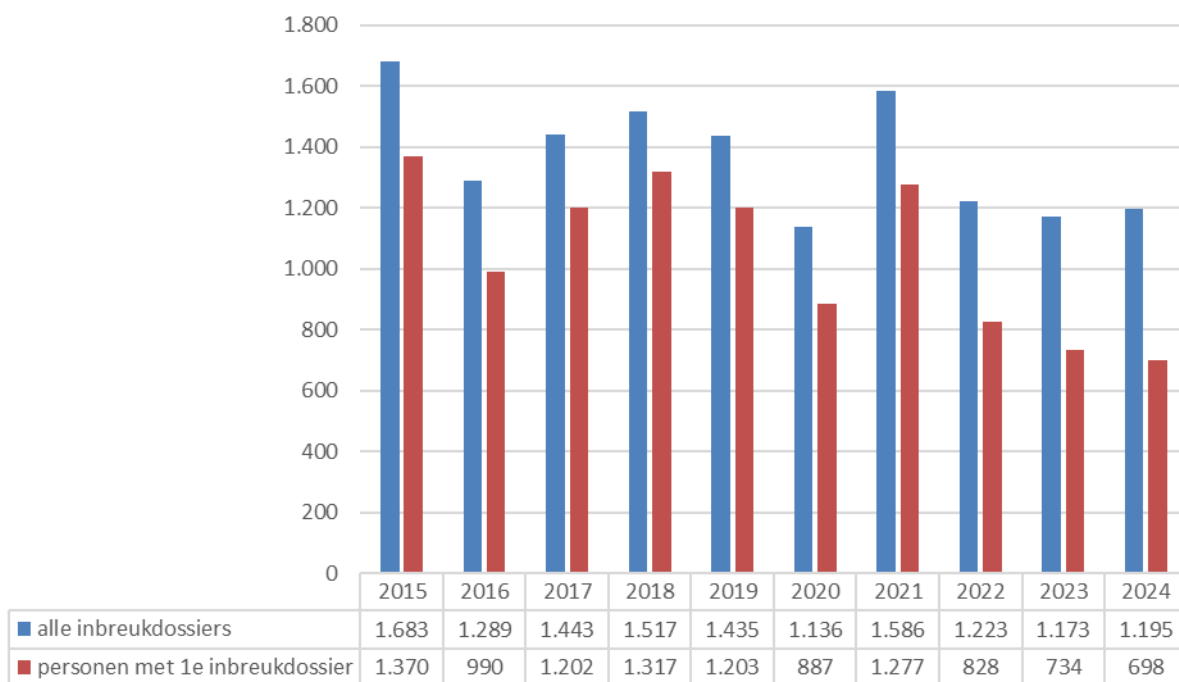
In dit hoofdstuk gaan we in op het aspect sanctionering. We focussen hierbij vooral op het aantal unieke personen met een inbreuk en het profiel van deze mensen.

Een inbreukdossier wordt opgestart door het Agentschap Binnenlands Bestuur nadat een inbreuk is vastgesteld door de Agentschappen Integratie en Inburgering en de inburgeraar zich niet in regel heeft gesteld. Personen die gesanctioneerd worden door OCMW of VDAB vallen niet onder dit handhavingsbeleid. Zij zijn niet opgenomen in deze cijfers. Buiten figuren 12.1.1 en 12.1.2 worden personen die meerdere inbreuken plegen, enkel de eerste keer geteld.

Vanaf 1 maart 2022 is er geen sanctionering meer voor vrijwillige/rechthebbende inburgeraars. Dit heeft een duidelijke impact op de cijfers van sanctionering. Het aantal personen met een eerste inbreuk ligt sindsdien op 700 à 800 terwijl dit in de jaren voorheen eerder rond de 1.200 lag.

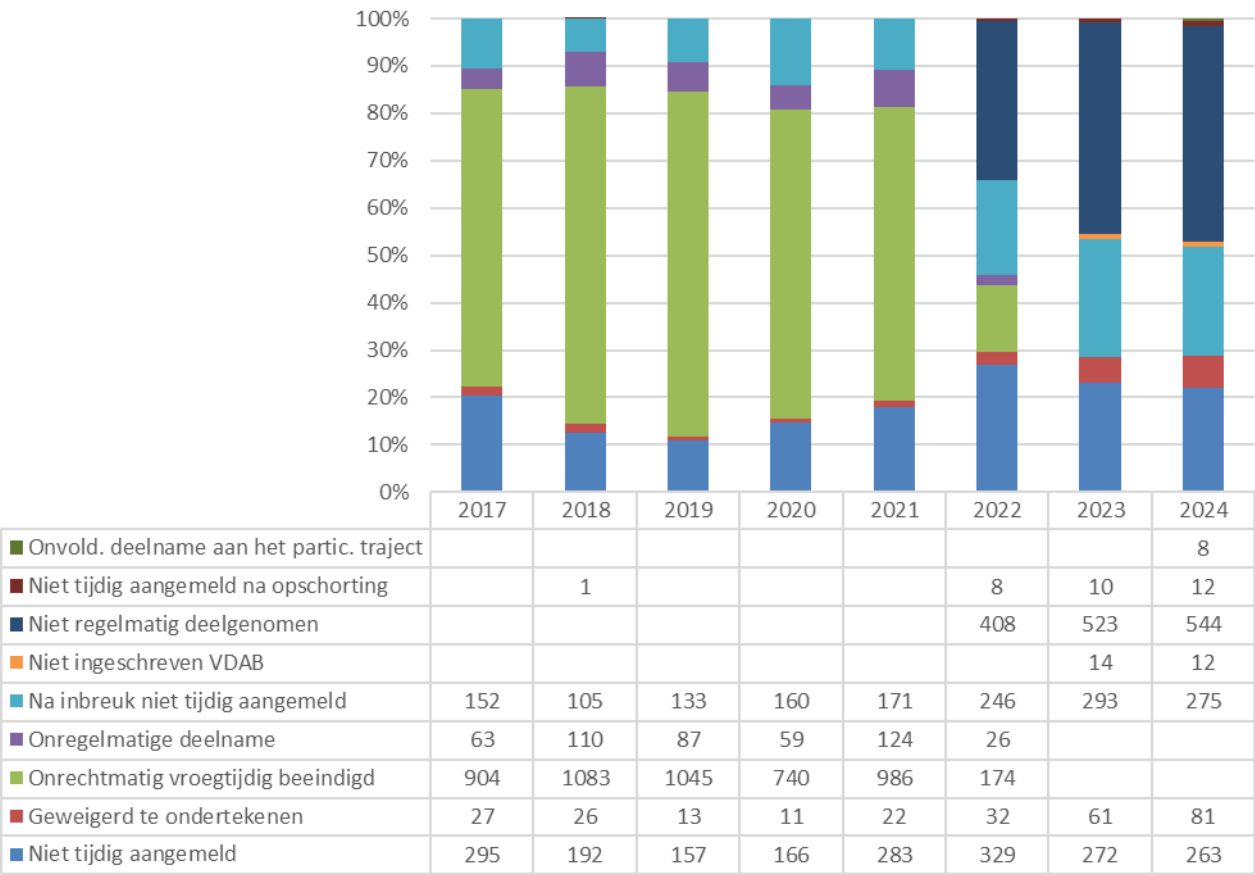
12.1 EVOLUTIE PERSONEN MET EEN EERSTE INBREUKDOSSIER

Figuur 12.1.1: Aantal inbreukdossiers en aantal personen met een eerste inbreukdossier, 2015-2024, per jaar van doorsturen naar de handhavingsambtenaren

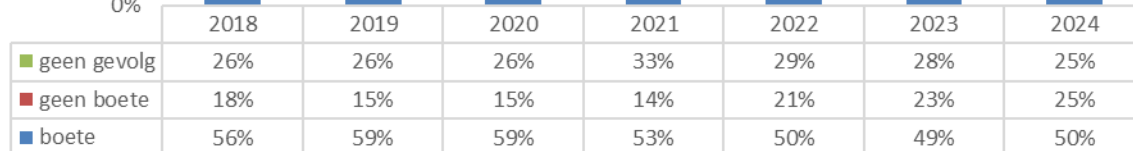
Het aantal personen voor wie voor het eerst een inbreukdossier werd opgestart binnen het Agentschap Binnenlands Bestuur tussen 2015 en 2024 varieert sterk van jaar tot jaar van 1.370 personen met een eerste inbreukdossier in 2015 tot 698 in 2024. In 2020 lag het aantal personen voor wie voor het eerst een dossier werd opgestart op 887. Gezien de lockdowns tijdens het corona-jaar, werden veel minder vlug inbreuken opgestart. Het was immers niet zomaar mogelijk om zich fysiek aan te melden om het dossier in orde te brengen. Het was ook niet meteen duidelijk voor wie de digitale drempel te hoog was. In 2021 is het aantal personen met een eerste inbreuk opnieuw gestegen naar 1.277. Omdat er geen sanctionering meer is voor vrijwillige inburgeraars in 2022, is er een sterke daling van het aantal eerste inbreukdossiers naar 828 in 2022. De inbreukdossiers die behandeld zijn in 2022 tot 2024 gaan vaak over meervoudige inbreuken van verplichte inburgeraars. Vanaf 2022 is er een groter verschil tussen het aantal inbreukdossiers en het aantal personen voor wie een eerste inbreukdossier wordt aangemaakt. Rechthebbenden konden ook voor de hervorming van inburgering maximaal één inbreuk krijgen. In 2023 is het aantal eerste inbreukdossiers gedaald naar 734 en in 2024 zelfs tot 698. Het aantal inbreukdossiers zelf ligt in 2024 op 1.195 wat betekent dat het vaker dan in het verleden gaat om inbreukdossiers van personen die al eerder een inbreuk hadden.

Figuur 12.1.2: Aantal inbreukdossiers, 2018-2024, per jaar van doorsturen en per type inbreuk

De inbreuktypes 'onrechtmatig vroegtijdig beëindigd' en 'onregelmatige deelname' zijn opgehouden te bestaan op 1 maart 2022. Dit verklaart de sterke daling van deze aantallen inbreuken. Rechthebbenden werden immers niet meer gesanctioneerd vanaf 1/3/2022 en voor verplichte inburgeraars zijn deze types gewijzigd naar het nieuwe type 'niet regelmatig deelgenomen' (dit wil zeggen minder dan 80% aanwezig).

Figuur 12.13: Aantal personen met een laatste besluit, 2018-2024, per jaar van doorsturen naar de handhavingsambtenaren en per besluit

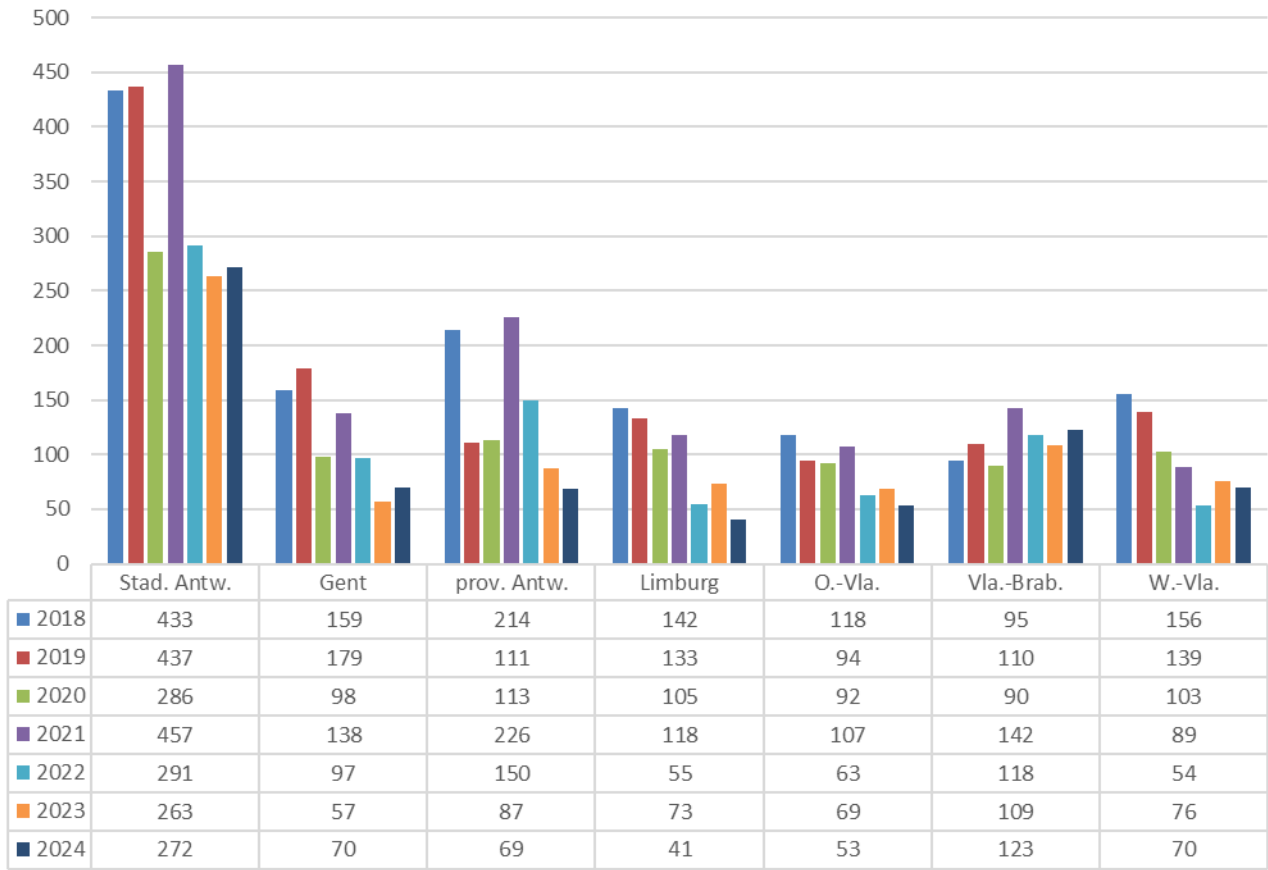

////////////////////////////////////

inburgeraars lag de voorbije jaren hoger dan bij de verplichte inburgeraars. Door het wegvallen van sanctionering bij rechthebbenden, is het aandeel boetes bij de besluiten gedaald. Bij personen met besluit 'geen gevolg' werd de inbreuk geannuleerd bijvoorbeeld omdat een rechthebbende een inbreuk kreeg voor een verplichte inburgeraar. Indien een inbreuk werd geannuleerd, komt de persoon bij een eventuele volgende inbreuk niet meteen in de volgende inbreukcategorie, wat wel het geval is bij de personen met een besluit 'boete' of 'geen boete' aangezien de inbreuk daar niet werd geannuleerd.

12.2 PROFIEL VAN PERSONEN MET EEN EERSTE INBREUKDOSSIER

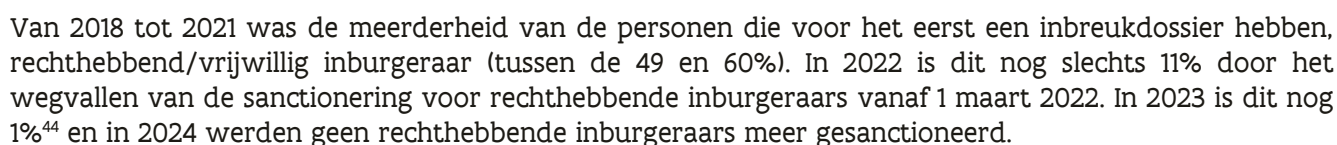
Figuur 12.2.1: Aantal personen met een inbreukdossier, 2018-2024, per jaar van doorsturen en per regio van woonplaats

De totale evolutie in figuur 11.1.1 (eerste inbreukdossier) wordt hier opgesplitst per regio.

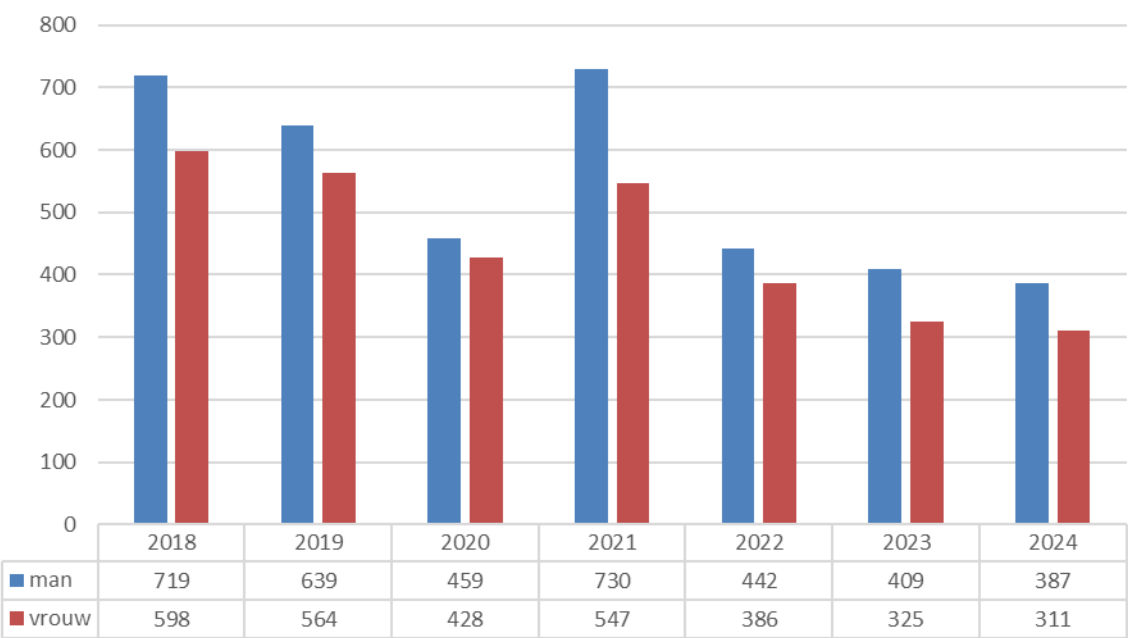
Van de personen voor wie in 2024 een eerste inbreukdossier is opgestart, woont de grootste groep in stad Antwerpen (39%). 18% van deze personen wonen in Vlaams-Brabant. In Limburg en Oost-Vlaanderen

Opdracht 12.2.2: Aantal personen met een eerste inbreukdossier, 2018-2024, per jaar van doorsturen en afsluiten

⁴⁴ Het gaat om binnenkomende dossiers. Aangezien ze rechthebbend zijn, werden zij niet beboet.

Figuur 12.2.3: Aantal personen met een eerste inbreukdossier, 2018-2024, per jaar van doorsturen en geslacht

In elk jaar tussen 2018 en 2024 zijn er meer mannen dan vrouwen met een eerste inbreukdossier. Dit aandeel schommelt tussen de 52% en 57%. In 2024 waren er 387 mannen (55%) en 311 vrouwen (45%) met een eerste inbreukdossier.

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
overig/onbepaald	116	94	102	162	132	127	149
CVO verkort of UTC	151	148	93	141	51	50	52
CVO standaard	611	547	415	565	309	243	239
CVO verlengd	168	156	113	144	108	84	79
CBE	154	162	100	170	132	152	125
alfaklant	117	96	64	95	96	78	54

Sinds 2018 is ongeveer 11% van de personen met een inbreukdossier hooggeschoold (advies 'CVO verkort' of 'Universitair Talencentrum'). Sinds 2022 daalde het aandeel hooggeschoolden onder de personen met een inbreukdossier tot 7% in 2024.

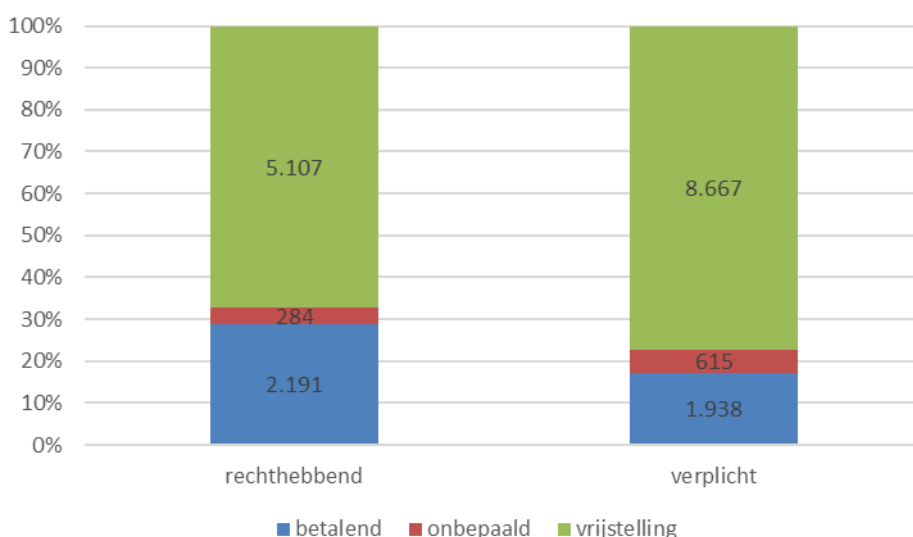
Vanaf maart 2022 is er geen sanctionering meer voor rechthebbende inburgeraars. De groep personen met een eerste inbreukdossier in 2024 bestaat daarom enkel uit verplichte inburgeraars. Bij de verplichte inburgeraars is het aandeel traaglerenden groter. Wellicht is dit de verklaring voor de stijging van het aandeel alfaklanten en personen met een CBE-advies onder de personen met een inbreukdossier.

13. RETRIBUTIE

Sinds 1 september 2023 wordt een retributie gevraagd voor het inburgeringstraject. Die geldt voor rechthebbende en verplichte inburgeraars met een inburgeringscontract vanaf 1/9/2023 en bestaat uit 180 euro voor MO (cursus en 1 test) en 180 euro voor NT2 (cursus en 1 test). De retributie voor de cursus is eenmalig, die voor de test niet en moet voor elke nieuwe test opnieuw betaald worden. Inburgeraars worden vrijgesteld van de betaling van retributie indien men tot één van de vrijstellingscategorieën behoort.

13.1 RETRIBUTIE EN VRIJSTELLINGEN

Figuur 13.11: Aantal personen met een eerste inburgeringscontract tussen 1/9/2023 en 31/12/2024 en ingeschreven in MO

Van de rechthebbende inburgeraars die een eerste contract ondertekenden tussen 1/9/2023 en 31/12/2024 en ondertussen inschreven zijn in een cursus MO, was 67% vrijgesteld van retributie. Voor 29% werd een retributie gevraagd. Voor 4% was het nog niet duidelijk of er een retributie moest betaald worden.

Van de verplichte inburgeraars die een eerste contract ondertekenden tussen 1/9/2023 en 31/12/2024 en ondertussen ingeschreven zijn in een cursus MO, was 77% vrijgesteld van retributie. Voor 17% werd een retributie gevraagd. Voor 5% was het nog niet duidelijk of er een retributie moest betaald worden.

Er zijn 8 vrijstellingscategorieën bepaald.

1° inburgeraars die ingeschreven zijn in het Rijksregister in een gemeente van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad:

secundair onderwijs hebben én een bepaalde opleiding volgen en 10% wegens werkzoekend maar nog geen recht op een inschakelingsuitkering.

Verplichte inburgeraars worden voornamelijk vrijgesteld omdat ze werkzoekende zijn en tegelijk een opleiding volgen die door VDAB erkend wordt als een traject naar werk (35%) of een inkomen verwerven via leefloon of maatschappelijke dienstverlening (30%). In beperktere mate geldt er een vrijstelling omdat ze geen diploma secundair onderwijs hebben én een bepaalde opleiding volgen (22%) en wegens werkzoekend maar nog geen recht op een inschakelingsuitkering (13%).

Wanneer we niet filteren op personen met een eerste contract in 2023 of 2024 en met een inschrijving in MO maar louter kijken naar alle retributies die gevraagd zijn tussen 1/9/2023 en 31/12/2024, dan gaat het om €938.936 dat gevraagd is aan 7.204 personen. Daarvan werd 98,5% reeds betaald en 1,5% niet. Als de inburgeraar in gebreke blijft om de retributie te betalen, wordt een sanctioneringsprocedure opgestart of wordt deze retributie bij dwangbevel ingevorderd. €559.095 was verschuldigd door vrijwillige inburgeraars en €361.661 door verplichte inburgeraars. €18.180 was verschuldigd voor mensen wiens doelgroep nog onbepaald is.

14. SAMENVATTING

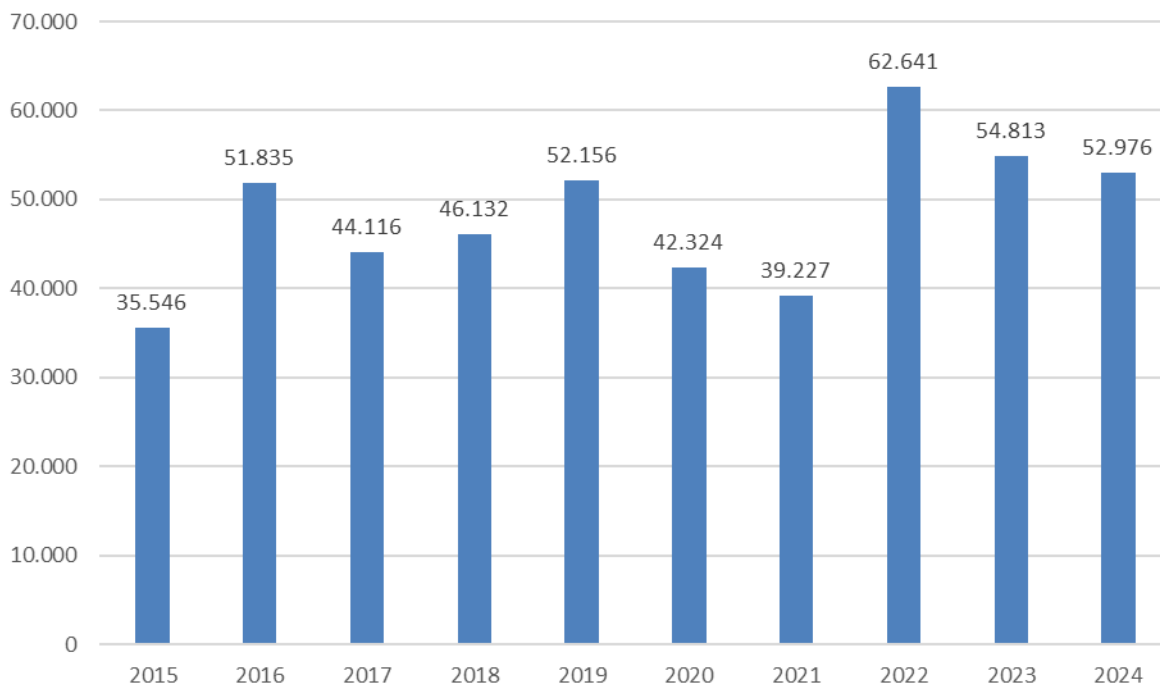
In dit jaarrapport 2024 overlopen we de verschillende onderdelen van het Vlaamse inburgeringsbeleid tijdens de voorbije 7 tot 10 jaren. Het inburgeringsbeleid bestond tot februari 2022 uit maatschappelijke oriëntatie, NT2 en trajectbegeleiding. Sinds 1 maart 2022 zijn inburgeraars die een contract ondertekenen ook verplicht om zich binnen de twee maanden in te schrijven bij de VDAB (Actiris in Brussel), tenzij ze al duurzaam⁴⁵ aan het werk zijn, ouder zijn dan 64 jaar of geen of een beperkte toegang hebben tot de arbeidsmarkt. Sinds 1 januari 2023 is er een vierde onderdeel bijgekomen, namelijk het participatie en netwerktraject, waarbij inburgeraars actief worden aangemoedigd te investeren in hun lokale netwerk en verenigingsleven.

Voor een deel van de niet-EU nieuwkomers is inburgering verplicht. Andere nieuwkomers zijn rechthebbend en kunnen inburgering vrijwillig volgen. Eenmaal zij een inburgeringscontract ondertekenen, engageren zij zich wel, maar sinds 1 maart 2022 worden zij niet meer gesanctioneerd.

⁴⁵ Dit betekent: op een legale manier minstens halftijds tewerkgesteld zijn als werknemer, zelfstandige of ambtenaar en dat kunnen aantonen aan de hand van arbeidscontract(en) van :minstens drie maanden aansluitend, bewijzen dat men als zelfstandige werkt of het benoemingsbesluit voor ambtenaren.

14.1 INSTROOM

Figuur 14.1.1: Instroom van meerderjarige nieuwkomers in Vlaanderen, 2015-2024

In 2024 vestigden zich **52.976 meerderjarige nieuwkomers** voor het eerst met een verblijf van meer dan drie maanden in Vlaanderen. Tussen 2015 en 2024 lag de jaarlijkse instroom van nieuwkomers tussen de 35.000 en 62.000 personen per jaar, met piekjaren in 2016, 2019 en 2022. Sinds 2022 blijft de instroom hoog. De hoge instroom in 2016 kan zowel verklaard worden door de verhoogde instroom van asielzoekers als de uitbreiding van de doelgroep met niet-EU studenten en verhuizers uit Brussel en Wallonië. De stijging tussen 2018 en 2019 wordt vooral verklaard door de stijging van EU-13 inwoners. In 2020 en 2021 daalde de instroom onder andere door de coronacrisis waarbij vooral het aantal EU-13 inwoners en in mindere mate het aantal personen uit de EU14 daalden. In 2022 steeg de instroom sterk met 60%, onder invloed van de instroom van tijdelijk ontheemden uit Oekraïne. Na 2022 **daalde** de instroom terug met 12% in 2023 en **3% in 2024**, maar deze blijft hoger dan in de jaren voordien.

In 2024 was de instroom voor het eerst het hoogste in stad Antwerpen, met 9.920 nieuwkomers, gevolgd door 9.880 nieuwkomers in Vlaams-Brabant en 8.081 in provincie Antwerpen. De instroom is het laagste in stad Gent met gemiddeld 9% van de totale jaarlijkse instroom.

In 2024 hadden 23.468 nieuwkomers een nationaliteit van de **EU+ (44%)** en 29.436 nieuwkomers **(56%)** waren **derdelanders**.

In 2024 kwamen de meeste nieuwkomers uit **EU-13 landen** (20,9%), **overig Azië**⁴⁶ (19,7%) en **Europa niet-EU+** (14,1%). Het grote aandeel nieuwkomers uit 'Europa niet-EU' zijn tijdelijk ontheemden uit Oekraïne sinds 2022. Dit aandeel is wel gedaald van 27% in 2022 tot 14% in 2024. Het aantal nieuwkomers uit EU13 is de voorbije jaren gedaald.

Oekraïne kwam in 2022 op de eerste plaats, in 2023 op de derde plaats en in 2024 op de tweede plaats met 5.450 nieuwkomers. Er zijn daarnaast 5 **EU+-landen** in de top 10 van meest voorkomende nationaliteiten bij nieuwkomers, namelijk Roemenië, Nederland, Polen, Bulgarije en Spanje. Met uitzondering van 2022 komt het grootste aantal nieuwkomers sinds 2018 steeds uit **Roemenië**.

Van de nieuwkomers met **niet-EU-nationaliteit**, met exclusie van Oekraïne, zijn de grootste nationaliteitsgroepen in 2024 Marokko (2.325), Turkije (2.391), Afghanistan (1.660), India (1.329) en China (1.125). Tussen 2018 en 2024 zijn de aantallen nieuwkomers uit Turkije, Afghanistan, China en Eritrea sterk gestegen.

In 2024 waren de drie meest voorkomende **verblijfsstatuten** de volgende: arbeidsmigrant EU+ (14.252), gezinshereniger met derdelander (6.396) en tijdelijk ontheemde (5.561).

Er zijn meer **mannen** dan vrouwen onder de arbeidsmigranten, erkend vluchtelingen en subsidiair beschermden. Er zijn meer **vrouwen** dan mannen bij de gezinsherenigers en tijdelijk ontheemden. De man-vrouw-verhouding is wel min of meer in evenwicht bij de studenten. In totaal is het aandeel vrouwen bij de nieuwkomers in het Vlaamse Gewest 49% in 2024, ten opzichte van 51% mannen..

Net als in 2023, is in 2024 '**gezinshereniging met derdelander**' het meest voorkomende verblijfsstatuut bij niet-EU nieuwkomers. Sinds 2016 zijn de niet-EU studenten ook doelgroep van inburgering en vormen zij een grote instroom. Het aantal erkende vluchtelingen is gedaald van 3.838 personen in 2023 naar 2.244 in 2024.

De nieuwkomers uit Marokko zijn vooral gezinsherenigers met derdelanders en met Belgen. Personen uit Turkije en India zijn vooral arbeidsmigranten en gezinsherenigers met derdelanders. Nieuwkomers uit Afghanistan zijn hoofdzakelijk erkend vluchtelingen. Personen uit Oekraïne zijn bijna uitsluitend tijdelijk beschermden. Nieuwkomers uit China zijn voornamelijk studenten.

Net als in voorgaande jaren is **arbeidsmigratie** het belangrijkste verblijfsstatuut in 2024 bij nieuwkomers van de EU+ met 61% (14.234).

In 2024 vielen 40.338 of **76%** nieuwkomers onder de doelgroep **rechthebbende** en 12.382 of (**23%**) onder de doelgroep **verplichte** inburgeraars. In 2024 ligt het aandeel verplichte inburgeraars het laagst in Vlaams-Brabant en Gent met 17% en het hoogst in Oost-Vlaanderen en stad Antwerpen met elk 29%. In absolute aantallen ontvangen stad Antwerpen en West Vlaanderen de meeste verplichte nieuwkomers.

In 2023 waren er **4.642** nieuwkomers die binnen de 5 jaar na vesting in **Brussel of Wallonië naar Vlaanderen verhuisden** en hierdoor doelgroep van inburgering werden. Dit is een **daling** van 34% t.o.v. 2023. 32% van de verhuizers uit Brussel of Wallonië komt terecht in Vlaams-Brabant, 17% in West-Vlaanderen, 15% in stad

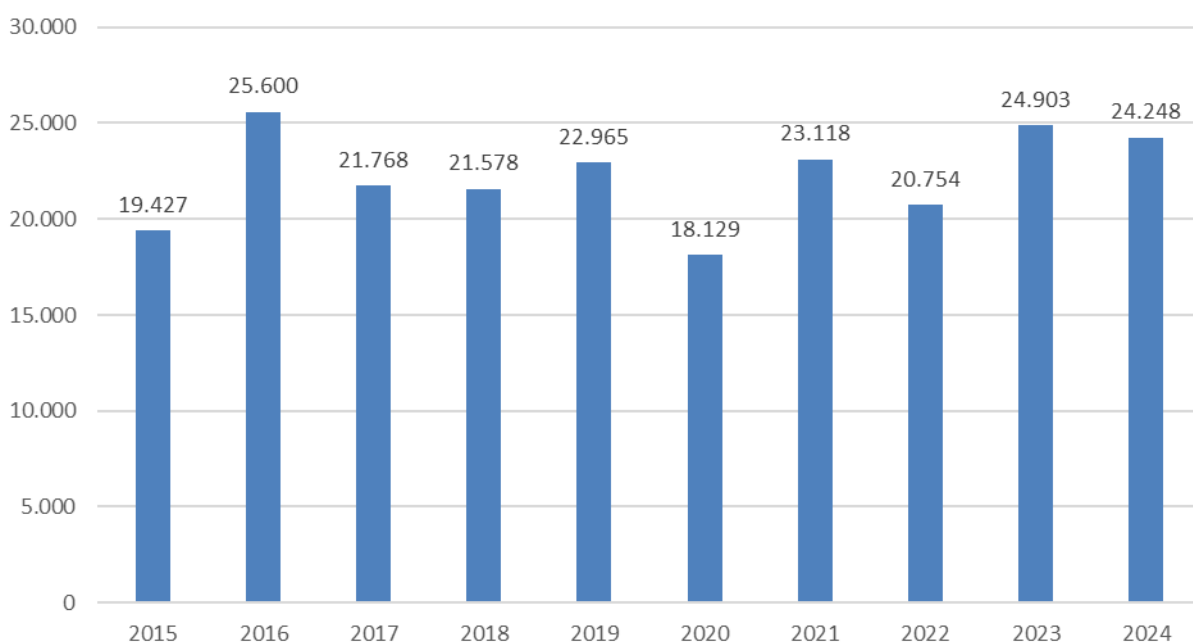
⁴⁶ Het gaat om nationaliteiten uit Azië zonder Turkije

Antwerpen, 15% in Oost-Vlaanderen. In provincie Antwerpen (9%), Limburg (6%) en stad Gent (7%) betreft het kleinere aandelen.

In 2024 is zoals ieder jaar het grootste deel (**47%**) van de meerderjarige nieuwkomers **tussen de 18 en 29 jaar** oud. Hoe hoger de leeftijdscategorie, hoe kleiner de groep nieuwkomers. De instroom van minderjarigen blijft hoog met 15.275 minderjarigen in 2023 en 15.535 in 2024.

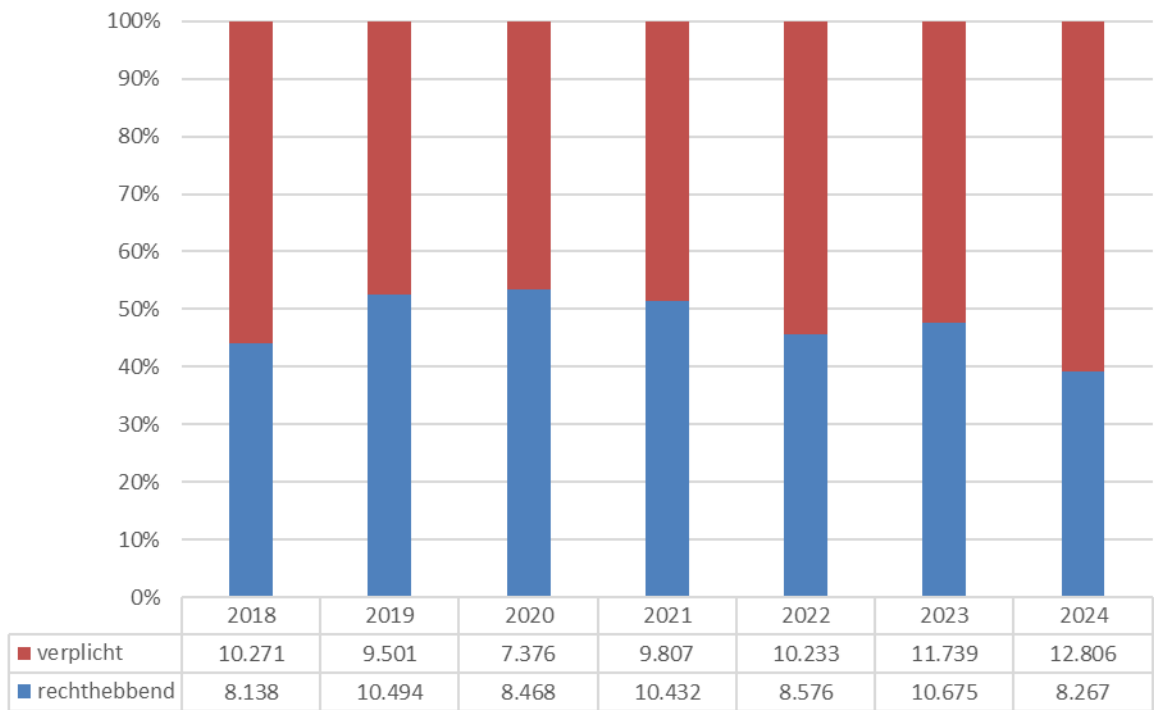
14.2 INBURGERINGSCONTRACTEN

Figuur 14.2.1: Aantal personen die voor het eerst een inburgeringscontract ondertekenen, 2015-2024

In 2024 ondertekenden **24.248** nieuwkomers een **eerste inburgeringscontract**. Dit aantal is een kleine **daling** van **3%** ten aanzien van de 24.903 contracten in 2023.

Figuur 14.2.2: Aantal en aandeel personen met een eerste inburgeringscontract in het Vlaamse Gewest, 2018-2024, per doelgroep

In 2023 was in het Vlaamse gewest 48% (10.675) van de ondertekenaars van een inburgeringscontract rechthebbend en 52% (11.739) verplicht. In 2024 is deze verhouding omgedraaid met **61%** (12.806) **verplichte** inburgeraars en **39%** (8.267) **rechthebbenden**. Ten opzichte van 2023, steeg het aantal verplichte inburgeraars in 2024 met 9% en **daalde het aantal rechthebbende contracten met 23%**.

De meest voorkomende **opleidingsniveaus** bij de inburgeraars die een contract ondertekenden zijn hoger secundair onderwijs (27%) en bachelor (28%). 44% van de inburgeraars is hooggeschoold (bachelor of master). Het aandeel hooggeschoolden ligt hoger bij vrouwen (50%) dan bij mannen (37%). 26% heeft geen onderwijs, lager onderwijs of lager secundair onderwijs gevolgd. Het aandeel laaggeschoolden (maximaal lager secundair onderwijs), is het laagst in Brussel (14%) en Vlaams-Brabant (18%) en het hoogst in West-Vlaanderen (33%) en stad Antwerpen (32%). Het aandeel personen dat een bachelor of een master behaald heeft, varieert tussen 36% (West-Vlaanderen) en 65% (Brussel). Het gemiddeld scholingsniveau is het hoogst in de regio's Brussel, Vlaams-Brabant en stad Gent.

In 2024 ligt het totaal aandeel personen met een **inschatting taalleervermogen** CBE (alfaklanten + CBE) op 21%. Het aandeel personen met advies CVO verkort of UTC ligt op 20%.

In 2024 hadden 1.815 nieuwkomers (**7%**), die een eerste inburgeringscontract ondertekenden, een **nationaliteit van de EU+** (EU en Noorwegen, Liechtenstein, Zwitserland en IJsland) en waren 22.273 nieuwkomers (**93%**) **derdelanders**. In de periode 2018-2023 was de verhouding ongeveer 80% derdelander

en 19% EU+. In 2024 is het aandeel nieuwkomers met een eerste contract uit een **EU+** land **sterk gedaald met 53%**. Het aantal en aandeel derdelanders stijgt wel elk jaar en steeg in 2024 met 7% ten opzichte van 2023.

De groep '**overig Azië**' is duidelijk het grootst (8.097) onder de personen met een inburgeringscontract. De tweede grootste groep is **Europa niet-EU** met 4.835 personen onder invloed van de tijdelijk ontheemden uit Oekraïne. Deze groep is in 2024 met 45% gestegen t.o.v. 2023. Daarna volgt '**overig Afrika**⁴⁷' met 3.661 personen en Maghreb met 2.529 inburgeraars.

De meest voorkomende herkomstlanden bij personen die in 2024 een inburgeringscontract ondertekenden waren **Oekraïne, Afghanistan, Marokko**, Turkije, Syrië en Palestina⁴⁸, Eritrea, India, Congo-Kinshasa, Brazilië en Iran. Vorig jaar zaten ook Roemenië en Bulgarije in deze top 10, maar deze landen hebben een sterke daling gekend van respectievelijk 58% en 54%.

In 2024 waren de meest voorkomende **verblijfsstatuten** bij de personen die een eerste inburgeringscontract ondertekenden de volgende: gezinshereniging met derdelander (21%), gezinshereniger met Belg (17%), tijdelijk ontheemde (15%) en erkend vluchteling (15%). Het aantal gezinsherenigers is gestegen t.o.v. 2023 en het aantal erkende vluchtelingen gedaald. Het aandeel EU-arbeidsmigranten is gedaald van 10% in 2023 naar 5% in 2024. Ook het aandeel niet-EU arbeidsmigranten is gedaald.

In absolute aantallen is de **daling** nog opvallender bij **EU+** met een halvering van het aantal arbeidsmigranten uit EU+ (-57%), gezinsherenigers uit EU+ (-51%), beschikkers van voldoende bestaansmiddelen (-54%) en studenten uit de EU+ (-66%). Bij niet-EU nieuwkomers zijn 'gezinshereniging met derdelander' (5.106), 'gezinshereniging met Belg' (4.040), tijdelijk ontheemde (3.732) en erkend vluchteling (3.571) de meest voorkomende verblijfsstatuten. Asielzoekers kunnen sinds 1/3/2022 geen inburgeringscontract meer ondertekenen. Tussen 2020-2023 steeg het aantal personen dat een contract ondertekende als erkend vluchteling, maar dit is in 2024 gedaald met 19%. De sterkste dalingen vonden plaats bij arbeidsmigranten derdelanders (-46%) en studenten derdelanders (-41%). De sterkste stijging vond plaats bij tijdelijk ontheemden (+98%).

In het algemeen werden in 2024 meer eerste contracten ondertekend door **vrouwen** (56%) dan mannen (44%). Mannen maken de grootste groep uit bij erkend vluchtelingen (77%), derdelander arbeidsmigranten (75%) en subsidiair beschermden (85%). In bijna elke andere categorie waren er meer vrouwen met een contract dan mannen. Vrouwen maken de grootste groep uit onder de gezinsherenigers en tijdelijk ontheemden.

In 2024 was de leeftijdscategorie **18-29 jaar** zoals steeds de grootste bij de ondertekenaars van het inburgeringscontract. Hoe hoger de leeftijdscategorie, hoe lager het aantal ondertekenaars. Deze volgorde zagen we ook in de instroom.

De meest voorkomende **moedertaal** van de inburgeraars is Arabisch (4.912), gevolgd door Oekraïens (3.003), Turks (1.607), Pashtu (1.469) en Russisch (1.008).

⁴⁷ Afrika zonder Magreb en zonder DR Congo, Rwanda, Burundi

⁴⁸ 'Palestina' en 'vluchteling van Palestijnse origine' is één van de nationaliteiten in het rijksregister

14.3 VRIJSTELLINGSTOETS MO EN CURSUS MO

Op 1 maart 2022 werd een nieuwe vrijstellingstoets voor MO in gebruik genomen. De nieuwe test kent een hoge toegankelijkheid door bv. audio-ondersteuning en beschikbaarheid in 28 talen. Sinds september 2023 is de vrijstellingstoets betalend geworden. In 2022 is het aantal deelnemers aan de **vrijstellingstoets MO** meer dan verdubbeld t.o.v. 2021. In 2023 lag het aantal deelnemers met 5.477 op hetzelfde hoge niveau. Dit aantal is opnieuw gedaald in 2024 naar **4.877** (-11%).

In 2024 slaagde 83% van de deelnemers. In 2021 slaagde slechts 64% van de deelnemers en in 2018 lag dit aandeel op 56%. In 2023 werd de cesuur van de toets verhoogd op de sokkelvragen. Dit maakte dat het slaagpercentage in 2023 daalde van 92% in 2022 naar 84% in 2023.

In 2024 moest 71% van de personen die een inburgeringscontract ondertekenden, starten met MO en NT2. 12% van de inburgeraars was al bezig met een taalcursus op het moment dat ze een contract ondertekenden. 9% had niveau A2 al behaald en 4% had een vrijstelling voor MO.

In 2024 namen **19.435 inburgeraars** voor het eerst deel aan een **cursus MO**. Dit is een stijging van 7% ten aanzien van 2023. Ondanks het feit dat er minder eerste contracten werden ondertekend, zijn er dus wel meer deelnames in MO. Dit is te verklaren door een aantal personen met een contract in 2023 die pas in 2024 zijn kunnen starten met MO en het feit dat er minder personen vrijgesteld zijn voor MO. We zien een stijging van het aantal deelnemers MO in quasi alle regio's, met de sterkste stijging in Gent (+25%), Brussel (+24%) en Limburg (+22%).

De cursus MO werd in **46 verschillende talen** gegeven. Over de agentschappen heen zijn Engels, Arabisch en Oekraïens de meest voorkomende talen, gevolgd door Frans en Turks.

Het aandeel dat **MO 's avonds** volgt, is gestegen van 12% à 14% in de periode 2018-2020 tot **25%** in 2024. Het grootste aandeel volgde in 2024 MO in de voormiddag (44%), 31% in de namiddag. Het aandeel MO 's avonds is het grootst in Brussel (37%) en Vlaams-Brabant (34%).

Het aantal gestarte MO-cursussen varieert niet sterk over de jaren heen. Ten opzichte van 2023 vond een kleine stijging plaats van 3%. In 2024 waren er **gemiddeld 16 deelnemers** per MO-cursus. Van alle personen die minstens één les aanwezig waren en een besluit op het onderdeel MO kregen in 2024 was **93% geslaagd**.

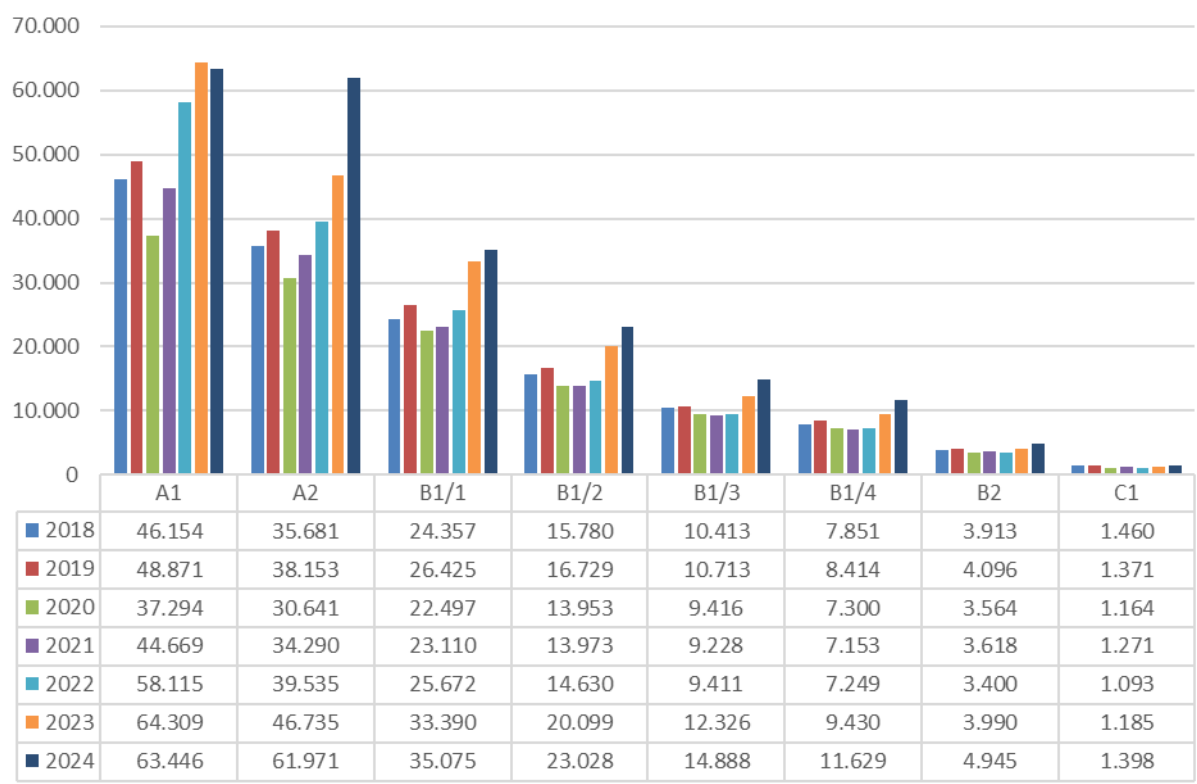
Wanneer we kijken naar de contracten ondertekend in 2023 voor alle inburgeraars in het Vlaamse en Brussels Hoofdstedelijk Gewest samen, had **63% een afgesproken startmoment MO binnen de 3 maanden** en **91% binnen de zes maanden**. In de periode 2020-2022 konden inburgeraars steeds sneller instappen in MO. In 2023 duurde het gemiddeld opnieuw iets langer vooraleer personen konden starten met MO.

Terwijl bij personen met een contract in 2018 slechts 71% startte op het afgesproken moment, is dit gestegen naar 79% in 2023. De mediane duur tussen instap in de cursus MO en het besluit van het onderdeel MO voor de personen die in 2024 startten⁴⁹ is 62 kalenderdagen over heel het Vlaamse en

⁴⁹ De einddatum kan ook in 2025 liggen.

pagina 158 van 168 Jaarrapport Inburgering 2024 28

Figuur 14.4.1: Aantal unieke personen met een inschrijving NT2, 2018-2024, per jaar en niveau NT2

In 2024 zijn er **136.869 unieke personen met een inschrijving**. Het aantal unieke personen met een **CBE-inschrijving** ligt op **25.664** en het aantal unieke personen met een **CVO-inschrijvingen** op **112.764**. In 2024 steeg het aantal unieke personen met een inschrijving met 9% t.o.v. 2023. Met uitzondering van A1, werden er in 2024 **voor elk taalniveau meer unieke personen ingeschreven ten opzichte van 2023**. De grootste stijging vond plaats bij niveau A2 (+33%) en B2 (+24%). Voor personen met een inburgeringscontract sinds 1/3/2022 wordt twee jaar na het behalen van het inburgeringsattest een niveau B1 mondeling vereist tenzij de persoon werkt of studeert. Inburgeraars worden dan ook sterk aangemoedigd om zich na het behalen van niveau A2, ook niveau B1 te behalen. 68% kan binnen de 3 maanden starten met NT2 niveau A1 en 88% binnen de 6 maanden.

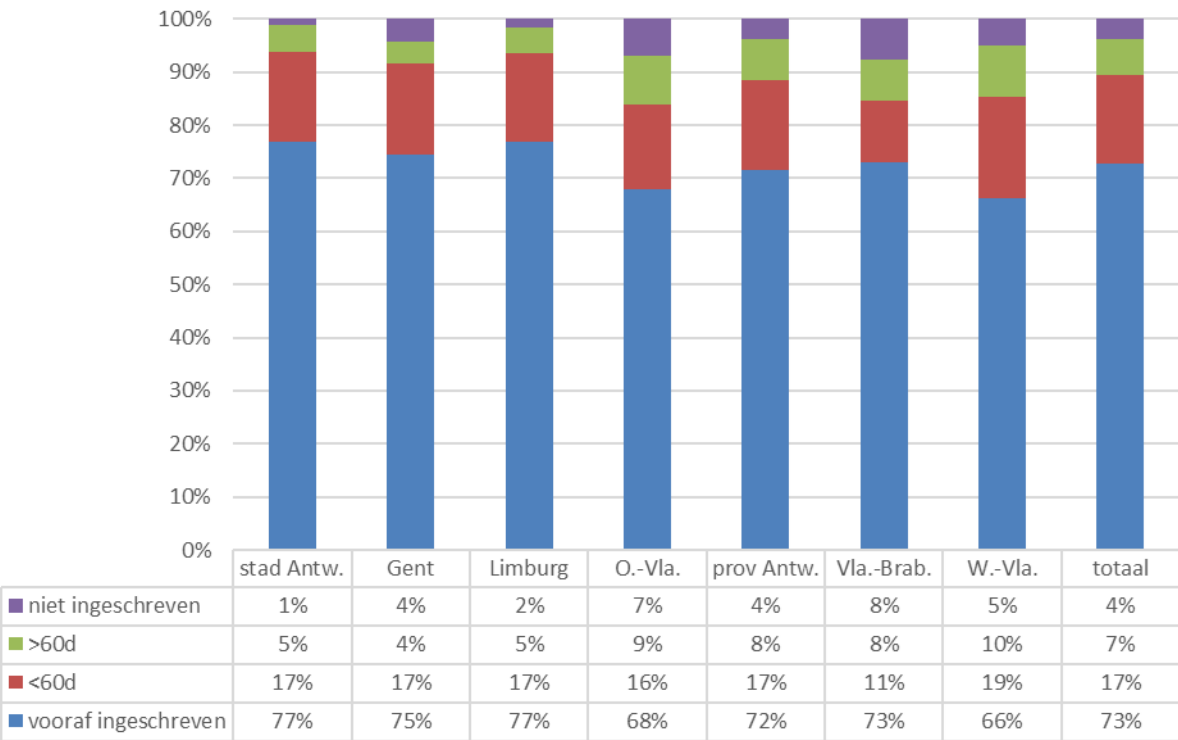
Voor personen die in 2024 het besluit voor onderdeel A2 ‘geslaagd’ kregen, was de **mediane duur** tussen de eerste les in A1 en het besluit A2 34 maanden (bijna drie jaar) voor alfaklanten, 28 maanden (2 jaar en 5 maanden) voor type CBE (dus geen alfa), 18 maanden voor CBE verlengd, 12 maanden voor CVO standaard en 10 maanden voor CVO verkort of UTC. Wanneer we deze gegevens vergelijken met de mediane duurtijden voor wie slaagde in 2019, 2020, 2021, 2022 en 2023, zien we dat deze opvallend gedaald zijn voor de alfaklanten en de andere CBE-profielen. Voor de grootste groep, namelijk personen met advies ‘CVO standaard’ is de mediane duurtijd in 2019 en 2024 dezelfde, namelijk 12 maanden. Voor de snelst lerenden is dit gestegen van 9 maanden in 2019 naar 10 maanden in 2024.

14.5 INSCHRIJVING BIJ VDAB

Sinds 1/3/2022 zijn inburgeraars die een contract ondertekenen verplicht om zich binnen de twee maanden in te schrijven bij VDAB (Actiris in Brussel), tenzij ze al duurzaam⁵⁰ aan het werk zijn, ouder zijn dan 64 jaar of geen of slechts een beperkte wettelijk toegang hebben tot de arbeidsmarkt. We baseren ons op de data van VDAB die via automatische uitwisseling in de KBI terechtkomen.

Wanneer we nagaan hoeveel inburgeraars zich (net) voor het ondertekenen van het inburgeringscontract of in de maanden erna hebben **ingeschreven bij VDAB**, zien we dat dit in de periode maart-december 2022 6.781 personen waren, in 2023 waren dit er 15.377 en in **2024** waren dit **16.598 personen**. Omdat er nog geen uitwisseling was vóór 2022, is het niet mogelijk te vergelijken met die periode.

Figuur 14.5.1: Aandeel personen met een contract in 2024 in het Vlaamse Gewest dat niet was vrijgesteld op basis van werk of geen toegang tot arbeidsmarkt, duur tot inschrijving

Wanneer we de groep personen bekijken die niet was vrijgesteld op basis van werk of beperkte toegang tot de arbeidsmarkt, dan zien we dat eind maart 2025 **73%** zich **vooraf** had **ingeschreven** bij VDAB, **17%** heeft zich **binnen de twee maanden** ingeschreven en **7%** deed dit **later**. 4% had zich (nog) niet

⁵⁰ Dit betekent: op een legale manier minstens halftijds tewerkgesteld zijn als werknemer, zelfstandige of ambtenaar en dat kunnen aantonen aan de hand van arbeidscontract(en) van :minstens drie maanden aansluitend, bewijzen dat men als zelfstandige werkt of het benoemingsbesluit voor ambtenaren.

ingeschreven. In stad Antwerpen, Limburg en Gent schrijft 92% tot 94% zich vooraf of binnen de twee maanden in. In Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen ligt dit aandeel op ongeveer 85%.

De meeste inburgeraars werden bij de **VDAB** ingeschreven onder de **categorie** ‘vrij ingeschreven werkzoekende, niet-werkend’ (57%) of onder de categorie ‘verplicht ingeschreven OCMW’ (28%).

14.6 PARTICIPATIE- EN NETWERKTRAJECT

Vanaf 1 januari 2023 werd het participatie-en netwerktraject opgenomen in het contract voor verplichte inburgeraars die niet zijn vrijgesteld wegens werk of studie. Ook rechthebbende inburgeraars kunnen kiezen voor een participatie-en netwerktraject. In 2023 voltooiden 469 personen dit, in **2024** hebben **2.659 personen** dit **traject gevolgd**, samen dus 3.128 personen.

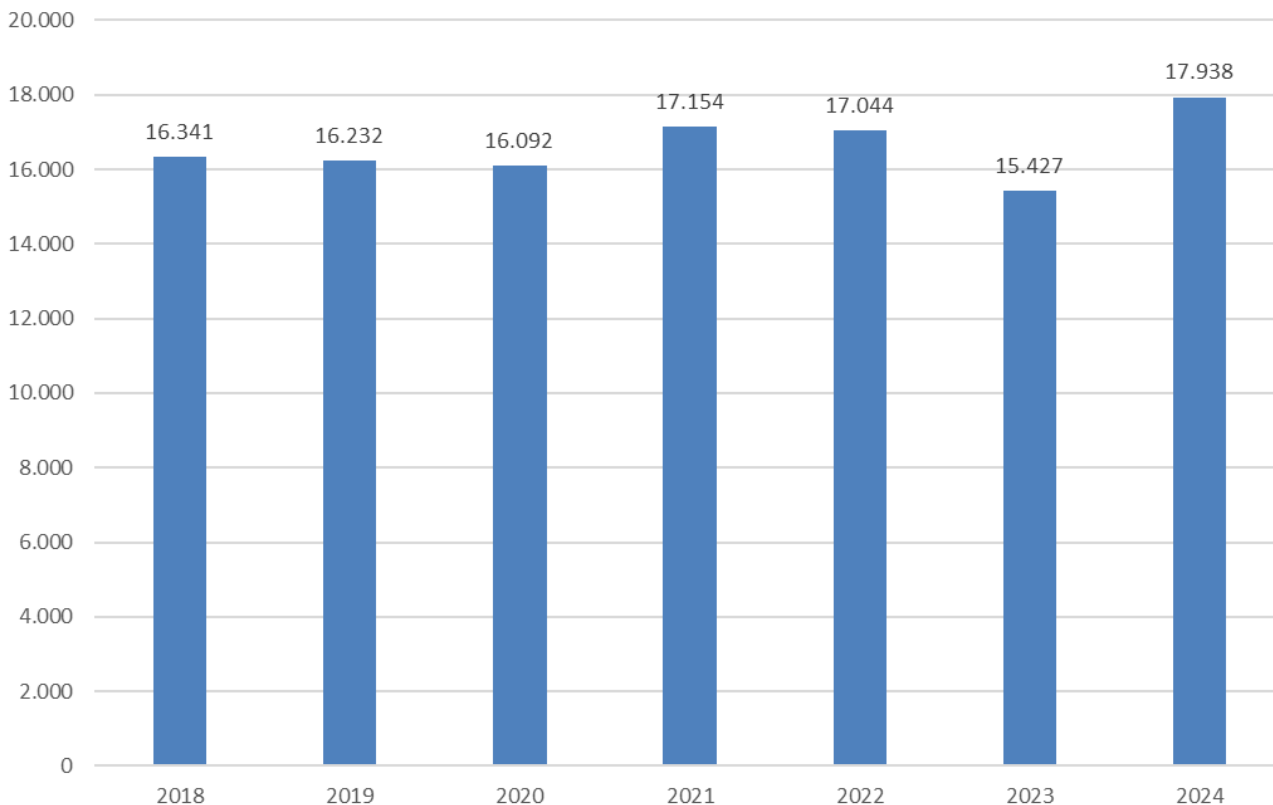
Figuur 14.6.1: Aantal personen dat een participatie-en netwerktraject heeft beëindigd in 2023 en 2024, per type en per regio

1 op de 3 inburgeraars die een participatietraject heeft voltooid, heeft dit gedaan via een conversatiegroep. In provincie Antwerpen (36%) en Limburg (41%) ligt dit aandeel hoger. 26% van de inburgeraars had vrijwilligerswerk gedaan. In West-Vlaanderen ligt dit aandeel hoger met 35%. Voor 13% van de inburgeraars die klaar zijn met dit trajectonderdeel werd geen toeleiding gedaan. Deze inburgeraars hebben zelf aanbod gevonden en aangetoond. In stad Antwerpen ligt dit aandeel hoger met 18%.

14.7 INBURGERINGSATTESTEN EN CIVIELE TESTEN

Figuur 14.7.1:: Evolutie personen met een inburgeringattest, 2018-2024

Het aantal inburgeraars dat in 2024 een **inburgeringsattest** ontving, ligt op **17.939**. Dit aantal is het **hoogste aantal attesten per jaar ooit** en ligt 16% hoger dan in 2023.

Het aantal personen dat een attest behaalde zonder een inburgeringscontract te ondertekenen, steeg in 2024 tot 1.800. Dit is een stijging van 16% ten opzichte van 2023 en een stijging van 63% ten opzichte van 2022.

Sinds 2018 kunnen anderstalige burgers ook hun **niveau Nederlands laten attesteren op ERK-niveau** bij de Agentschappen (zonder deelname aan een NT2-cursus). In dit kader werden er in 2024 **7.366** pre-screenings en testonderdelen lezen, luisteren, schrijven en spreken afgenomen bij 2.293 unieke personen. Dit is een **stijging** met 19% t.o.v. 2023 toen er 6.186 testen werden afgelegd.

Het grootste deel van de testen werd afgelegd om een **vrijstelling voor de NT2-cursus binnen inburgering** te behalen (63%). Enkel voor dit doel zijn de testen niet betalend. Daarnaast werden 19% van de testen afgelegd in het kader van **nationaliteitsverwerving**.

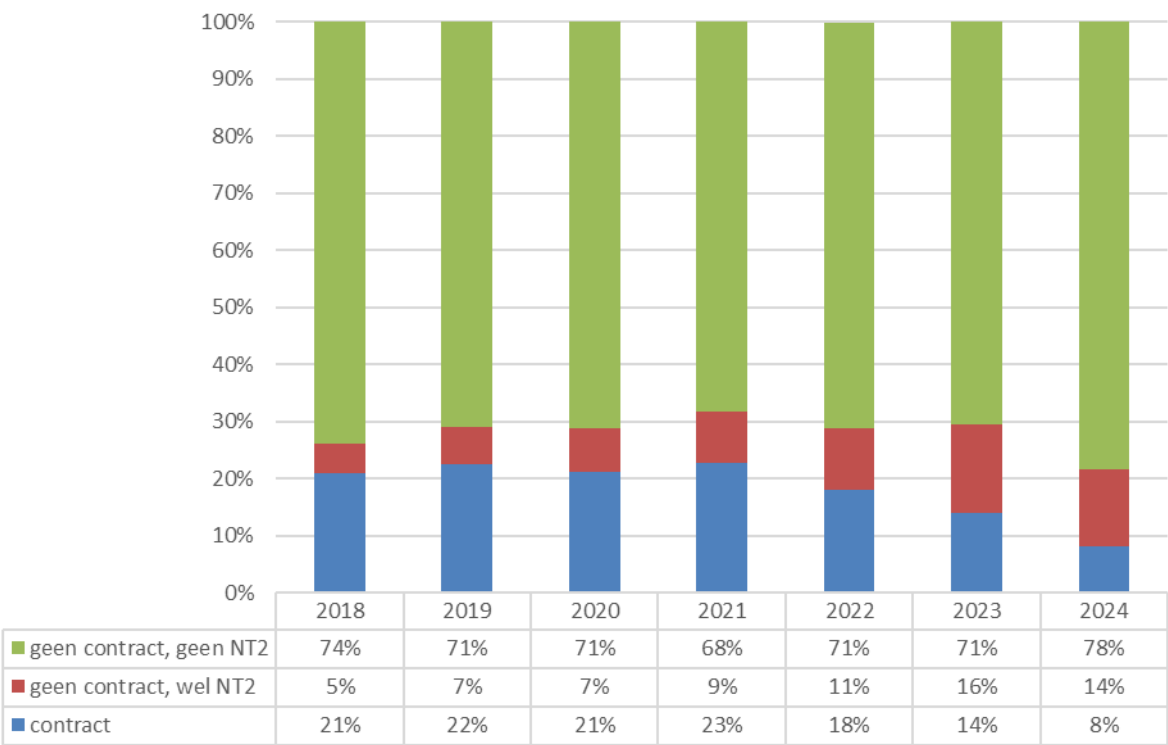
14.8 BEREIK EN UITVAL VAN HET INBURGERINGSTRAJECT

Van alle nieuwkomers die met een brief uitgenodigd worden om inburgering te volgen, wat is het aandeel dat effectief start met inburgering?

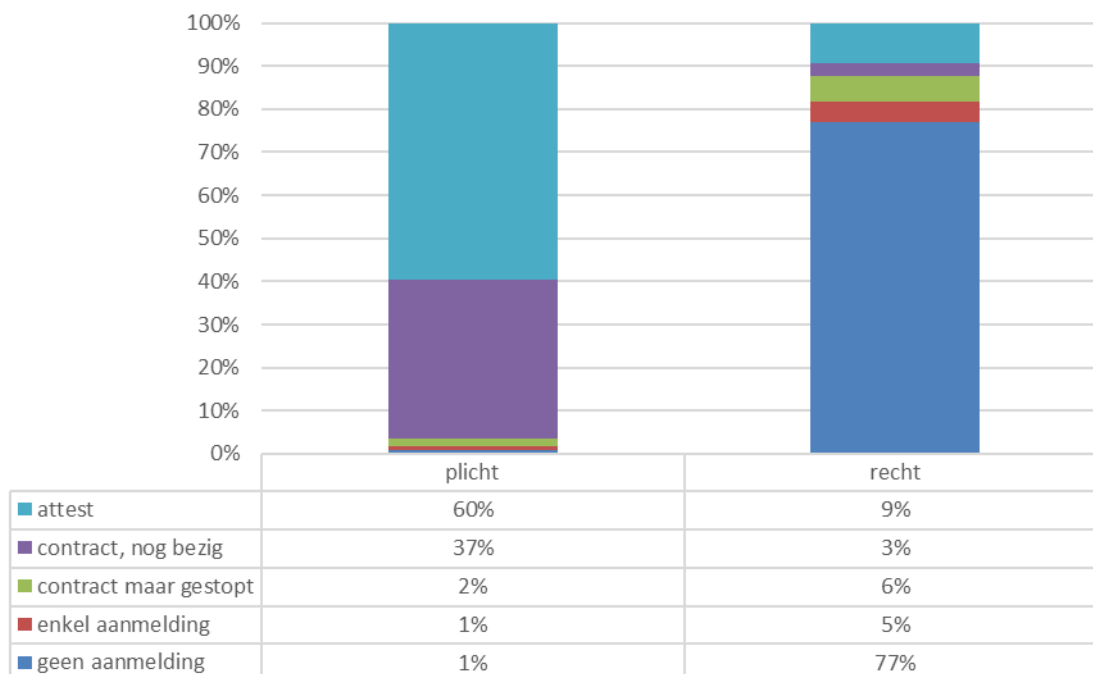
Wanneer we naar zowel rechthebbende als verplichte nieuwkomers in het Vlaamse Gewest kijken, heeft tot 30/4/2025 **24%** een **inburgeringscontract** ondertekend en heeft daarnaast **16%** zich ingeschreven in **NT2** zonder een inburgeringscontract te ondertekenen.

Wanneer we enkel kijken naar de **rechthebbende nieuwkomers** (figuur 13.8) stellen we vast dat sinds 2022, het **aandeel personen dat een contract ondertekent, sterk is gedaald** van minimum 21% in de periode 2018-2021 tot 14% in 2023 en 8% in 2024. Het **aandeel** dat ervoor kiest om **enkel NT2** te volgen is **gestegen** van ongeveer 7% in de periode 2018-2021 tot 16% in 2023. Hoewel het bereik van de rechthebbende nieuwkomers van 2024 in de loop van 2025 nog zal stijgen, blijft de daling opvallend.

Figuur 14.8.1: Status contract & NT2 bij rechthebbende personen met een eerste instroom in 2018-2024, 30/4/2025, naar jaar instroom

Figuur 14.8.2: Aandeel meerderjarige inburgeraars met een eerste extractie in 2022 naar doelgroep & status aanmelding & contract, in %

Van de **rechthebbende nieuwkomers** van 2022 in het Vlaamse Gewest hebben eind april 2025 bijna 3.424 personen (9%) een **attest behaald** en 1.111 (3%) personen zijn nog bezig. De grotere meerderheid heeft zich nooit aangemeld (77%) en een minderheid is gestart maar is gestopt (6%).

Voor **verplichte inburgeraars** ziet het er helemaal anders uit: 5.558 nieuwkomers (60%) hebben een **attest behaald** en 3.453 nieuwkomers (37%) zijn nog bezig. Een minderheid is afgehaakt nadat het contract is ondertekend (2%).⁵¹

Hoe lager het ingeschat taalleervermogen, hoe groter de kans dat iemand die in 2022 startte, nog bezig is. We stellen vast dat de meerderheid (71%) van de verplichte inburgeraars met een eerste extractie in 2022 en met een ingeschat (taal)leervermogen 'CVO standaard' ondertussen klaar is met inburgering. 27% van deze groep is nog bezig (27%). Van de groep met een advies 'CVO verkort of UTC' zijn veel minder personen nog bezig (14%). De **alfaklanten** zijn veel vaker nog bezig. **67%** of 1.109 personen in deze groep is **nog bezig**. Ook van de groep CBE die niet alfaklant is, is 74% (of 628 personen) nog bezig.

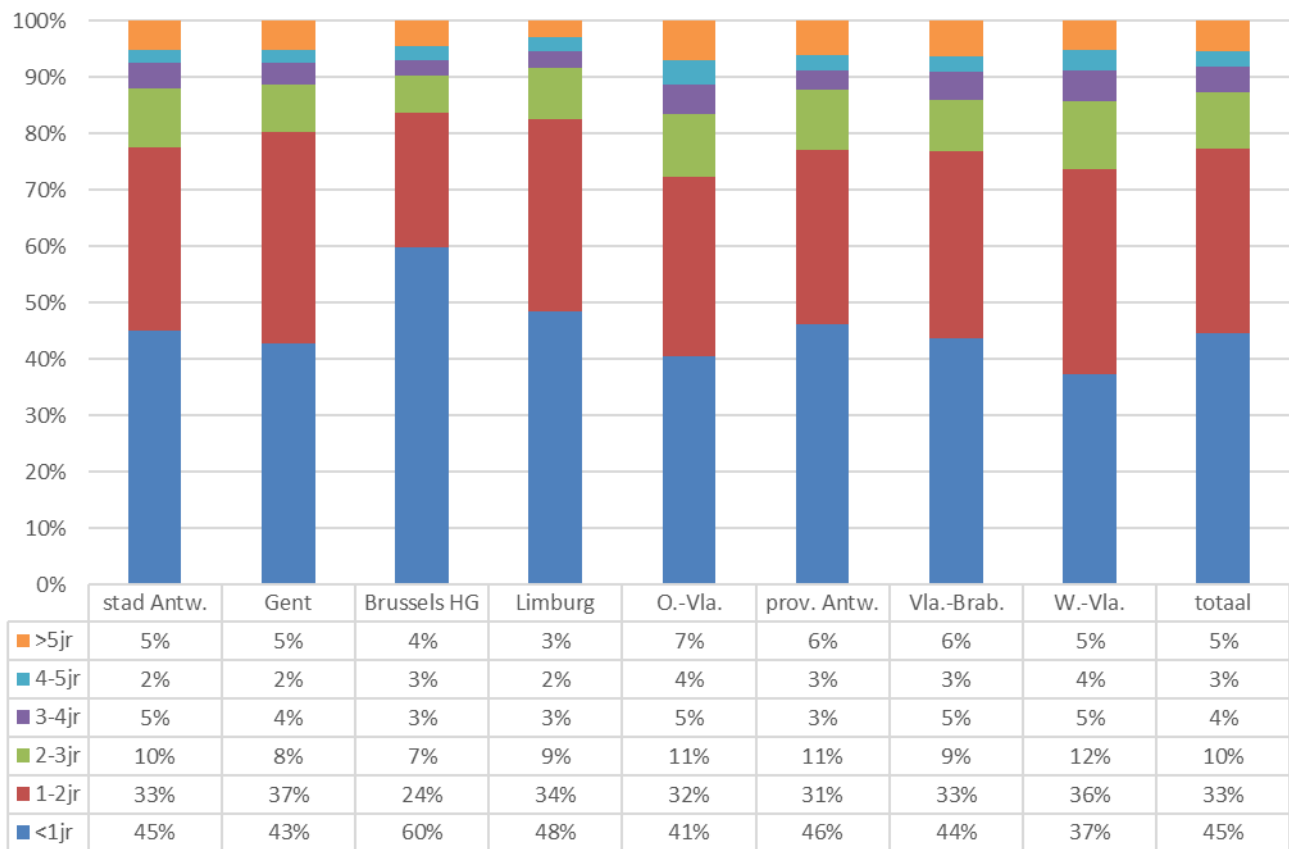
In totaal zijn op 30/4/2024 **4.564 personen** met een eerste extractie in 2022 **nog bezig** met hun inburgeringstraject. We stellen vast dat de grote meerderheid (3.446 personen) **klaar is met MO maar nog**

⁵¹ Omdat inburgeraars in de loop van hun traject van doelgroep kunnen veranderen en dit relevant is voor uitval, kijken we naar de laatst gekende doelgroep van een persoon. Voor personen met een ongekende laatste doelgroep, kijken we naar de doelgroep bij het begin van hun traject.

geen A2 behaald heeft. Slechts 309 personen hebben wel A2 behaald maar nog geen MO. 657 personen hebben noch voldaan aan NT2 noch aan MO.

14.9 DUUR VAN HET INBURGERINGSTRAJECT

Figuur 14.9.1: Aandeel inburgeraars met een inburgeringsattest in 2024, naar regio en duurtijd van ondertekening eerste contract tot behalen inburgeringsattest

45% van de personen die in 2024 een inburgeringsattest behaalden, heeft minder dan een jaar over zijn/haar inburgeringstraject gedaan. 77% was klaar binnen twee jaar. Binnen drie jaar had 87% van de inburgeraars hun attest behaald. 12% van inburgeraars deed er 3 jaar of langer over om een attest te behalen. 5% deed er langer dan 5 jaar over om een attest te behalen. Het gaat niet enkel om personen die al deze tijd bezig waren met inburgering maar ook over personen die tijdelijk onbeschikbaar waren.

Uit verdere analyses blijkt, wanneer we terugkijken vanuit het inburgeringsattest in 2024, dat over heel Vlaanderen en Brussel samen, de **mediane⁵² duurtijd** voor inburgeraars om een **attest** te behalen **14 maanden** is. De mediane duurtijd bij verplichte inburgeraars is 18 maanden, bij vrijwillige inburgeraars 11 maanden. Bij mannen is de mediane duurtijd 15 maanden, bij vrouwen 13 maanden.

Het **taalleervermogen bepaalt het sterkst de mediane duurtijd** om een attest te behalen. Bij een inschatting **CVO verkort of UTC** (de hoger geschoolden) bedraagt de mediane duur tot attest **11 maanden**, bij CVO standaard 12 maanden. Bij CVO verlengd stijgt de mediane duurtijd tot 18 maanden. De inburgeraars die geadviseerd worden om NT2 bij basiseducatie te volgen doen er langer over om een attest te behalen. Personen met advies CBE NT2 deden er gemiddeld⁵³ 25 maanden over, personen met advies CBE 37 maanden en **personen met een advies alfa zelfs 45 maanden**, dat wil zeggen bijna 4 jaar. Omdat we enkel kijken naar personen die een attest behaald hebben in 2024, houden we geen rekening met de personen die onderweg zijn afgehaakt.

Een inburgeringstraject volgen indien men ouder is van **meerdere kinderen**, lijkt ook moeilijker dan zonder kinderen. De mediane duur voor personen zonder kinderen bedraagt 13 maanden. Dit stijgt naar 17 maanden voor ouders van 1 kind en naar 18 maanden voor ouders van 2 kinderen. Met drie kinderen of meer stijgt de mediane duur naar 26 maanden. We stellen wel vast dat personen met een laag ingeschat taalleervermogen vaker 3 of meer kinderen hebben. Er is dus een verband tussen beide.

De **mediane duurtijd** (14m) van contract tot attest voor de inburgeraars die een attest behaalden in 2024 is **twee maanden langer dan voor attesten behaald in 2023** (12m) en drie maanden langer dan voor attesten behaald in 2022 (11m). Wanneer we 2024 en 2023 vergelijken zien we vooral een stijging bij verplichte inburgeraars (+3m), CVO verkort/UTC (+3m) en 18-29 jarigen (+3m). Voor de laagst geletterden is de duurtijd terug wat gedaald. Toch doen zij er nog steeds meer dan twee tot bijna 4 keer zo lang over hun inburgeringstraject dan standaard geletterden.

⁵² We gebruiken de mediaan omdat het gemiddelde veel vlugger beïnvloed wordt door extreme, vaak fout geregistreerde waarden. Deze beïnvloeden de mediaan nauwelijks.

⁵³ We gebruiken de mediaan

Tabel 14.9.1: Mediane duur van contract⁵⁴ tot attest in maanden naargelang profielkenmerken

Profiel inburgeraars	mediaan in 2022 ⁵⁵	mediaan in 2023	mediaan in 2024	N (2024)
Algemene mediaan	11	12	14	16.138
Doelgroep				
verplicht	14	15	18	8.004
rechthebbend	10	10	11	8.106
Advies taalleervermogen				
CBE alfa	47	48	45	619
CBE	40	40	37	670
CBE NT2	29	26	25	1.140
CVO verlengd	17	17	18	2.166
CVO standaard	10	10	12	7.436
CVO verkort/UTC	8	8	11	3.827
Aantal kinderen				
0 kinderen	10	11	13	12.030
1 kind	15	15	17	1.618
2 kinderen	15	16	18	1.338
3 kinderen of meer	25	26	26	1.152
Geslacht				
man	12	13	15	6.828
vrouw	11	11	13	9.310
Leeftijd				
18-29 jaar	11	12	15	6.528
30-39 jaar	11	12	14	5.966
40-49 jaar	13	12	12	2.683
50-59 jaar	14	13	13	776
60-73 jaar	11	12	8	140

14.10 SANCTIONERING

Een inbreukdossier wordt opgestart door het Agentschap Binnenlands Bestuur nadat een inbreuk is vastgesteld door de Agentschappen Integratie en Inburgering en de inburgeraar zich niet in regel heeft gesteld.

⁵⁴ Bij wie meer dan één contract heeft ondertekend, wordt naar het laatste contract gekeken.

⁵⁵ Het gaat om attesten behaald in 2022

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
alle inbreukdossiers	1.683	1.289	1.443	1.517	1.435	1.136	1.586	1.223	1.173	1.195
personen met 1e inbreukdossier	1.370	990	1.202	1.317	1.203	887	1.277	828	734	698

In 2024 is de meest voorkomende inbreuk **'niet regelmatig deelgenomen'** (46%). 'Na inbreuk niet tijdig aangemeld' (23%) en 'niet tijdig aangemeld' (22%) komen op de 2^e en 3^e plaats. Er waren 12 inbreuken wegens niet ingeschreven bij VDAB.

Sinds 2022 werd in de **helft** van de dossiers een **boete** opgelegd. Het aandeel boetes bij de rechthebbende inburgeraars lag de voorbije jaren hoger dan bij de verplichte inburgeraars. Door het wegvallen van sanctiëring bij rechthebbenden, is het aandeel boetes bij de besluiten gedaald.

AGENTSCHAP **BINNENLANDS BESTUUR**

Koning Albert II laan 15 bus 215
1210 BRUSSEL

inclusie@vlaanderen.be